

# JAAARREKENING 2023

Gezond zijn gunnen wij iedereen



Brabant-Zuidoost

Datum	30 april 2024
Auteur:	PL/EV
Functie:	Ambtelijk Bestuurssecretaris/ Manager Financien en Control
Aantal pagina's:	
Status:	Concept
Versie:	2.0

## **Jaarrekening 2023 - GGD Brabant-Zuidoost**

Aldus opgemaakt en overlegd aan het Dagelijks Bestuur,

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van GGD Brabant-Zuidoost  
in zijn openbare vergadering van 13 maart 2024

Voorzitter: C. Dortmans

Secretaris: V. Zeeman

## Inhoudsopgave

Voorwoord .....	5
Samenvatting.....	6
1. Inleiding .....	9
1.1. Opzet jaarstukken.....	9
1.2. Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden .....	9
1.3. Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten.....	10
1.4. Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.....	10
2. Programmaverantwoording .....	11
2.1. Publieke Gezondheid.....	11
2.1a Publieke Gezondheid - Regulier .....	11
2.1b Publieke Gezondheid – Covid .....	26
2.2 Ambulancezorg.....	27
2.3 Gemeentelijke bijdrage.....	28
2.4 Overzicht gerealiseerde baten en lasten .....	30
3. Financiële paragrafen .....	31
3.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	31
3.2. Onderhoud kapitaalgoederen.....	36
3.3. Financiering .....	37
3.4. Bestuur, organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering .....	41
3.5. Verbonden partijen .....	54
4. Programmarekening over begrotingsjaar .....	56
4.1. Grondslagen voor resultaatbepaling .....	56
4.2. Algemene waarderingsgrondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording.....	56
4.3. Grondslagen voor waardering.....	57
5. Balans en de toelichting .....	59
5.1 Balans 31-12-2023 (in Euro's).....	59
5.2 Toelichting op de balans .....	61
6. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting .....	77
6.1. Exploitatierekening totaal.....	77



6.2.	Rechtmatigheid begrotingsafwijking per programma .....	78
6.3.	Baten en lasten Publieke Gezondheid .....	79
6.4.	Baten en lasten Ambulancezorg .....	85
6.5.	Overzicht en analyse incidentele baten en lasten .....	86
6.6.	Toelichting en specifieke directe kosten en overhead .....	87
6.7.	Rechtmatigheidsverantwoording 2023 .....	88
7.	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector .....	90
7.1.	Bezoldiging topfunctionarissen .....	90
7.2.	Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen .....	93
7.3.	Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT .....	93
	Verantwoording Sisa 2023 .....	94
Bijlage 1	Gemeentelijke bijdrage en bijzondere bijdrage per gemeente .....	95
Bijlage 2	Staat van baten en lasten per taakveld .....	96

## Voorwoord

Het jaar 2023 is een bewogen jaar geweest. De impact van COVID-19 was in 2023 veel kleiner dan in de drie jaren ervoor maar dat neemt niet weg dat de GGD ook in 2023 een substantiële inspanning heeft verricht om de effecten van COVID-19 te minimaliseren. Tevens zijn voorbereidingen getroffen om de pandemische paraatheid van de GGD op een hoger niveau te brengen.

De bestuursopdracht die in 2018 aan de GGD is gegeven is in 2023 geëvalueerd en grotendeels afgerond. We kunnen concluderen dat de wendbaarheid en de financiële positie van de GGD met deze bestuursopdracht aanzienlijk verbeterd is en dat de Jeugdgezondheidszorg voor 0-4-jarigen succesvol in de GGD geïntegreerd is.

Bij de meeste reguliere diensten van de GGD is de productiviteit weer op het niveau gekomen van de periode voor Covid-19. Het volume contracttaken is gestegen t.o.v. voorgaande jaren.

De komende jaren heeft de GGD meer ruimte voor procesverbeteringen, vernieuwingen en taakuitbreidingen. Het opgebouwde wendbaarheidsbudget zal de komende jaren met name ingezet worden voor de noodzakelijke vernieuwing van de Jeugdgezondheidszorg.

Anne-Marijn de Wit

Directeur Publieke Gezondheid en Ambulancezorg

## Samenvatting

### *Bestuursopdracht*

De bestuursopdracht, die in 2018 door gemeenten aan GGD is gegeven, is in 2023 geëvalueerd en afgerond. De evaluatie laat mooie resultaten zien zoals een succesvolle integratie van de Jeugdgezondheidszorg voor de 0 tot 4-jarigen in de GGD, een financieel gezondere GGD (positieve exploitatieresultaten, voldoende weerstandsvermogen, volume contracttaken toegenomen en een wendbaarheidsbudget opgebouwd voor vernieuwingen in het GGD-aanbod), de transformatie van een drie- naar een tweelagenstructuur, de implementatie van zelforganisatie en continu verbeteren als sturingsfilosofie en een groot aantal verbetertrajecten in de primaire en ondersteunende processen. Voor meer informatie zie paragraaf 3.4.

### *Meerjarig beleidsplan GGD 2022-2026 in relatie tot IZA & GALA*

Het MJB-plan van de GGD [MJBplan-opmaak\\_v2023.pdf \(ggdbzo.nl\)](#) bevat zes strategische thema's:

- Verkleinen van gezondheidsverschillen
- Bevorderen van een gezonde leefstijl in een gezonde leefomgeving
- Bevorderen van mentale gezondheid en een mentaal gezonde samenleving
- Verkleinen van de effecten van Covid-19
- Een sluitende (regionale) aanpak voor mensen met verward of onbegrepen gedrag
- De juiste ambulancezorg in de acute zorgketen.

De drie eerste thema's van het MJB-plan hebben een sterke relatie met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het laatste thema heeft een relatie met het Integraal Zorgakkoord (IZA). Het GGD-bestuur heeft er daarom voor gekozen om voor deze thema's geen aparte uitvoeringsprogramma's op te stellen maar de GGD-inspanningen bij deze thema's te integreren in de lokale en regionale plannen in het kader van IZA en GALA. In 2023 heeft de GGD haar gemeenten ondersteund bij de regionale en lokale planvorming in het kader van IZA en GALA. In 2024 zullen de geplande activiteiten worden uitgevoerd. De GGD heeft in het kader van IZA en GALA met name een rol bij het ontwikkelen en (regionaal en lokaal) implementeren van de ketenaanpakken en bij het monitoren van de effecten van de interventies. De GGD speelt hiermee een verbindende rol (lokaal en regionaal) in preventieve gezondheid. Voor meer informatie over de rol van de GGD bij IZA & GALA: zie paragraaf 2.1.

### *Publieke Gezondheid (PG)*

De reguliere GGD-taken hebben in 2023 in vergelijking tot de jaren daarvoor relatief weinig hinder ondervonden van de effecten van Covid-19. In hoofdstuk 3 doen wij verslag van de activiteiten en resultaten op de terreinen van de Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma, Infectieziektebestrijding, Tuberculosebestrijding, Seksuele Gezondheid, Onderzoek, Gezondheidsbevordering, Medisch-milieukundige zorg, Forensische Geneeskunde, Bijzondere Zorg, Toezicht op Kinderopvang, Ondersteuning van Mantelzorgers, de Publieke Gezondheidszorg voor asielzoekers en vluchtelingen en de GGD-crisistaken.

In grote lijnen kan gesteld worden dat de beoogde resultaten bij de meeste regulier GGD-diensten gehaald zijn en soms overtroffen. Voor meer informatie zie paragraaf 2.1a.

### *Ambulancezorg (AZ)*

In 2023 zijn in totaal 48.443 ritten uitgevoerd (48.216 in 2022, +0.5%), waarvan 25.825 ritten een spoedeisend (A1) karakter hadden (24.859 in 2022, +3.9%) en 6.517 ritten besteld vervoer waren (7.265 in 2022, -10.3%). Van deze ritten waren 2.491 ritten psychiatrisch spoedvervoer (A1+A2) en 246 psychiatrisch besteld vervoer (B). Een toename in psychiatrische vervoer van 12.8% t.o.v. 2022. Een ambulance heeft in het geval van een hoog spoedeisend karakter (A1 inzet) gemiddeld een 9:30 minuten nodig om bij het slachtoffer te komen. Gemiddeld 94.2% van de A1-inzetten is binnen de rijtijdnorm van 15 minuten uitgevoerd (inclusief aanneme en uitgifte door de meldkamer). Dat percentage is 0.7% hoger dan in 2022. Het percentage A2-inzetten dat binnen de rijtijdnorm van 30 minuten heeft plaatsgevonden bedroeg 98,6 % (norm is 95%); dit percentage is 0.3% hoger dan 2022.

Eind 2023 is een leverancier gekozen voor een Artificial Intelligence tool op de meldkamer t.b.v. de spreiding en inzet van ambulances. Begin 2024 start hiervoor de implementatie en deze zou afgerond moeten zijn in Q3 2024.

We verwachten dat het gebruik van deze tool op termijn tot betere spreiding en inzet van de ambulances binnen onze regio en dus tot betere prestaties moet leiden. In 2023 is het nieuwe huisvestingsplan van Ambulancezorg GGD Brabant-Zuidoost goedgekeurd door de zorgverzekeraar. Inmiddels zijn er verschillende gesprekken gestart met gemeenten waar er potentieel nieuwe posten gebouwd gaan worden en met gemeente waaruit de posten vertrekken. Deze gesprekken verlopen constructief en er is goede hoop dat er in 2024 voor een aantal posten gestart kan worden met de bouw. Voor meer informatie: zie paragraaf 2.2.

### *Covid-19-bestrijding*

In juni 2023 is de A-status van het Covid-19 virus komen te vervallen. Tevens is daarbij de meldingsplicht van positieve Covid-testen komen te vervallen. Tot en met 17 maart 2023 hebben we een testmogelijkheid aangeboden voor burgers (doelgroepen) op onze locatie aan de Antoon Coolenlaan in Eindhoven. In 2023 zijn nog 837 burgers uit de doelgroep getest door de GGD.

De najaar vaccinatiecampagne van 2022 voor alle burgers van 12 jaar en ouder liep door tot en met september 2023.

De najaar vaccinatiecampagne van oktober tot en met december 2023 was bedoeld voor alle 60-plussers, zorgmedewerkers en inwoners jonger dan 60 jaar die een verhoogd medisch risico kennen.

Naast onze hoofdlocaties in Eindhoven en Helmond (5 dagen per week op beide locaties hele dagen geopend), hebben we op 8 pop-uplocaties gevaccineerd gedurende 7 weken op 37 dagen. De pop-uplocaties bevonden zich in Bladel, Valkenswaard, Veldhoven, Someren, Best, Eindhoven (Tongelre), Deurne en Beek en Donk.

In totaal hebben we bij 67 locaties van VVT-instellingen 758 bewoners gevaccineerd. Het aantal niet mobiele thuiswonenden dat we gevaccineerd hebben is 1650. In totaal zijn in het najaar ruim 132.396 personen door de GGD gevaccineerd.

De vaccinatiegraad per leeftijdsgroep bij de najaarcampagne 2023 varieert van 21% (58 tot 62-jarigen) tot 70% (78 tot 83-jarigen). Overall ligt de vaccinatiegraad in onze regio 4% hoger dan het landelijk gemiddelde.

Tijdens de campagne in het najaar hebben we een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd en dit laat een positief beeld zien. Voor meer informatie over Covid-19 bestrijding zie paragraaf 2.1b.

### *Bedrijfsvoering*

De ondersteunende teams van de GGD hebben in 2023 zowel de reguliere GGD-processen als de Covid-processen (teststraten, vaccinatiestraten) ondersteund. Daarnaast waren er ook nog projecten zoals de inhaalcampagne HPV en het spreidingsplan Ambulanceposten.

In paragraaf 3.4 gaan we uitgebreid in op de ontwikkelingen bij en de resultaten van de ondersteunende processen.

Een greep uit de vele feiten/resultaten:

- **Personeel:** gemiddeld waren er bij de GGD 824 medewerkers (644 fte) in dienst (exclusief Covid). Het ziekteverzuim was 7,3% bij Publieke Gezondheid en 5,7% bij Ambulancezorg (excl. zwangerschapsverlof). Het personele verloop was 10%.
- **Klantcontactcentrum (KCC):** over het hele jaar zijn er bij ons KCC 126.356 telefoongesprekken binnengekomen en zijn 2.007 contacten met klanten via sociale media gegaan en hebben 4.869 gesprekken plaatsgevonden via de chatbot. Er zijn verbeteringen doorgevoerd in de processen met name in de koppeling/samenwerking tussen KCC en de teams JGZ en IZB.
- **I&A:** het werken in de Cloud en het datagedreven werken is verder doorgezet en het beveiligingsniveau van onze systemen is verder opgevoerd.
- **Facilitair en huisvesting:** het hybride werken is gefaciliteerd en planvorming met betrekking tot herhuisvesting van JGZ (consultatiebureaus) en de verplaatsing van ambulanceposten heeft verder gestalte gekregen. Er is een nieuw inkoopbeleid opgesteld.
- **Communicatie:** het merkbeleid van de GGD en het huisstijlhandboek zijn uitgewerkt en vastgesteld en worden in 2024 geïmplementeerd. De aanbesteding van software voor ons nieuwe Intranet is eind 2023 afgerond en in de eerste helft van 2024 wordt het nieuwe intranet geïmplementeerd.
- **Kwaliteitszorg:** de externe audit is met goed gevolg afgelegd zodat het ISO 9001 certificaat (GGD breed) en het NEN7510 certificaat (AZ) behouden zijn gebleven. Er zijn voorbereidingen getroffen om in 2024 het NEN7510 certificaat voor de hele GGD te verwerven.
- **Duurzaamheid:** onze positie en doelen m.b.t duurzaamheid zijn bepaald en de Green Deal Zorg 3.0 is omarmd. Voorbeelden van nieuwe implementaties in 2023: we hebben de wegwerp koffiebekers afgeschaft, we verzamelen naalddoppen en schenken de opbrengst aan een goed doel, duurzaamheid heeft een nadrukkelijke plek gekregen in ons nieuwe inkoopbeleid.

### *Financieel resultaat 2023*

De exploitatie over 2023 laat bij het programma Publieke Gezondheid (PG) een positief resultaat zien van ca. € 886.000,- en bij het programma Ambulancezorg (AZ) een positief resultaat van ca. € 377.000,-.



# 1. Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant-Zuidoost (GGD).

In deze jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en beheer in 2023. De jaarstukken worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GGD. Om de controlerende taak te kunnen vervullen, heeft het Algemeen Bestuur een externe accountant benoemd.

De accountantscontrole heeft plaatsgevonden volgens het controleprotocol dat door het Algemeen Bestuur is vastgesteld.

## 1.1. Opzet jaarstukken

Met het oog op toepassing van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten is de opzet van de jaarstukken 2023 een afspiegeling van de begroting 2023.

De jaarstukken zijn als volgt opgebouwd:

- Programmaverantwoording
- Financiële paragrafen
- Jaarrekening:
  - Programmarekening
  - Balans

In de programmaverantwoording (hoofdstuk 2) vindt u de inhoudelijke verantwoording van de volgende GGD-programma's:

1. Publieke Gezondheid
2. Ambulancezorg

Hoofdstuk 3 bevat de financiële paragrafen die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de GGD.

In deze paragraaf zijn ook de activiteiten en resultaten van de ondersteunende afdelingen opgenomen.

De grondslagen van de programmarekening worden in hoofdstuk 4 toegelicht. In hoofdstuk 5 wordt een uitgebreide toelichting op de balansposities van de balansposten gegeven. Hoofdstuk 6 geeft dieper inzicht in de baten en lasten van het boekjaar 2023. We sluiten af met inzicht in de bezoldiging van topfunctionarissen (hoofdstuk 7).

## 1.2. Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden

Ten behoeve van de oordeelsvorming hanteert de accountant de bepalingen die zijn opgenomen in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO).

Dit besluit houdt in dat de controlerende accountant bij de jaarstukken een controleverklaring afgeeft over de betrouwbaarheid van de jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording die met ingang van 2023 door het Dagelijks Bestuur dient te worden opgesteld en afgelegd.

Voor de uitvoering van het onderzoek naar de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties is een toetsbaar normenkader noodzakelijk.



Door middel van het normenkader geeft het Algemeen Bestuur enerzijds aan wat de voor de accountantscontrole relevante regelgeving van hogere overheden is en welke verordeningen en regelingen van de GGD zelf van toepassing zijn. Daarnaast is het normenkader het uitgangspunt voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording **die met ingang van 2023 door het bestuur wordt afgelegd**. Eind 2023 heeft het Algemeen Bestuur het normenkader vastgesteld.

### **1.3. Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten**

De gemeentewet schrijft voor dat decentrale overheden jaarlijks een begroting en jaarstukken moeten opstellen. De uitwerking van die bepaling is geregeld in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De jaarstukken zijn opgesteld in overeenstemming met de voorschriften van het BBV.

### **1.4. Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector**

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. De WNT verplicht tot openbaarmaking van de bezoldiging van de zogenaamde topfunctionarissen. Topfunctionarissen zijn diegenen die leidinggeven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. Conform de WNT wordt in hoofdstuk 7 van de jaarrekening de beloning van de topfunctionarissen binnen de GGD openbaar gemaakt.

## 2. Programmaverantwoording

### *Missie en visie GGD*

De GGD Brabant-Zuidoost heeft tot doel om bij te dragen aan een positieve ontwikkeling van de gezondheidssituatie van de inwoners van het samenwerkingsgebied door uitvoering van de publieke gezondheidszorg en de ambulancezorg. We beschermen, bewaken en bevorderen de gezondheid van alle inwoners in onze regio en zijn daarbij de regionale en lokale verbinder in preventie.

Bij de uitvoering van onze taken stellen we de eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid van burgers centraal. We willen vanuit een brede sociaal medische deskundigheid een betrouwbare vraagbaak zijn en onafhankelijk advies op maat leveren.

We zien gezondheid als het vermogen van mensen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren in het licht van de lichamelijke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven (Machteld Huber, 2013). Gezondheid is een belangrijke waarde op zich, maar wij zien gezondheid ook als voorwaarde voor actieve deelname van burgers aan de samenleving en een voorwaarde voor zelfredzaamheid.

Samenwerken is voor ons een belangrijk middel voor het behalen van gezondheidsdoelstellingen.

We willen onze kennis van publieke gezondheid actief verbinden aan partijen in het sociale en het ruimtelijke domein en de domeinen veiligheid en openbaar bestuur.

### 2.1. Publieke Gezondheid

#### 2.1a Publieke Gezondheid - Regulier

##### **Jeugdgezondheidszorg voor 0-18-jarigen**

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is een preventieve basisvoorziening die aan alle kinderen en hun opvoeders wordt aangeboden. Haar primaire taak is preventie, vroeg signaleren en doorverwijzen.

JGZ kijkt naar wat kinderen nodig hebben om gezond op te groeien, zich aan te passen, zelfredzaam te zijn en deel te nemen aan de maatschappij en naar wat ouders nodig hebben om hun kind goed te verzorgen en gezond op te voeden. De behoefte en de eigen kracht en mogelijkheden van kinderen en ouders en hun omgeving zijn hierbij het uitgangspunt.

De JGZ werkt hierbij samen met onderwijs (deelname aan zorg adviesteams), lokale (wijk)teams, huisartsen en medisch specialisten. In 2023 waren er in onze regio 327 scholen (247 BO/51 VO/29 SO). Aan elke school was een JGZ-professional gekoppeld (deelname aan het zorg adviesteam).

Onderstaande cijfers geven een beeld van de realisaties van het Basispakket JGZ en hebben betrekking op het kalenderjaar 2023 m.u.v. de cijfers PGO (periodieke geneeskundige onderzoeken), de gezondheidschecks in het VO en de onderzoeken op indicatie 4-18-jarigen, deze hebben betrekking op schooljaar 2022/2023.

Prenatale huisbezoeken	244 Contactmomenten 190 Cliënten	alleen 'Prenataal huisbezoek' (excl. Stevig ouderschap huisbezoek en PGA)
Neonatale eerste gehoorscreeningen	6.427 Contactmomenten 6.417 Cliënten	
VVE verwijzingen	2.102 Cliënten	# VVE Indicaties nieuw (aantal kinderen met een indicatie in 2023)
Contactmomenten 0 – 4- jarigen	Uitgevoerde Contactmomenten : 100.343	Het percentage no show was 8,1%. Er zijn 4.138 verwijzingen voor 3.225 cliënten naar ketenpartners gedaan.
PGO groep 2 Basisonderwijs	Uitgevoerde contactmomenten 5.083	Aantal afgehandelde contactmomenten is 6299 van de 7196 cliënten dat in aanmerking kwam = 88% afgehandeld. Verschil tussen afgehandeld en uitgevoerd zit onder andere in op eigen verzoek annuleren, niet verschijnen etc.
PGO groep 7 Basisonderwijs	Uitgevoerde contactmomenten 5.429	Aantal afgehandelde contactmomenten is 7139 van de 7329 cliënten dat in aanmerking kwam = 97%. Verschil tussen afgehandeld en uitgevoerd zit onder andere in op eigen verzoek annuleren, niet verschijnen etc.
Gezondheidschecks/afnames Voortgezet Onderwijs	Ingevulde vragenlijsten 13.048	Er zijn 15.640 vragenlijsten aangeboden aan 17.313 jongeren die ervoor in aanmerking kwamen (= 90%).
Contactmomenten PGO Speciaal Onderwijs	Uitgevoerde contactmomenten 1.185	Aantal afgehandelde contactmomenten is 1302 van de 1566 cliënten die in aanmerking kwamen= 83%. Verschil tussen afgehandeld en uitgevoerd zit onder andere in op eigen verzoek annuleren, niet verschijnen etc.
Onderzoeken op indicatie 4–18 jarigen	17.238 onderzoeken	Deze onderzoeken vallen behoorlijk hoger uit dan vorig jaar (10.781). Dit komt grotendeels omdat nu ook de contactmomenten met nieuwkomers, de gesprekken n.a.v. vragenlijsten (VO), en de vervolcontacten m.b.t. zindelijkheid en speciaal onderzoek meegenomen zijn. Zonder deze aanpassing zou het aantal met ongeveer 1000 contactmomenten toegenomen zijn.



Daarnaast is ongeveer 20.000 uur arbeid verzet in de contracttaken JGZ voor een groot deel van de 21 gemeenten in onze regio. De realisaties in deze contracttaken worden apart verantwoord op gemeenteniveau. Het gaat om activiteiten zoals STORM, Mazl, extra contactmomenten op indicatie, extra huisbezoeken, stevig ouderschap, leerplichtadvisering en gezinscoaches. De realisaties bij deze contracttaken worden bilateraal naar gemeenten verantwoord.

### **Rijksvaccinatieprogramma (RVP)**

De GGD voert het RVP uit voor kinderen en jongeren. Het RVP bevat in de leeftijdsgroep 0–18 jaar twaalf vaccinaties. Het streven is een vaccinatiegraad van 95% (groepsimmunitet). De uitvoering van het RVP voor 0-4-jarigen vindt plaats in de consultatiebureaus (gekoppeld aan de reguliere contactmomenten) en voor 4-18-jarigen op 11 locaties in de regio via campagnes in het voorjaar en het najaar.

De GGD ontvangt de jaarcijfers RVP van het RIVM over jaar t medio t+1, vandaar dat in de jaarstukken 2023 de vaccinatiecijfers 2022 zijn verwerkt.

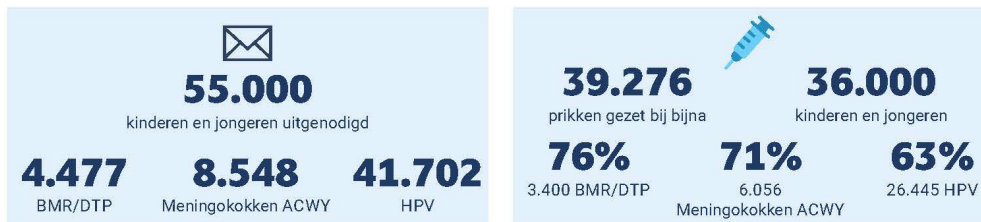
We zien dat de vaccinatiegraad op jonge leeftijd (zuigelingen, peuters, kleuters) gemiddeld in onze regio rond de 94% ligt (volledig afgesloten vaccinaties). Bij de zgn. 22-weeken prik bij zwangere vrouwen (tegen kinkhoest) ligt de geschatte deelname op 79%. Bij kinderen in de basisschoolleeftijd ligt de gemiddelde vaccinatiegraad rond de 92%. De vaccinatiegraad onder adolescente meisjes tegen HPV ligt op ca 73% en bij de adolescenten tegen Meningokokken op ca 88%.

Er zijn verschillen tussen gemeenten v.w.b. vaccinatiegraad, met name in de grotere gemeenten (Eindhoven en Helmond) ligt de vaccinatiegraad (over de hele linie) lager dan in de overige gemeenten. Gemeenten zijn eerder door de GGD d.m.v. infographics geïnformeerd over de vaccinatiegraad in de eigen gemeente. Deze zijn ook beschikbaar via de website van de GGD: [Vaccinatiegraad per gemeente - GGD Brabant-Zuidoost \(ggdbzo.nl\)](https://www.ggdbzo.nl/vaccinatiegraad-per-gemeente)

Onderstaande infographics geven een goede indruk van de uitvoering van en de deelname aan het RVP (reguliere campagnes) voor 4-18 jarigen in 2023:

# TERUGBLIK OP HET RVP

Infographic groepsvaccinatie RVP voorjaarscampagne 2023



## Rapport RVP

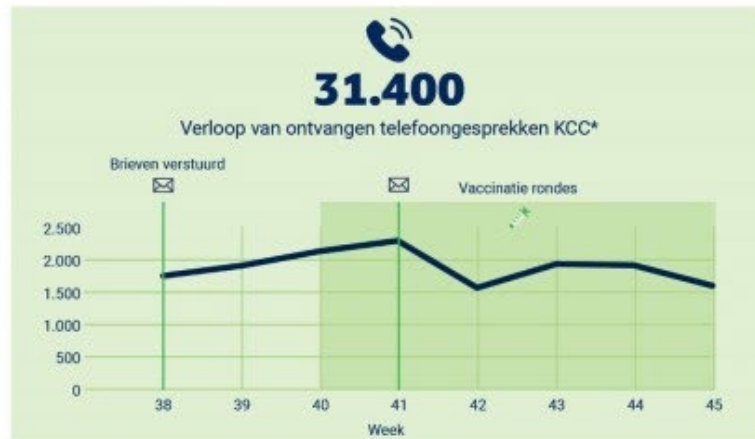
Zo beoordelen inwoners onze dienstverlening

Vindbaarheid van de priklocatie	<b>9</b>
Vriendelijkheid van de medewerkers	<b>9</b>
Professionaliteit van de medewerkers	<b>8,7</b>
Totale proces van aankomst tot vertrek	<b>8,2</b>
Wachttijd op de priklocatie	<b>7,5</b>
Sfeer op de priklocatie	<b>7,3</b>

BMR/DTP - De bof, de mazelen en roehond/Difterie, tetanus en polio vaccinatie | Meningokokken ACWY - Meningokokkenziekte vaccinatie tegen type A, C, W, en Y | HPV - Humaan papillomavirus vaccinatie

# TERUGBLIK OP HET RVP

Infographic groepsvaccinatie RVP najaarscampagne 2023



BMR/DTP - De bof, de mazelen en rodehond/Difterie, tetanus en polio vaccinatie | Meningokokken ACWY - Meningokokkenziekte vaccinatie tegen type A, C, W, en Y | HPV - Humaan papillomavirus vaccinatie

\*Er zijn deze campagne 2 telefoonnummers gebruikt. Daardoor is het exacte aantal telefoontjes niet te meten.

### **Kansrijke Start**

[Het actieprogramma Kansrijke Start](#) richt zich op de eerste 1000 dagen van een kind (van -10 maanden tot 2 jaar).

De omgeving waarin een kind wordt geboren, groeit en zich ontwikkelt in de eerste 1000 dagen, bepaalt in grote mate de gezondheid en de kansen voor later. Vanuit de overtuiging dat ieder kind de beste start van zijn of haar leven verdient, wordt sinds 2018 vanuit het actieprogramma Kansrijke Start volop ingezet op de totstandkoming van lokale coalities waarin we samenwerken voor een goede, kansrijke start voor elk kind. Zo bouwen we aan een gezonde generatie in de maatschappij van morgen.

In de regio van GGD Brabant-Zuidoost is ongeveer 80% van de gemeenten actief aan de slag met Kansrijke Start.

In een aantal gemeenten vervult de GGD de rol van projectleider of neemt deel aan het projectteam. In alle gemeenten neemt de jeugdgezondheidszorg deel aan de lokale coalitie.

In de coalities zijn al mooie stappen gezet. De samenwerking tussen het medisch en sociaal domein is versterkt en er zijn al een aantal interventies uitgezet in een aantal gemeenten. Voorbeelden hiervan zijn: uitbreiding van Nu niet zwanger, steeds meer verloskundigen zijn gestart met Centering Zwangerschap (verloskundige zorg in groepsverband) en het opzetten van inloopochtenden voor ouders van baby's en peuters.

Kansrijke Start is een van de ketenaanpakken vanuit GALA/SPUK. Dit betekent dat in 2024 alle gemeenten een coalitie Kansrijke Start hebben die zich inzet voor gezinnen in een kwetsbare situatie. De GGD heeft de 21 gemeenten ondersteund in het maken van regiobeelden, het indienen van de aanvraag van IZA en GALA/SPUK middelen en het maken van de regioplannen n.a.v. de regiobeelden. De regionale samenwerking Kansrijke Start zal in 2024 verder vorm gaan krijgen.

### **Nu Niet Zwanger**

Een zwangerschap moet voor iedereen een bewuste keuze kunnen zijn, niet iets wat je overvalt en waar je maar mee moet zien om te gaan. Vooral niet als je toch al in een kwetsbare positie zit. Nu Niet Zwanger biedt hulpverleners concrete middelen om hun cliënten (vrouw én man) in een open en eerlijk gesprek te laten nadenken over hun kindwens, seksualiteit en anticonceptie.

In 2023 hebben we voor 15 gemeenten in de regio uitvoering gegeven aan Nu Niet Zwanger. Dit zijn de gemeente Helmond, Eindhoven, Bladel, Eersel, Reusel-De Mierden, Bergeijk, Waalre, Veldhoven, Nuenen, Geldrop-Mierlo, Valkenswaard, Cranendonck, Deurne, Laarbeek en Gemert-Bakel. Er zijn 40 partnerorganisaties aangesloten waar 71 aandachtfunctionarissen actief zijn. De basis e-learning over Nu Niet Zwanger is 145 keer gevolgd, de fysieke basistraining voor aandachtfunctionarissen is 6 keer gegeven (48 deelnemers) en er is 16 keer intervisie gegeven.

In totaal zijn er 21 opgeschaalde casussen opgepakt door de Inhoudelijk Coördinatoren, 15 keer is anticonceptie door Nu Niet Zwanger vergoed en de Inhoudelijk Coördinatoren hebben 34 adviesgesprekken met professionals gevoerd.

Daarnaast hebben de Projectleiders zich ingezet om Nu Niet Zwanger verder in de regio te implementeren.

Hiertoe hebben we gesprekken gevoerd met de gemeenten die nog niet zijn aangesloten bij NNZ.

Naar verwachting sluiten de andere 6 gemeenten in 2024 aan.



### **Steunpunt Mantelzorg Verlicht**

Het Steunpunt Mantelzorg Verlicht werkt op contractbasis voor de gemeenten Eindhoven en Valkenswaard en houdt zich bezig met het ontwikkelen van deskundigheid over mantelzorgondersteuning en het inzetten van deze deskundigheid t.b.v. mantelzorgers, hulpverleners, hulpvragers en belangstellenden. De ondersteuning bestaat uit directe ondersteuning van mantelzorgers en indirecte ondersteuning door het informeren en toerusten van beroepskrachten en vrijwilligers.

Het steunpunt werkt met een aantal aandachtsgebieden gericht op extra kwetsbare groepen zoals mantelzorgers die zorgen voor iemand met dementie of met een niet aangeboren hersenletsel (NAH), mantelzorgers met een niet-westerse migratieachtergrond, werkende mantelzorgers, jonge mantelzorgers (tot 25 jaar), respijtzorg (vervangende mantelzorg) en ex-mantelzorgers. Het steunpunt biedt zowel individuele als collectieve ondersteuning aan mantelzorgers met als uitgangspunt de ondersteuningsvraag van een mantelzorger.

Mantelzorgers nemen rechtstreeks contact op met het steunpunt voor informatie, advies en begeleiding.

De ondersteuning is gratis, er is geen indicatie nodig en er zijn geen wachtlijsten.

De groepsondersteuning wordt aangeboden n.a.v. vragen vanuit meerdere mantelzorgers. Zo zijn de themabijeenkomsten voor mantelzorgers met een migratieachtergrond ontstaan vanuit onze contacten met stichting Ik Wil en de spreekuren die in de Fatih moskee werden gehouden.

In totaal zijn 6.350 mantelzorgers bij het Steunpunt Mantelzorg Verlicht ingeschreven (Eindhoven en Valkenswaard).

Door deze mantelzorgers gericht te informeren worden zij op de hoogte gebracht van actuele informatie en mogelijkheden op het gebied van mantelzorg en mantelzorgondersteuning. M-nieuws, de nieuwsbrief voor mantelzorgers is in 2023 drie keer uitgebracht en naar alle mantelzorgers en ruim 350 organisaties gestuurd.

In 2023 hebben ruim 4.500 contacten met mantelzorgers plaatsgevonden via telefoon, mail of bezoek.

Ruim 1100 contacten waren specifiek gericht op emotionele, praktische of informatieve steun.

Ruim 130 mantelzorgers hebben individuele begeleiding gekregen via een bezoek thuis of bij de GGD. De inzet in deze gesprekken is het voorkomen dan wel uitstellen van overbelasting. Mantelzorgers die zich competent voelen hebben minder kans op overbelasting (SCP, 2017). In groepsverband wordt educatieve en emotionele steun geboden.

In 2023 zijn 70 groepsbijeenkomsten georganiseerd. Alle activiteiten hadden tot doel om mantelzorgers zo optimaal mogelijk hun mantelzorgtaken te laten uitvoeren. Waardoor er minder of later gebruik wordt gemaakt van 2e lijns zorg.

### **Toezicht Kinderopvang**

In het kader van toezicht op kinderopvang zijn in de regio Brabant- Zuidoost in totaal 1.399 inspecties uitgevoerd.

Waarvan 523 inspecties bij gastouders (GO), 433 bij kinderdagverblijven (KDV), 423 bij buitenschoolse opvang (BSO) en 20 bij gastouderbureaus (GOB). In 2023 hebben we 100% van het totaal aantal geregistreerde kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus bezocht, conform de samenwerkingsovereenkomsten met onze gemeenten. Ook hebben we 50% van het aantal geregistreerde gastouders (peildatum 1-1-2023) bezocht, conform de samenwerkingsovereenkomsten. Voor 2024 streven we wederom naar een 100% norm t.b.v. de inspecties KDV/BSO/GOB en een 50% norm bij gastouderopvang.

**Gezondheidsmonitors en onderzoek**

De resultaten van de Corona gezondheidsmonitors jongvolwassenen, volwassenen en ouderen zijn gerapporteerd en besproken met de gemeenten. Dit waren extra monitors in het kader van de impact van Covid-19. Daarnaast zijn de resultaten van de monitor gezonde leefomgeving via de Brabantse Omgevingsscan (BrOS) beschikbaar gekomen en met de gemeenten besproken. In 2023 is onderzoek uitgevoerd in de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs. De resultaten worden in 2024 gerapporteerd.

Het team onderzoek heeft diverse (digitale) panelonderzoeken uitgevoerd in 2023, bijvoorbeeld over dementie en burenhulp. Team onderzoek heeft meegewerkt aan de regiobeelden in het kader van IZA en leverde diverse informatieproducten voor GALA op. Ook werkte team onderzoek aan de Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV), de resultaten daarvan komen begin 2024 beschikbaar. In 2023 is daarnaast een start gemaakt met het inrichten van een regionale kennisinfrastructuur in samenwerking met de Brabantse GGD-en de Academische Werkplaats Publieke Gezondheid. Ook werkten we binnen het werkgebied van JGZ aan twee pilots op het gebied van data science.

In het kader van de maatwerkonderzoeken zijn ruim 50 vragen van 21 gemeenten beantwoord. Dit zijn kleine onderzoeken. Een voorbeeld is het onderzoek naar preventieduo's in Oirschot en onderzoek naar Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) in diverse gemeenten. Grotere onderzoeken waar in 2023 aan gewerkt is zijn het belevingsonderzoek Eindhoven Airport en de onderzoeken die plaatsvonden in het kader van De Stap naar Gezonder (Slimmer Leven).

**Gezondheidsbevordering en ondersteuning bij lokaal gezondheidsbeleid**

In lijn met de werkwijze in de voorgaande jaren zijn, in samenwerking met onze gemeenten, lokale plannen voor gezondheidsbevordering opgesteld en uitgevoerd. We zijn actief binnen het brede Sociaal Domein en in diverse gemeenten ook gericht op vraagstukken in het Ruimtelijk Domein.

Het gaat te ver om alle activiteiten te benoemen waar we in 2023 mee bezig zijn geweest in 21 gemeenten.

Maar om de breedheid van het thema gezondheid en onze bijdrage daaraan te illustreren noemen we een aantal voorbeelden: sociaal economische gezondheidsverschillen, (o.a. Wijkaanpak Rookvrij Leven voor iedereen), mentale gezondheid (o.a. organiseren week v/d mentale gezondheid, opzet @ease); valpreventie; JOGG; Kind naar Gezond Gewicht (lokale implementatie en regionale verkenning); Gezonde Leefomgeving; Nu Niet Zwanger; Rookvrije Generatie; SKIP die trip (regionaal project denormalisering drugs); seksuele gezondheid en seksuele diversiteit; gezondheid arbeidsmigranten; De Stap naar Gezonder; voorlichting, gastlessen, regionale online ouderavonden en workshops.

Aan de Week van de Lentekriebels hebben in 2023 84 scholen deelgenomen en aan het programma De Gezonde School hebben 21 scholen deelgenomen.

Ook in 2023 is de GGD voor veel gemeenten betrokken geweest bij de uitvoering van de Lokale Preventieakkoorden (LPA): als aanjager, trekker, verbinder, adviseur, uitvoerder etc. Vaak fungeert de GGD als trekker voor 1 of meerdere thema's uit een LPA en werkt samen met gemeente en diverse partners aan de realisering van de doelen.

In 2023 is wederom een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder ambtenaren Volksgezondheid en Welzijn in Zuidoost-Brabant. Via een korte vragenlijst is de tevredenheid over onze lokale gezondheidsbevorderingsteams gemeten. Deze lokale teams bestaan uit twee gezondheidsmakelaars (beleidsfunctionaris en preventiefunctiefunctionaris), een consulent gezondheidsbevordering en een onderzoeker. Uit het onderzoek komt naar voren dat de ambtenaren de lokale teams, de afzonderlijke expertises binnen deze teams en het lokale plan dat de teams samen met de ambtenaren opstellen, gemiddeld beoordelen met een 8.

### **Ondersteuning bij het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA)**

Het jaar 2023 heeft voor de GGD en onze gemeenten in het teken gestaan van de landelijke akkoorden Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorgakkoord (IZA). Er is vanuit de GGD een strategisch adviseur vrij gemaakt om onze gemeenten te ondersteunen bij de planvorming. Het IZA heeft als hoger doel het verlagen van de zorgkosten en het passend maken van de zorgvraag bij het zorgaanbod (breed gericht op zorg domein en sociaal domein; met (sub)regionale focus). Het onderliggende GALA heeft als doel bevordering van de gezondheid (meer preventief gericht; met meer lokale focus). GALA en IZA zijn sterk met elkaar verbonden.

De GGD heeft in het kader van GALA de volgende activiteiten uitgevoerd:

- 16 gemeenten ondersteund bij het formuleren van hun lokale GALA-plan, middels cijfermatige onderleggers, beleidsonderleggers, hands-on-advies-en-ondersteuning en een aantal gezamenlijke sessies met de 21 gemeenten. De GALA-plannen van alle gemeenten in de regio zijn goedgekeurd.
- Samen met de andere twee Brabantse GGD'en hebben we het voorstel gedaan om gezamenlijk een Brabant-brede Kennisinfrastructuur op te zetten. Dit voorstel is goedgekeurd door het bestuur van de GGD.
- De lokale teams ondersteunen de gemeenten nu (individueel) om de GALA plannen te concretiseren en te realiseren.

De GGD heeft in kader van IZA de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Meegewerkt aan regiobeeld (op niveau van gehele regio Zuidoost-Brabant). Zowel in samenwerkingsproces is GGD betrokken geweest als bij het aanleveren van cijfers en duiding t.a.v. gezondheid.
- Meegewerkt aan regioplan. Er zijn twee regioplannen gemaakt in de regio Brabant-Zuidoost: Eindhoven - De Kempen (15 gemeenten) en Helmond - De Peel (6 gemeenten).

Dit heeft voor Eindhoven - De Kempen geresulteerd in een trekkende rol voor de GGD bij Programma Gezond Opgroeien en Leven voor iedereen (incl. het Programmateam voor de 5 Ketenaanpakken; samenwerking GGD - huisartsenorganisatie STROOMZ) en een beoogde rol in de monitoring.

Voor Helmond-De Peel heeft dit geresulteerd in een trekkende rol voor de GGD bij Thema Gezonde Leefomgeving en regionale projectleidersrollen voor 2 Ketenaanpakken.

In beide subregio's participeert de GGD bestuurlijk in het overkoepelende IZA regioplan overleg (De Stap resp. Peel Duurzaam Gezond).

Via de regioplannen heeft gezondheidsbevordering en preventie een goede positie en borging gekregen in de regionale opgave van het IZA (in beide subregio's).



De samenwerking tussen de gemeenten onderling en met de GGD samen heeft door de GALA- en IZA-inspanningen een boost gekregen. Er is meer gevoel voor gezamenlijk optrekken ontstaan dan voorheen.

### **Gezonde leefomgeving**

De GGD participeert in de Regionale Samenwerking Omgevingswet waarin we met onze 21 gemeenten, de Veiligheidsregio Z.O. Brabant, de Omgevingsdienst Z.O. Brabant en de waterschappen voorbereidingen treffen voor de implementatie van de Omgevingswet per 1 januari 2024.

Ten behoeve van de Omgevingswet hebben de 3 GGD'en in Brabant in 2023 een online tool [Omgevingsadvies](#) ontwikkeld. Deze tool helpt gemeenten inzicht te geven wanneer advies van de GGD gewenst is vanwege de impact van een initiatief op de publieke gezondheid. We willen gezondheidsaspecten borgen in elk ruimtelijk initiatief, zowel het beschermen van de gezondheid als het bevorderen van een gezonde leefomgeving.

De collega's van het team Beleid en Preventie hebben samen met de collega's van het team Gezondheid, Milieu en Veiligheid al deelgenomen aan overleggen over de Omgevingsvisie bij diverse gemeenten. Op die manier verbinden we de uitdagingen in het sociale domein met kansen in de leefomgeving met als doel gezond gedrag te stimuleren.

We maken daarbij gebruik van onze kennis en cijfers over de beleving van onze inwoners van de leefomgeving, zoals te zien is in onze [Brabantse Omgevings Scan](#).

In 2023 zijn de volgende extra opdrachten afgerond:

- In het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord zijn voor de verschillende GALA thema's samenvattende documenten geschreven die gemeenten als input voor de GALA aanvraag gebruikt hebben. Deze teksten zijn beschikbaar onder de Volksgezondheid Toekomst Verkenning, waaronder het thema [Gezonde Leefomgeving](#).
- In samenwerking met GGD Hart voor Brabant en GGD West-Brabant is een business case ontwikkeld om inzicht te krijgen in de verwachte vraag naar extra advisering in het kader van de Omgevingswet.
- In samenwerking met GGD Hart voor Brabant en GGD West-Brabant hebben we goede voorbeelden op het gebied van omgevingsvisies, hitteplannen en andere relevante adviezen op het gebied van het (GALA) thema Gezonde Leefomgeving met elkaar gedeeld. Op deze manier werken de 3 GGD'en al samen met het uitwisselen van kennis.
- De Brabantse Omgevings Scan BrOS is in 2023 geactualiseerd met nieuwe monitor cijfers. voor elke gemeente is een [profiel gezonde leefomgeving](#) beschikbaar op de BrOS.
- In opdracht van de gemeente Son en Breugel is gestart met de actualisatie van de notitie OOG voor gezondheid in de Omgevingsvisie.
- Handreiking klimaatadaptatie en gezondheid. Binnen het Europees LIFE-IP Klimaatadaptatie project is een handreiking klimaat en gezondheid ontwikkeld. De handreiking gaat in op drie thema's die steeds belangrijker worden voor de gezondheid door klimaatverandering namelijk hitte, UV-straling en infectieziekten.
- Het [Onderzoeksrapport geurbelasting en geurhinder van veehouderijen](#) is bij de academische werkplaats gezonde leefomgeving verschenen.

**Medische Milieukundige Zorg**

Team Gezondheid, Milieu en Veiligheid (GMV) beantwoordt vragen van bewoners, bedrijven en instellingen op het grensvlak milieu en gezondheid. In 2023 zijn 250 vragen van bewoners, bedrijven en instellingen beantwoord.

De vragen betreffen zowel het binnenmilieu (in woningen en scholen) als het buitenmilieu (asbest, bodem, chemische stoffen, fijn stof, geluid, houtrook, lucht, geur, bestrijdingsmiddelen).

Daarnaast adviseert Team GMV gevraagd en ongevraagd aan gemeenten en levert het een bijdrage aan voorlichtingsbijeenkomsten in onze regio. Er zijn 15 voorlichtingsactiviteiten voor de regio/gemeenten uitgevoerd over onderwerpen als energietransitie, houtstook, luchtkwaliteit, schimmel en vocht in woningen.

Daarnaast zijn 17 (proactieve) beleidsadviezen aan gemeenten in onze regio gegeven. Het gaat hierbij om gezondheidsrisico's of -effecten bij bodemsanering, bestemmingsplannen, hoogspanningslijnen, geurhinder en luchtverontreiniging.

Team GMV nam deel aan 10 regionale werkgroepen/projecten zoals het Regionaal meetnet Lucht en Geluid, RES MRE, coalitie LEO Vliegveld Eindhoven en geurhinder (Deurne).

Er zijn 11 acute incidenten geweest met betrekking tot kwik in woningen, asbest en PFAS.

Bij 24 milieu-incidenten heeft de geneeskundige adviseur gevaarlijke stoffen (GAGS) advies gegeven. Deze incidenten betroffen blootstellingen van bewoners (inademing, onwel worden) aan gevaarlijke stoffen als rook (bij brand) en chemische stoffen zoals chloor en zwavelzuur.

**Infectieziektebestrijding en hygiënezorg**

In de eerste helft van 2023 was er nog wel een meldplicht voor COVID-19, maar vond daarop geen bron- en uitbraak onderzoek plaats. De uitvoering van het vaccinatieprogramma COVID vroeg nog wel volop de aandacht (zie paragraaf bestrijding Covid-19).

Het aantal meldingen van infectieziekten (exclusief COVID-19) nam t.o.v. de COVID-jaren verder toe: in totaal 945 meldingen, waarvan 486 meldingsplichtig (in 2022: 327). Dit is ook duidelijk meer dan in de jaren voor de pandemie, toen het gemiddeld 400 meldingen per jaar (meldingsplichtig) betrof. De stijging is onder meer te verklaren door gewijzigde meldingsplicht invasieve pneumokokken (stijging van enkelen naar meer dan 70) en het aantal meldingen invasieve streptokokkeninfecties (van 10 tot meer dan 50). Na jaren van afwezigheid, liep in de tweede helft van 2023 het aantal meldingen kinkhoest flink op, maar het aantal in 2023 ligt nog lager dan in de jaren voor COVID: 98 meldingen tegen bijna 200 in de jaren voor de pandemie. De verwachting is dat het aantal kinkhoestmeldingen verder zal toenemen.

Bij de niet-meldingsplichtige infectieziekten gaat het vooral om schurft meldingen (121) en meldingen van incidenten waarbij er een risico is op hondsdoelheid (98). Dit soort meldingen zijn arbeidsintensief.

Er werden daarnaast 627 vragen van burgers, instellingen en professionals beantwoord (2022: 597), waarvan 181 over schurft. Instellingen meldden in totaal 214 uitbraken bij de GGD (2022: 170), de meeste afkomstig uit kinderopvang en ouderenzorg.

In het kader van hygiënezorg zijn 54 (risico)locaties bezocht in opdracht van de gemeenten, waarvan 4 scholen, 15 seksbedrijven, 1 jongerencentrum, 2 gemeenschapshuizen, 2 kampeergelegenheden, 5 opvanglocaties, 12 recreatiegelegenheden en 13 woningvervuilingen. Verder zijn er 63 evenementadviezen gegeven en zijn er 7 evenementbezoeken uitgevoerd.

We bezochten 10 opvangcentra voor asielzoekers en 3 crisisnoodopvang locaties voor asielzoekers en voerden we indien nodig herhaalbezoeken uit. Ook auditeerden we 14 noodopvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen.



In het kader van de Warenwetbesluit tatoeëren en piercen inspecteerden en verleenden we aan 100 ondernemers nieuwe of verlengde vergunningen en werden 5 vrijstellingen verleend.

Daarnaast zijn we middels samenwerkingsovereenkomsten betrokken bij het kwaliteits- en veiligheidsbeleid van 7 instellingen voor langdurige zorg binnen onze regio. Ook beantwoordden we 72 aan hygiëne gerelateerde vragen van burgers, organisaties en gemeenten.

### **Versterking van de infectieziektebestrijding en de pandemische paraatheid**

Vanaf januari 2023 vindt een tweejarig (landelijk) programma plaats om de infectieziektebestrijding te versterken en beter pandemisch paraat te staan. Dit programma wordt gefinancierd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en gecoördineerd door GGD GHOR Nederland en bestaat uit meerdere pijlers. Een van de pijlers is bedoeld om extra personeel in te zetten bij de GGD'en. Het beschikbare budget is goed ingezet en ongeveer 8,5 fte is aangetrokken bij GGD Brabant-Zuidoost in verschillende posities, denkend aan onder andere communicatie, onderzoek, beleid en leren en ontwikkelen om het IZB-plein te versterken. Daarnaast richten andere pijlers zich op versterken (boven)regionale surveillance, versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur, bovenregionale samenwerking en slim en versneld opleiden.

### **TBC-bestrijding**

In het kader van Tuberculosebestrijding zijn door de GGD 9.829 röntgenfoto's gemaakt, 793 Mantouxtesten en 168 IGRA testen uitgevoerd en 475 BCG vaccinaties gezet. Bij 89 personen is TBC aangetroffen waarvan 48 personen een latente vorm hadden. De personen bij wie TBC is aangetroffen zijn door GGD-artsen en -verpleegkundigen behandeld en begeleid. Door artsen, verpleegkundigen en medisch assistenten zijn in totaal 726 consulten gegeven. Voornoemde aantallen zijn hoger dan in andere regio's. Dit komt door de aanwezigheid van het COA in Budel, de grote aantallen internationale studenten aan de TU/e en Fontys, de vele expats bij de Tech bedrijven en de vele Oost-Europese arbeidsmigranten die werkzaam zijn in onze regio.

### **Seksuele Gezondheid**

In 2023 zijn er 5072 SOA consulten verricht, waarvan ca 1200 zelftesten voor jongeren tot 25 jaar. Eind 2023 waren er 234 cliënten bij ons in PrEP zorg (PrEP is een medicijn dat beschermt tegen HIV), dit is het maximum dat we in zorg mogen nemen. Er staan meer dan 100 personen met indicatie voor PrEP (hoog risico op HIV) op onze wachtlijst. In 2023 konden we 16 nieuwe personen in PrEP zorg nemen omdat er plek vrij kwam. Het SOA-vindpercentage in 2023 is 23,4%. Dit is hoger dan in 2022 (20,4%). We zagen vooral een toename van het aantal gonorrhoe infecties onder hoogopgeleide jongeren en met name bij vrouwen onder de 25 jaar. Er is een app ontwikkeld voor sekswerkers in 9 verschillende talen waarin informatie gegeven wordt over veilig werken, bescherming met vaccinaties tegen hepatitis B en informatie over de GGD en de SOA testen. Deze app is nu zowel in de Google play store als in de Apple store te downloaden en wordt vanaf 2024 gepromoot.

### **Vaccinatie Expertise Centrum en Reizigerszorg**

Binnen de GGD is een Vaccinatie Expertise Centrum (VEC) gevormd waarbinnen alle verschillende soorten vaccinaties worden gebundeld: het Rijksvaccinatieprogramma voor 4-18 jarigen (zie ook aparte paragraaf over het RVP in dit jaarverslag), Reizigerszorg, Vaccinaties Beroepsgroepen, Vaccinaties op maat en speciale vaccinatiecampagnes. Voor heel 2023 gold dat er geen beperkingen meer waren in reismogelijkheden. De vraag naar reisconsulten bij de GGD steeg t.o.v. voortgaande jaren maar is nog niet op het niveau van voor de Coronacrisis.

In totaal zijn er 10.220 reisconsulten (2019: 20.195 reisconsulten) en 1.075 consulten voor beroepsgroepen uitgevoerd. Daarnaast zijn er 216 telefonische consulten voor Vaccinaties op Maat uitgevoerd.

Tevens is er door het VEC een aantal vaccinatiecampagnes uitgevoerd. In 2023 hebben we klaargestaan voor de Covidcampagnes: de basiscapaciteit Covid van januari tot en met september en voor de najaarscampagne van oktober tot en met december (zie aparte paragraaf bestrijding Covid-19). Vanaf februari zijn de HPV-vaccinaties gezet bij de doelgroep 19- tot en met 26-jarigen. Deze campagne loopt nog door tot en met mei 2024. Het VEC is daarnaast ingezet voor de vaccinaties tegen MPOX (in totaal 28 personen een eerste vaccinatie gegeven, en 40 personen een tweede) en de Maternale Griep Vaccinaties voor zwangere vrouwen voorbij hun 22<sup>e</sup> week zwangerschap (250 zwangere vrouwen zijn de griepvaccinatie komen halen). Het VEC heeft ondersteund bij het team Infectieziektebestrijding bij een uitbraakbestrijding van Hepatitis A (de vaccinaties uitgevoerd).

### **Bijzondere Zorg**

#### Meldpunt voor zorgwekkend gedrag

De gemeenten Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Oirschot, Nuenen, Reusel-de Mierden, Son & Breugel en Waalre hebben de uitvoerende taken in het kader van de Wet verplichte GGZ bij de GGD belegd. De meldfunctie voor de Wvggz is doorontwikkeld tot een meld- en adviespunt voor zorgwekkend gedrag. Hier kunnen zowel professionals als inwoners hun zorgen uiten over anderen in situaties die niet acuut zijn. Het gaat dan om mensen die (tijdelijk) de grip op hun leven (dreigen te) verliezen. Dit meldpunt vormt een laagdrempelig loket. De melder kan advies krijgen wat diegene zelf kan doen of de melding wordt door het meldpunt opgepakt en indien nodig toegeleid naar de juiste zorg en ondersteuning.

Intern is er in 2023 veel aandacht geweest voor het professionaliseren van processen en het verder vormgeven van het kwaliteitshandboek. Tevens is het met oog op het optimaliseren van werkprocessen de functionaliteit van het huidige EPD tegen het licht gehouden en zijn er stappen gezet om dit een upgrade te geven. De medewerkers zijn op het vlak van de somatiek bijgeschoold, waarbij er met grote tevredenheid gebruik gemaakt is van de expertise van de collega's van Ambulancezorg. Daarnaast is er aandacht besteed aan het bestendigen van de lijnen tussen Bijzondere Zorg en andere organisatieonderdelen van de GGD, zoals Ambulancezorg en Forensische Geneeskunde. In goede samenwerking met communicatie is er gewerkt aan promotiemateriaal voor de afdeling en is er meermaals aandacht in de media geweest voor de werkzaamheden van de afdeling.

#### Wijk GGD'ers

In 2023 is er veel geïnvesteerd in het bereiken van nog niet-aangehaakte gemeentes ten aanzien van de wijk-GGD. Dit heeft ertoe geleid dat Bijzondere Zorg met meerdere gemeentes in gesprek is geweest over het al dan niet starten van de inzet, maar er zijn ook gemeentes geweest die in 2023 daadwerkelijk zijn aangehaakt. Er is gestart met een pilot in de gemeentes Best en Oirschot met een pilot wijk-GGD, de eerste bevindingen zijn positief.

Daarnaast is er een akkoord gekomen op het starten van een pilot in de gemeentes Nuenen en Son en Breugel, waarmee de wijk-GGD anno 2024 in 8 gemeentes actief zal zijn.

De bestaande inzet is verder doorontwikkeld en geborgd. De inzet van wijk-GGD in de gemeente Geldrop-Mierlo is voor 3 jaar geborgd na een succesvol verlopen pilot en lopende contracten in Waalre en Veldhoven zijn verlengd. In de zomer van 2023 is de inzet van de wijk-GGD in de gemeente Eindhoven verdubbeld naar 6 FTE.

Als rode draad liep in 2023 het optimaliseren van processen rondom gegevensuitwisseling met ketenpartners; een complex proces wat vele uitdagingen kent. 2023 was tevens het jaar waarin de wet WAMS controversieel werd verklaard, deze wet haakt in op de problematiek rondom gegevensuitwisseling. Ondanks dat de wet is uitgesteld hebben we geïnvesteerd in het voorsorteren op mogelijke consequenties.

Sinds mei 2023 komen alle zorgmeldingen vanuit politie ten aanzien van de inzet omtrent personen met verward gedrag voor de bij het meldpunt aangesloten gemeentes bij de GGD binnen. Dit is een waardevolle stap in de verdere samenwerking met de politie. De samenwerking met de politie komt verder tot uiting in de zeer actieve deelname aan de projectgroep 'versterking zorg en politie op straat', in samenwerking met Ambulancezorg, gemeente en GGzE. Hier zal in 2024 een verder vervolg aan worden gegeven (mits de subsidie wordt toegekend) in de vorm van de inzet van "Streettriage". Tenslotte is er in 2023 een aanzet gemaakt in het verkennen van de mogelijkheden van een landelijke OGGZ-monitor en de bijdrage die de GGD voor onze regio daaraan zou kunnen leveren.

#### Stijging aantal meldingen

Er zijn ruim 900 meldingen binnengekomen en opgepakt door het meld- en adviespunt Zorgwekkend Gedrag en de Wijk-GGD'ers. Het aantal meldingen ten opzichte van voorgaande jaren laat een sterke stijging zien.

Daarnaast zien we dat inwoners en ketenpartners de GGD goed weten te vinden voor consultatie en advies. Het afgelopen jaar heeft Bijzondere Zorg bijna 600 consultatievragen beantwoord. Er wordt zodoende een belangrijk appèl gedaan op het team door verschillende ketenpartners om mee te denken in casuïstiek. Het gaat dan om complexe problematiek al dan niet in combinatie met overlast, zorgverlamming of hiaten in het aanbod.

#### **Publieke Gezondheidszorg voor Asielzoekers**

In 2023 verbleven asielzoekers in zeven opvanglocaties van het COA in onze regio. Deze opvanglocaties bevonden zich in Budel, Eindhoven (2x), Geldrop, Helmond, Oirschot en Veldhoven. In totaal waren hier 2.090 opvangplekken beschikbaar (waarvan 1.500 in Budel) die in de loop van het jaar steeds goed bezet zijn geweest. De GGD heeft voor deze asielzoekers in opdracht van het COA de volgende zorg verleend:

- In het kader van de JGZ voor 0 tot 18-jarigen zijn intakes en medische onderzoeken uitgevoerd en wordt het RVP uitgevoerd. Indien kinderen verhuizen naar een andere COA- opvanglocatie of naar een gemeente draagt JGZ het kinddossier over. Tevens is aan zwangere vrouwen een 22-weken prik (tegen maternale kinkhoest) gegeven.
- In het COL (aanmeldcentrum) in Budel zijn screenings op TBC uitgevoerd bij de nieuwe instroom van asielzoekers.
- In het kader van infectieziektebestrijding heeft 1 collectieve interventie plaatsgevonden n.a.v. een schurftuitbraak bij een opvanglocatie.
- In de opvanglocaties hebben 11 hygiëne inspecties plaatsgevonden.
- Er zijn 31 groepsvoorlichtingen gehouden waaraan 227 asielzoekers deelnamen. De voorlichting in verschillende talen betrof de thema's gezondheidszorg in Nederland, zelfzorg, opvoeding en hygiëne.



### **Forensische Geneeskundige**

Vanaf 1 januari 2022 is het team forensische geneeskunde gaan werken met (forensisch) verpleegkundigen en forensisch artsen samen. Waar tot 2022 alleen de forensisch artsen de dienstverlening naar de gemeente, politie, justitie en overige opdrachtgevers verzorgden doen ze dat nu samen met de (forensisch) verpleegkundigen. Echter de lijkschouw is voorbehouden aan de gemeentelijk lijkschouwer (forensisch arts). Op politieregio niveau Brabant Oost is er al enige tijd een intensieve samenwerking, vanaf 1 januari 2024 is deze samenwerking ook geformaliseerd in een centrummodel. De GGD BZO treedt vanaf die datum op als centrum GGD.

De samenwerking heeft als primair doel te kunnen voorzien in de behoefte aan dekking van forensisch geneeskunde binnen het gehele verzorgingsgebied. De samenwerking heeft verder ten doel de uitvoering van taken op het gebied van forensisch geneeskunde op het vereiste kwalitatieve niveau en op een zo efficiënt en effectief mogelijk wijze uit te voeren onder andere met het oog op passende besteding van overheidsmiddelen. De samenwerking heeft voorts ten doel een voor de forensisch geneeskundige beroepsgroep aantrekkelijk werkgebied (kwantitatief en kwalitatief) te organiseren.

In de politieregio zijn totaal 11.022 verrichtingen uitgevoerd door het team forensische geneeskunde. Hiervan hebben 1.944 verrichtingen betrekking op het Centrum Seksueel Geweld Brabant Oost waarin wij een actieve rol hebben met een coördinator, casemanagers, forensisch verpleegkundige, forensisch artsen, ondersteuning en stuurgroep voorzitter.

De forensische geneeskunde heeft drie hoofdtaken. De cijfers die hieronder getoond worden hebben uitsluitend nog betrekking op het gebied van GGD Brabant-Zuidoost.

- Lijkschouw, bekostigd vanuit de gemeentelijke bijdrage:
  - Lijkschouwing (exclusief euthanasie): 581 keer uitgevoerd. Dat zijn er 71 meer dan in 2022. De afgelopen jaren neemt de groei in lijkschouwen toe.
  - Euthanasie toetsing: 411 en dat zijn er wederom meer dan in 2022.
  - Lijkenpas/uitstel begraven/collegiaal overleg overlijden en melding dood minderjarige hebben 570 keer plaatsgevonden.
- Forensisch medische Expertise: is 1.776 keer uitgevoerd, waarvan er 1.414 bloedproeven. Dit zijn er bijna 400 meer dan vorig jaar. Forensische Medische Expertise is een verzamelbegrip voor alles waar uitsluitend het forensisch team bevoegdheden heeft. Denk hierbij ook aan zedendelict onderzoek, letselbeschrijvingen, enz.
- Medische Arrestantenzorg (inclusief telefonisch overleg): 2.152 consulten. Ook hier neemt de vraag toe.

### **GGD Academy**

Door de GGD Academy zijn 8 trainingen/workshops gegeven waaraan 105 professionals van buiten de GGD hebben deelgenomen. Het gemiddelde cijfer voor de trainingen is 4 (op een schaal van 1 t/m 5, waarvan 5 het hoogst).

In de trainingen kwamen de volgende onderwerpen aan de orde: eenzaamheid, meldcode kindermishandeling, suïcide preventie, alcohol en drugs in het voortgezet onderwijs, gezonde seksuele ontwikkeling bij kinderen en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

### **Crisisplan en crisisorganisatie GGD**

Het Integrale Crisisplan van de GGD is in 2023 geactualiseerd en eind 2023 door het Directieteam vastgesteld. Ook de bijlagen bij het integrale Crisisplan zijn geactualiseerd, waaronder de agenda van het crisisteam en de taakkaarten voor de sleutelfunctionarissen. Continuïteit van crisistaken is steeds meer geborgd in het reguliere integrale riskmanagement van de GGD. Samen met de GHOR is het project 'zorgisicoprofiel' in de regio afgerond, de GGD heeft hierin een bijdrage geleverd. De GGD heeft evenals voorgaande jaren piketfuncties geleverd t.b.v. de GHOR (O-DPG, ACG, OVD, HIN). Binnen de GGD-crisisorganisatie is in 2023 extra nadruk gelegd op het beoefenen van het toepassen van het crisismanagementmodel door de voorzitter van de operationele crisisteams IZB en PSH. Daarnaast zijn de inhoudelijke crisisprocessen beoefend. Ook is een strategische 'table top' oefening voor het thema zoonose op provinciaal niveau uitgevoerd.

### **Psychosociale hulpverlening (PSH) bij rampen en incidenten**

In 2023 zijn 23 meldingen bij het PSH-piketteam van de GGD binnengekomen. Het ging om suicides (6), zedenzaken (3), noodlottig ongeval (3), moord (1), repatriëringvluchten (2), natuurlijke dood (3) en overig (5). PSH heeft bij zes van deze meldingen de psychosociale hulpverlening gecoördineerd, bij de andere meldingen advies gegeven.

### **2.1b Publieke Gezondheid – Covid**

In juni 2023 is de A-status van het Covid-19 virus komen te vervallen. Tevens is daarbij de meldingsplicht van positieve Covid-testen komen te vervallen.

#### Testen

Tot en met 17 maart 2023 hebben we een testmogelijkheid aangeboden voor burgers op onze locatie aan de Antoon Coolenlaan in Eindhoven. In 2023 zijn nog 837 burgers getest door de GGD.

De doelgroep voor testen was:

- Zorgmedewerkers die werken met mensen met een kwetsbare gezondheid
- Bewoners van een verpleeghuis of een andere instelling met personen met een kwetsbare gezondheid (boven de 70 jaar of met een ernstige afweerstoornis)
- Mensen die thuis wonen en naar de dagbesteding gaan (boven de 70 of met een ernstige afweerstoornis)
- Mensen die geen zelftest kunnen doen, ook niet met hulp van anderen
- Mensen die een herstelbewijs nodig hebben.

#### Vaccineren

De vaccinatiecampagne die in het najaar 2022 is gestart voor alle burgers van 12 jaar en ouder liep door tot en met september 2023. De najaarscampagne van oktober tot en met december 2023 was bedoeld voor:

- Alle 60-plussers
- Zorgmedewerkers
- Burgers jonger dan 60 jaar die een verhoogd medisch risico kennen.

Naast onze hoofdlocaties in Eindhoven en Helmond (5 dagen per week op beide locaties hele dagen geopend), hebben we op 8 pop-uplocaties gevaccineerd gedurende 7 weken op 37 dagen. De pop-uplocaties bevonden zich in Bladel, Valkenswaard, Veldhoven, Someren, Best, Eindhoven (Tongelre), Deurne en Beek en Donk. Eind 2023 zijn onze hoofdlocaties gesloten.

In totaal hebben we bij 67 locaties van VVT-instellingen 758 bewoners gevaccineerd. Het aantal niet mobiele thuiswonenden dat we gevaccineerd hebben is 1.650. In totaal zijn tijdens de hele najaarscampagne 132.396 personen door de GGD gevaccineerd.

Onze locatie in Eindhoven stond paraat voor alle kinderen onder 12 jaar, en voor burgers die het niet-MRNA-vaccin wensten.

Hieronder een overzicht van de vaccinatiegraad bij de najaarscampagne:

<b>Geboortecohort</b>	<b>Leeftijden</b>	<b>Vaccinatiegraad BZO najaarsronde2023</b>
1940 en eerder	83+	66%
1941-1945	78 - 83	70%
1946-1950	73 - 77	67%
1951-1955	68 - 72	57%
1956-1960	63 - 67	42%
1961-1965	58 - 62	21%

Landelijk ligt de vaccinatiegraad ongeveer 4% lager dan de vaccinatiegraad in onze GGD-regio.

#### Klanttevredenheidsonderzoek

Tijdens de najaarscampagne hebben we een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd.

Enkele highlights hieruit:

- Voor ruim 58% was de belangrijkste reden om de vaccinatie te halen om persoonlijke gezondheidsredenen. Ruim 27% deed het ter bescherming van een ander.
- Ruim 79% was tevreden of zeer tevreden over de reisafstand naar de GGD-priklocatie. Ruim 5% gaf aan hier ontevreden of zeer ontevreden over te zijn.
- Ruim 83% geeft aan dat ze de prik als (helemaal) niet vervelend ervaren.
- 89% van de respondenten is (zeer) tevreden over de medewerkers op de priklocatie.
- Over het totale proces (van uitnodigen tot en met vaccineren) is 86,7% (zeer) tevreden.

## **2.2 Ambulancezorg**

De minister heeft de GGD in 2021 aangewezen als de (enige) houder van de ambulancezorg in onze regio (voorheen lag de vergunning voor de ambulancezorg bij de Veiligheidsregio). In 2023 zijn in totaal 48.443 ritten uitgevoerd (48.216 in 2022, +0.5%), waarvan 25.825 ritten een spoedeisend (A1) karakter hadden (24.859 in 2022, +3.9%) en 6.517 ritten besteld vervoer waren (7.265 in 2022, -10.3%).

Van deze ritten waren 2.491 ritten psychiatrisch spoedvervoer (A1+A2) en 246 psychiatrisch besteld vervoer (B).

Een toename van 12.8% t.o.v. 2022. Bovenstaande aantallen zijn gewijzigd t.o.v. voorgaande jaren: in het aantal ritten zijn de geannuleerde ritten, afgebroken ritten, burenhulp ritten en assistentie ritten niet meegenomen.

Een ambulance heeft in het geval van een hoog spoedeisend karakter (A1 inzet) gemiddeld een 9:30 minuten nodig om bij het slachtoffer te komen. Gemiddeld 94.2% van de A1-inzetten is binnen de rijtijdnorm van 15 minuten uitgevoerd (inclusief aanname en uitgifte door de meldkamer). Dat percentage is 0.7% hoger dan in 2022.

Het percentage A2-inzetten dat binnen de rijtijdnorm van 30 minuten heeft plaatsgevonden bedroeg 98,6 % (norm is 95%); dit percentage is 0.3% hoger dan 2022.

Eind 2023 is een leverancier gekozen voor de A.I. tool op de meldkamer t.b.v. de spreiding en inzet van ambulances. Begin 2024 start hiervoor de implementatie en deze zou cf. planning afgerond moeten zijn in Q3 2024. Beide meldkamers in Brabant (Brabant Oost en Bergen op Zoom) werken dan met deze A.I. tool. Uiteindelijk zal het gebruik van de A.I. tool tot betere spreiding en inzet van de ambulances binnen onze regio en dus tot betere prestaties moeten leiden. De eerste resultaten hiervan worden verwacht in 2025. De A.I. tool wordt gezamenlijk in gebruik genomen door GGD Brabant-Zuidoost, RAV Brabant Midden West Noord en Witte Kruis Zeeland, de drie gebruikers van beide meldkamers. De landelijke pilot PA/VS is in oktober afgerond en er wordt verder bekeken hoe de resultaten van deze pilot binnen de GGD worden toegepast en wat dit betekent voor de inzetbaarheid van de PA/VS. Het is de ambitie van de GGD om het aantal PA/VS uit te breiden en ze breder in te zetten binnen de acute zorg.

In 2023 is het nieuwe huisvestingsplan van Ambulancezorg GGD Brabant-Zuidoost goedgekeurd door de zorgverzekeraar. Inmiddels zijn er verschillende gesprekken gestart met gemeentes waar er potentieel nieuwe posten gebouwd of verplaatst gaan worden. Deze gesprekken verlopen constructief en er is goede hoop dat er in 2024 voor een aantal posten gestart kan worden met de bouw.

### **2.3 Gemeentelijke bijdrage**

De gemeentelijke bijdrage per inwoner 2023 is in de primaire programmabegroting vastgesteld op € 18,388 per inwoner. Middels de 1e bestuurlijke begrotingswijziging (betreft aanpassing van de indexatie en zowel eenmalige als structurele bijdragen voor het op orde brengen van inforeiligheid en archivering) is een stijging van de gemeentelijke bijdrage vastgesteld waardoor de werkelijke bijdrage per inwoner over 2023 € 20,525 bedraagt. Dit is inclusief een eenmalige bijdrage in 2023 voor het op orde brengen van inforeiligheid en archivering van € 0,316 per inwoner.

De inwonerbijdrage JGZ 0-4 per kind wordt in de begroting per gemeente berekend tegen het voor die gemeente geldende tarief en het meest recent bekende aantal kinderen 0-4; conform de afspraak bij de JGZ-integratie wordt echter per gemeente definitief afgerekend tegen het werkelijk aantal kinderen per 1 januari van het begrotingsjaar. In de begroting 2023 is uitgegaan van in totaal 29.924 kinderen terwijl er dat in werkelijkheid 30.240 bleken te zijn.

Bijdrage per inwoner	Prim. Begroting 2023		Werkelijk 2023	
Monitoren, signaleren en adviseren	1.300.000	1,64	1.383.000	1,75
Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	1.700.000	2,15	1.808.000	2,29
Publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises	355.000	0,45	377.000	0,48
Toezicht houden	65.000	0,08	69.000	0,09
Jeugdgezondheidszorg	6.130.000	7,76	6.520.000	8,24
<i>Pubercontactmoment JGZ*</i>	715.000	(0,90)	760.000	(0,96)0,
Aanvullende taken Publieke Gezondheid	300.000	0,38	319.000	40
Overhead	4.695.000	5,93	5.759.000	7,28
<b>Bijdrage (per inwoner)</b>	<b>14.545.000</b>	<b>18,39</b>	<b>16.235.000</b>	<b>20,52</b>
<b>Bijdrage JGZ 0-4 per kind</b>	<b>12.930.000</b>		<b>13.900.000</b>	
<b>TOTAAL</b>	<b>27.475.000</b>		<b>30.135.000</b>	

\* per 2016 is het pubercontactmoment (pcm) van de contracttaken overgeheveld naar het gezamenlijke takenpakket. Het wordt echter niet o.b.v. een bijdrage per inwoner gefinancierd maar o.b.v. de verdeelsleutel zoals door VWS gehanteerd voor de verdeling van de middelen naar de gemeenten. In bovenstaande tabel is wel het totaalbedrag pcm 2023 inclusief bijbehorende overhead (€ 760.000) herrekend naar een bedrag per inwoner (0,96), in de totaaltelling van het bedrag per inwoner is deze, om verwarring met de bedragen in de bijlagen te voorkomen, niet opgenomen.

**2.4 Overzicht gerealiseerde baten en lasten**

GGD exploitatierekening 2023	Realisatie 2023
Publieke Gezondheid	55.182.264
Ambulancezorg	31.982.982
<b>Baten</b>	<b>87.165.246</b>
Publieke Gezondheid	41.661.057
Ambulancezorg	25.330.017
<b>Directe Lasten</b>	<b>66.991.074</b>
Publieke Gezondheid	12.536.012
Ambulancezorg	6.206.478
<b>Overhead Lasten</b>	<b>18.742.490</b>
Publieke Gezondheid	-59.259
Ambulancezorg	
<b>Vennootschapsbelasting</b>	<b>-59.259</b>
Publieke Gezondheid	1.044.454
Ambulancezorg	446.488
<b>Totaal saldo van baten en lasten</b>	<b>1.490.942</b>
Publieke Gezondheid	940.302
Ambulancezorg	69.000
<b>Toevoeging aan reserve (-)</b>	<b>1.009.302</b>
Publieke Gezondheid	781.667
Ambulancezorg	-
<b>Ottrekking aan reserve (+)</b>	<b>781.667</b>
Publieke Gezondheid	885.819
Ambulancezorg	377.488
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>1.263.307</b>

\* Publieke gezondheid omvat alle pijlers behalve de pijler ambulance zorg.

## 3. Financiële paragrafen

### 3.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en de mogelijkheden waarover kan worden beschikt om niet begrote kosten te dekken
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als de mate waarin de GGD in staat is niet structurele financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande takenpakket.

De omvang van het weerstandsvermogen is afhankelijk van het risicoprofiel van de GGD. Dit profiel geeft het totaal van risico's met een substantiële impact die gedekt moeten kunnen worden met de beschikbare weerstandscapaciteit.

De kwantificering van de risico's op basis van een kans- en impact-inschatting vindt plaats via een zogenaamde risico-inventarisatie, die jaarlijks wordt opgesteld. De inventarisatie per begin 2024 (zie ook paragraaf 3.1.2) resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit van ca. € 2.600.000 voor het programma Publieke Gezondheid en ca. € 2.800.000 voor Ambulancezorg.

#### **Weerstandscapaciteit**

De weerstandscapaciteit is het geheel van middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om niet begrote substantiële kosten te dekken.

Binnen de GGD kan alleen de Algemene Reserve als weerstandscapaciteit worden aangemerkt.

Volgens de BBV vallen onder de weerstandscapaciteit ook de bestemmingsreserves en de voorzieningen. Dit zijn echter financiële middelen die gevormd zijn ter dekking van al voorziene risico's en gebeurtenissen die niet opgenomen worden in de risico-inventarisatie.

Overigens is het wel zo dat voor wat betreft de bestemmingsreserves het bestuur kan besluiten deze reserves een andere bestemming te geven. De voorzieningen hebben als doel om de kosten in de jaarlijkse exploitatie te egaliseren en/of bestaande verplichtingen te verantwoorden.

De begrotingspost 'Onvoorzien' komt in de begroting van de GGD niet meer voor, zo is in 2015 bij de vaststelling van de *Notitie Weerstandsvermogen & risicomanagement, Reserves & Voorzieningen en Post Onvoorzien* besloten. Er wordt onder de personeelskosten initieel nog wel een stelpost van ca. € 325.000 geraamd voor 'risico's personele kosten'.

De post dient de facto als dekking van noodzakelijke (ziekte-)vervangingen.

De Algemene Reserve is bedoeld als buffer voor onvoorziene uitgaven. Hiermee kunnen onder andere schommelingen in de jaarlijkse exploitaties worden opgevangen, zodat niet elk jaar voor relatief beperkte bedragen een afrekening met de gemeenten hoeft plaats te vinden. De Algemene Reserve heeft een meerjarige functie.

Eerder is besloten dat, gegeven de financieringsstructuur, voor de beide programma's afzonderlijke algemene reserves worden aangehouden.

Het bestuur heeft eerder vastgesteld dat het weerstandsvermogen niet direct tot het niveau van de risico-inventarisatie hoeft te worden aangevuld, maar dat de kaders en staffels zoals vastgesteld in de beleidsnotitie Kaders P&C-documenten 4GR-deel 2 hiervoor leidend zijn. Gegeven de omzet 2023 (exclusief crises-financieringen) is dan voor PG een kaderstellende bandbreedte van toepassing van minimaal € 2.000.000 en maximaal € 2.400.000 en voor AZ van minimaal € 1.500.000 en maximaal € 2.000.000. Het wordt hierbij echter aan het Algemeen Bestuur van de Verbonden Partij overgelaten of die bandbreedte volledig wordt ingevuld, aangezien dit organisatie-specifiek is en wordt bepaald door de aard van de baten en lasten. Een laag weerstandsvermogen betekent wel dat financiële tegenvallers van enige omvang niet uit de algemene reserve kunnen worden opgevangen.

De Algemene Reserve wordt hoofdzakelijk gevuld door middel van eventuele voordelige exploitatieresultaten. In 2019, 2020 en 2021 zijn er, in het kader van de uitvoering van de bestuursopdracht, onttrekkingen gedaan aan de Algemene Reserve PG. Dit betreft met name projectkosten ter voorbereiding op de integratie van JGZ 0-4 per 1-1-2021, waarbij de doelstelling en verwachting was dat de reserve de volgende jaren met positieve resultaten hierop weer kon worden aangevuld. Tot en met 2023 zijn er in dat kader ten laste van de exploitatie ook stortingen gedaan.

Na vaststelling van de resultaatbestemming uit de jaarrekening 2022, maar exclusief de resultaatbestemming over het jaar 2023, bedraagt de Algemene Reserve PG ca. € 1.700.000 en voor AZ ca. € 1.350.000.

Mochten er zich de komende jaren echter voor een hoger bedrag tekorten voordoen dan deze saldi, dan dragen de gemeenten daarvan het financiële risico, ieder naar rato van het inwoneraantal.

### **Risicomanagement**

Om risico's te beheersen wordt door de GGD BZO actief risicomanagement ontwikkeld. Elk trimester staat het management in de Marap-gesprekken nadrukkelijk stil bij de ontwikkeling en ontstaan van relevante risico's, en welke maatregelen genomen moeten worden om deze risico's te beperken.

Als belangrijkste risico's worden gezien:

#### Stijging van kosten

**Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg, en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken.**

In de budgetafspraken met gemeenten is vastgelegd dat voor de berekening van de gemeentelijke bijdragen een vooraf overeengekomen index wordt toegekend en dat daarop geen nacalculatie wordt toegepast. Hierdoor ontstaat het risico dat de kosten meer stijgen dan de inkomsten. Dit risico bestaat ook bij Ambulancezorg omdat de indexering van het budget bij Ambulancezorg niet plaatsvindt op basis van de werkelijke kostenontwikkeling in de sector en dus ook af kan wijken.

Gezien de recente ontwikkelingen m.b.t. de loonkostenontwikkeling (m.n. CAO en inflatie & energieprijz) waardoor aanzienlijke tekorten (zijn) ontstaan, is dit risico pregnant, hoewel tot op heden gemeenten/bestuurders deze stijgingen (bij PG) hebben vergoed.



**Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. er wachtgelden/frictiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt.**

In de Gemeenschappelijke Regeling is vastgelegd dat alleen bij vermindering van de bijdragen de gemeente(n) gehouden zijn de kosten die daar een gevolg van zijn te vergoeden. In andere situaties komen die kosten ten laste van de reguliere exploitatie van de GGD, die daarvoor echter geen ruimte biedt.

**Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden.**

Hierbij concreet te denken aan zaken zoals de invoering van de Vennootschapsbelasting voor overheidsinstellingen, het risico van belastingheffing i.v.m. overschrijding van de Werkkostenregeling en sinds 2020 als gevolg van de WNRA het toegenomen risico om transitievergoedingen te betalen. Maar ook het toegenomen risico op naheffingen vanwege achteraf vast te stellen premiepercentages en vanwege eventuele andere foutieve toepassingen in wet- en regelgeving die achteraf worden geconstateerd. Toegenomen regeldruk maakt dit risico pregnanter.

**Toenemende arbeidsmarktkrapte** bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bv duurder personeel van derden/ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden.

#### Onvoldoende Budget

**Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bv vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat m.b.t. ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten.**

In het verleden heeft de situatie van hoge vervangingskosten zich voorgedaan en heeft dit tot (aanzienlijke) tekorten geleid.

Er mag vanuit gegaan worden dat een dergelijke ernstige verstoring binnen een afzienbare periode tot adequate maatregelen leidt; eventueel met ondersteuning van verzekeraars die daar ook een rol en belang in hebben en dit in het verleden ook hebben getoond met incidentele aanvullende financiering.

In het uiterste geval kan ook besloten worden om de paraatheid, en dus het niveau van dienstverlening, terug te brengen om daarmee binnen de budgettaire kaders te blijven.

#### Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering

**Het risico dat door een ramp bij PG veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt.**

Bij een grotere ramp zal de inzet van de GGD wellicht groot zijn terwijl de kosten van die inzet mogelijk niet volledig kunnen worden verhaald. De Covid-19-, MPOX- en Oekraïne-crisis zijn voorbeelden van een dergelijke situatie; de daarvoor toegekende vergoedingsregelingen vanuit het Rijk geven op dit moment vertrouwen dat alle extra kosten vergoed worden, de risico-inschatting verandert derhalve daardoor niet. Er bestaat echter wel het risico op meer werk en kosten op de langere termijn als gevolg van een algemene verslechterde gezondheidssituatie van de inwoners in onze regio na een ramp.

**Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij PG leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting.**

Het risico bestaat dat de GGD verplicht is om, in het kader van (nieuwe) wet- en regelgeving, bepaalde taken uit te voeren zonder dat daar meteen voldoende middelen tegenover staan.

Te denken valt hierbij aan de besluitvorming door de centrale overheid zoals die bij de decentralisaties, gepaard gaande met een efficiencykorting. Dit risico kan middels het wendbaarheidsbudget in de jaarlijkse begroting (deels) worden afgedekt/beperkt.

Extra kosten door organisatieverandering

**Het risico dat, wanneer de aanwijzing voor ambulancevervoer niet meer aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer wordt gedekt.**

Dit risico is momenteel minimaal omdat de aanwijzing (voorheen vergunning genoemd) voor het uitvoeren van ambulancevervoer in onze regio in 2021 aan de GGD is toegekend. Daarmee vervalt de oorspronkelijke grond voor dit risico. In theorie bestaat dit risico echter nog steeds, bv in het geval van wanprestatie door de GGD of bij onvoorziene wijziging van wet- of regelgeving.

Bij integrale overgang van AZ naar een andere organisatie zal er naar verwachting ook een overdracht van overheadtaken en -medewerkers plaats vinden. Ten aanzien van de achterblijvende ongedekte overhead (zoals directie, huisvesting ed.) wordt dan veelal wel een afbouwregeling van enkele jaren getroffen, maar daarna ontstaat een dekkingsprobleem als geen nieuwe activiteiten met externe financiering kunnen worden ontplooid en/of kosten kunnen worden bespaard.

Extra kosten door verandering taakuitvoering

**Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijziging in de taakinhoud optreedt waardoor er tijdelijk meerkosten ontstaan.**

Bij wijziging van een taakinhoud zullen er wellicht tijdelijk meerkosten zijn waarvoor geen budget in de begroting is opgenomen. Hierbij valt te denken aan situaties zoals met de Q-koorts.

Dit risico kan middels het wendbaarheidsbudget in de jaarlijkse begroting (deels) worden afgedekt /beperkt.

Extra kosten door afname van markttaken

**Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden.**

Bij deze contracttaken moet gedacht worden aan betaalde activiteiten voor instellingen, bedrijven, het Rijk en particulieren. In tegenstelling tot de gemeentelijke contracttaken ontstaat bij afname of beëindiging van deze financiering een risico van ongedekte kosten. Bij de gemeentelijke contracttaken is, conform afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling, de opzeggende gemeente gehouden de daaraan verbonden frictiekosten te vergoeden. Aangezien het personeel dat belast is met de uitvoering van deze contracttaken voor een groot deel bestaat uit vast personeel, zullen er bij een lagere omzet c.q. het geheel afstoten van deze taken kosten zijn waarvoor geen financiële dekking meer is. Gezien de aanzienlijke omzettoename van de afgelopen jaren en een daarmee gepaard gaande toegenomen risicospreiding, neemt dit risico relatief gezien (de kans-inschatting) wel af.

#### Beveiliging en (onder-)verzekering

##### **Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen.**

De normale bekende risico's voor de GGD zijn afgedekt middels afgesloten verzekeringen. Jaarlijks wordt bezien of deze nog afdoende dekking bieden. Toch blijft er een rest risico bestaan dat in het weerstandsvermogen dient te worden afgedekt.

##### **Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen.**

Hierbij te denken aan risico's van stroomuitval, datalek, cybercrime/hacken en andere situaties waarin systemen uitvallen en/of gegevens (tijdelijk) niet beschikbaar zijn of dat er schade ontstaat vanwege misbruik. Vanwege toegenomen (inzicht in de) externe dreiging en ervaringen (o.a. datalek Covid), geconstateerde achterstand in informatiebeveiliging in combinatie met de grote hoeveelheid persoonsgegevens die de GGD zowel bij PG als AZ beheert, wordt de kans op dit risico substantieel hoger ingeschat. Inmiddels zijn en worden nog maatregelen genomen om het niveau van informatiebeveiliging verder te verhogen en dit risico te mitigeren waarvoor gemeenten met ingang van 2023 de inwonerbijdragen hebben verhoogd.

#### Verbonden Partijen

##### **Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn.**

Uit een analyse per verbonden partij komt geen specifiek te duiden risico voort. Desalniettemin wordt een algemeen risico ingeschat voor deze en andere niet formele samenwerkingsverbanden; deze laatste nemen namelijk steeds meer toe.

##### **Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.**

Dit risico wordt de facto gedekt door hiervoor in de jaarlijkse begroting bij de personele kosten een stelpost op te nemen.

#### **Financiële kengetallen**

Op grond van een wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient in de begroting en jaarrekening de ontwikkeling van een aantal voorgeschreven financiële kengetallen te worden opgenomen en toegelicht.

Concrete normen zijn hiervoor niet voorhanden, waardoor alleen de ontwikkeling in de tijd een indicatie geeft.

De kengetallen voor de begroting worden gebaseerd op geprognosticeerde balansgegevens, hetgeen een bepaalde onnauwkeurigheid met zich meebrengt.

De voorgeschreven kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn niet van toepassing, omdat er geen activiteiten m.b.t. grondexploitatie en heffing van gemeentelijke belastingen uitgevoerd worden door de GGD Brabant-Zuidoost.

Kengetallen	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2023	2023
Netto schuldquote	0,9%	5,2%	-0.5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0,9%	5,2%	-0.5%
Solvabiliteitsrisico	15,5%	20,9%	16,6%
Structurele exploitatieruimte	0,6%	1,1%	0,4%

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de GGD ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

De schuldquote wordt uitgedrukt in een percentage van de totale baten.

Het solvabiliteitsrisico betreft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen en geeft inzicht in de mate waarin de GGD in staat is aan zijn financiële verplichtingen op de langere termijn te voldoen.

Het kengetal structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de GGD heeft in de eigen exploitatie, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

Bovengenoemde kengetallen worden voor de realisatie van 2022 en 2023 beïnvloed door de kosten en balansposities vanwege de Covid-19-kosten en de financiering daarvan. Met name de netto schuldquote en het solvabiliteitsrisico geven daardoor een vertekend beeld t.o.v. de begrote en werkelijke cijfers over 2023.

### 3.2. Onderhoud kapitaalgoederen

#### Beleidskader

De GGD streeft naar een optimale staat van haar kapitaalgoederen. Hiervoor is onderhoud van deze kapitaalgoederen noodzakelijk. Het beleid voor het onderhoud van kapitaalgoederen kent vier onderdelen. Te weten; 'gebouwen', 'machines, apparaten en installaties', 'hard- en software' en 'vervoermiddelen'.

#### Gebouwen

De GGD heeft geen panden in eigendom maar heeft ervoor gekozen om alle benodigde panden te huren. Het beheer en onderhoud van de gehuurde gebouwen is voor rekening van de verhuurder, alle kosten die door de GGD gemaakt worden hebben betrekking op kleine reguliere onderhoudswerkzaamheden aan de binnenkant en het binnen schilderwerk.

### **Machines, apparaten en installaties**

Voor de waardevolle ondersteunende machines, apparaten en installaties zijn voor een groot deel onderhoudscontracten aanwezig. Voor de overige machines, apparaten en installaties met een beperkte waarde en waarvan er slechts een beperkt aantal aanwezig zijn, zijn geen onderhoudscontracten aanwezig.

### **Hard- en software**

Voor de optimale beschikbaarheid van hard- en software zijn voor de belangrijke bedrijfsapplicaties dienstverleningsovereenkomsten gesloten.

Voor het onderhoud van hard- en software wordt geen voorziening gevormd. Alle kosten komen ten laste van de exploitatie.

### **Vervoermiddelen**

Voor voertuigen van de ambulancedienst worden onderhoudscontracten afgesloten. Hierin worden kosten van periodiek preventief onderhoud, reparatie als gevolg van normaal zorgvuldig gebruik en het treffen van maatregelen tegen normale slijtage gedekt. Maandelijks wordt hiervoor een vast bedrag betaald aan de leverancier van de diensten. Deze kosten komen ten laste van de exploitatie.

De overige reparaties en het eigen risico bij schadeherstel worden ook rechtstreeks in de exploitatie verwerkt.

Voor het onderhoud aan ambulances, piketauto's en dienstauto's is conform regelgeving geen voorziening gevormd.

In onderstaand overzicht staan de werkelijke kosten die zijn gemaakt voor het onderhoud aan kapitaalgoederen.

<b>Kapitaalgoederen</b>	<b>Realisatie 2023</b>
Gebouwen	315.900
Machines, apparaten en installaties	184.300
Hard- en software	53.800
Vervoermiddelen	501.200
<b>Totaal</b>	<b>1.055.200</b>

## **3.3. Financiering**

### **Beleidskader**

Op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheid (FIDO) dient de GGD jaarlijks in de jaarrekening verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid inzake de treasuryfunctie.

Het beleid voor de treasuryfunctie van de GGD is vastgelegd in het treasurystatuut, waarvan de laatste geactualiseerde versie door het Algemeen Bestuur is vastgesteld op 14-12-2022.

### Rentebeleid

De renterisico's bij het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen worden beperkt door de overeengekomen rentepercentages bij de transactie te baseren op de actuele rentestand en de rentevisie van de geldverstrekker (Bank Nederlandse Gemeenten). Zowel de rente op kortlopende als op de langlopende financiering zijn in de loop van 2023 toegenomen om vervolgens richting het einde van het jaar wat meer te stabiliseren.

In 2023 is deze renteontwikkeling voor de GGD niet van nadelige invloed geweest daar er geen noodzaak was om kort- of langlopende middelen aan te trekken om in een financieringsbehoefte te voorzien.

Bij het bepalen van het rentebeleid wordt de GGD ondersteund door de Treasury afdeling van de gemeente Eindhoven; door steeds de rentevisie te actualiseren, wil de GGD zorgen voor zo laag mogelijke financieringskosten, rekening houdend met het risicoprofiel.

### Financieel Risicobeheer

Door een actief risicobeheer probeert de GGD de financiële risico's te beperken. In het treasurystatuut zijn richtlijnen en limieten voor het risicobeheer opgenomen. De GGD hanteert de normen die in de Wet FIDO zijn bepaald. Het niveau van de kasgeldlimiet is gelimiteerd op 8,2% van de begrote lasten, de renterisiconorm houdt in dat voor maximaal 20% van het begrotingstotaal, langlopende leningen per jaar kunnen worden afgelost. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd. De provincie toetst de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in het kader van het financieel toezicht.

### Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een door de Wet FIDO voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een rente typische looptijd van korter dan een jaar.

Als grondslag voor de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt 8,2% van de jaarbegroting aangehouden. Indien de werkelijke omvang lager is dan de wettelijk toegestane omvang, is er sprake van ruimte; indien de werkelijke omvang hoger is, dan is er sprake van overschrijding.

Conform de wettelijke kasgeldlimiet kan de GGD de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 5.573.000 dekken met kortlopende leningen. In onderstaand overzicht wordt de kasgeldlimiet van 2023 weergegeven.

Kasgeldlimiet	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023
Totaal lasten	64.040.000	67.960.000
Wettelijk kasgeldlimiet (8,2%)	5.251.000	5.573.000
Netto vlottende schuld	-11.982.000	-15.282.000
Ruimte onder(+)/boven(-) kasgeldlimiet	17.233.000	20.855.000

Daarmee is voldaan aan de kasgeldlimiet.

### Renterisiconorm

De renterisiconorm benadrukt vooral het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en van de renterisico's. De berekening van het renterisico is een benadering van het te lopen of het gelopen renterisico. Zowel bij een overschrijding als een onderschrijding van de renterisiconorm zal de GGD (en vervolgens de toezichthouder) zich een oordeel moeten vormen over de consequenties. De renterisiconorm bepaalt het feitelijke renterisico op de langlopende lening. Jaarlijks mogen de renterisico's van renteherziening en herfinanciering niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal.

In 2023 is de ruimte onder de renterisiconorm € 13.537.500

Renterisiconorm	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023
1. Begrotingstotaal per 1 januari	64.040.000	67.960.000
2. Renterisiconorm (20%)	12.808.000	13.592.000
3. Netto renteherziening langlopende leningen	-	-
4. Betaalde aflossing	52.300	54.500
5. Renterisico langlopende leningen (3+4)	52.300	54.500
Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	12.755.700	13.537.500
Ruimte boven renterisiconorm (5-2)	-	-

Daarmee is voldaan aan de renterisiconorm.

### Bedrag aan middelen buiten de Rijksschatkist

Het schatkistbankieren houdt in dat GGD BZO de overtollige liquide middelen boven het drempelbedrag aan moet houden bij het ministerie van Financiën.

Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 mln. is het drempelbedrag gelijk aan 2% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1.000.000 bedraagt.

Het begrotingstotaal op 1 januari 2023 is € 67.960.000. Op basis van dit bedrag is het drempelbedrag € 1.359.200. Het gemiddelde van aangehouden liquide middelen in het jaar 2023 buiten de schatkist is € 227.000, waarmee per saldo voldaan is aan de norm.

Bedrag aan middelen buiten de Rijks schatkist	Werkelijk 2023
1. Begrotingstotaal per 1 januari 2023	67.960.000
2. Drempelbedrag	1.359.200
3. Werkelijke middelen buiten schatkist	227.000
Ruimte onder het drempelbedrag (2-3)	1.132.200
Ruimte boven het drempelbedrag (3-2)	-

### Financieringsbehoefte

Met betrekking tot de liquiditeitsontwikkeling was de financieringsbehoefte in 2023 ruim € 9,2 miljoen. Vaste activa worden gefinancierd met lang vreemd vermogen voor zover eigen middelen daar niet toereikend voor zijn. In het volgende overzicht is de boekwaarde vergeleken met de langlopende leningen.

Financieringsbehoefte	Saldo 1-1-2023	Bestem. result	Toe- voeging	Ont- trekking	Vrijval	Saldo 31-12-2023
<i>Beschikbare</i>						
<i>financieringsmiddelen:</i>						
Reserves	5.465.600	1.263.300	1.009.300	781.700	-	6.956.500
Voorzieningen	1.503.600	-	640.300	157.300	-	1.986.600
Langlopende leningen	1.532.100	-	-	54.500	-	1.477.600
Totaal beschikbaar	8.501.300					10.420.700
Boekwaarde activa	8.631.800					9.231.900
Financieringstekort(-) /overschot(+)	-130.500					+1.188.800

Uit het overzicht 'financieringsbehoefte' blijkt dat de boekwaarde investeringen (vaste activa) wordt gefinancierd met lang vreemd vermogen, reserves en voorzieningen.

### Leningenportefeuille

De leningenportefeuille toont de ontwikkeling van leningen o/g en leningen u/g in 2023 (zie overzicht 'leningenportefeuille').

Leningenportefeuille	Leningen o/g	
	Mutaties	Gem. rente
Stand per 1 januari 2023	1.532.063	4,16%
Nieuwe leningen	-	
Reguliere aflossing	54.506	
Vervroegde aflossing	-	
Stand per 31 december 2023	1.477.557	4,16%

De stand van de leningenportefeuille o/g is afgenomen van € 1.532.063 naar € 1.477.556 per 31 december 2023. De reguliere aflossingen betreffen aflossingen op de langlopende lening.

De omvang van de leningenportefeuille u/g is nihil; de GGD heeft geen uitzettingen uitstaan.



### EMU-saldo

Decentrale overheden moeten in hun jaarrekening een berekening opnemen van het zogenoemde EMU-saldo over het begrotingsjaar. EU-lidstaten mogen een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product. Hiervan is in Nederland 0,5% voor de decentrale overheden.

De EMU-systematiek is anders dan het baten-lastenstelsel; bij een sluitende exploitatie kan toch een negatief EMU-saldo ontstaan, vandaar deze afzonderlijke berekening. De berekening laat voor 2023 een positief saldo zien.

<b>Berekening EMU-saldo</b>		<b>2023</b>
1 +	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan/onttrekking uit reserves	1.490.942
2 +	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.979.604
3 +	Bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	640.331
4 -	Investerings in (im)materiele vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.703.989
5 +	Bijdragen Rijk, provincies, EU en overigen mbt de investeringen die niet via de exploitatie lopen	
6a +	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in vaste activa (tegen verkoopprijs)	192.775
6b -	de boekwinst op desinvesteringen in vaste activa	68.500
7 -	Aankoop grond, bouw- en woonrijp maken e.d. (met derden en niet via exploitatie)	
8a +	Opbrengsten uit verkoop van grond (tegen verkoopprijs)	
8b -	De boekwinst op grondverkoop	
9 -	Betalings ten laste van de voorzieningen (met derden)	157.325
10 -	Betalings die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves	
11 -	Boekwinst bij de verkoop van deelnemingen en aandelen	
	<b>EMU-saldo</b>	<b>1.373.838</b>

### 3.4. Bestuur, organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering

#### Bestuursopdracht aan GGD

De GGD heeft de bestuursopdracht die in 2018 aan haar is gegeven onlangs in 2023 afgerond met een verantwoording. De belangrijkste resultaten van de Bestuursopdracht zijn:

- Succesvolle integratie van de Jeugdgezondheidszorg voor de 0–4 jarigen in de GGD.
- Een financieel gezondere GGD: sluitende exploitaties, een groter weerstandsvermogen, volume contracttaken toegenomen en de mogelijkheid is gecreëerd om een wendbaarheidsbudget op te bouwen en aan te wenden voor vernieuwingen in het GGD-aanbod.
- De transformatie van een drie- naar een tweelagenstructuur.
- De implementatie van zelforganisatie en Lean (continu verbeteren) als sturingsfilosofie en het realiseren van een groot aantal verbetertrajecten die hebben geleid tot een grotere klanttevredenheid of efficiëntere processen
- Verbeteringen bij de bedrijfsvoeringsprocessen op de terreinen van I&A, HR, Financien & Control, Facilitair & Huisvesting en Communicatie.

Colleges en raden zijn in december 2023 via een informatiebrief op de hoogte gebracht van de resultaten van de bestuursopdracht. De GGD beschouwt hiermee de bestuursopdracht als afgerond.

#### Bestuur

##### Bestuur GGD

De GGD wordt bestuurd vanuit de 21 gemeenten via een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur bestaat uit de 21 wethouders volksgezondheid. Uit het Algemeen Bestuur is een Dagelijks Bestuur gevormd van 7 leden. Het AB en DB hebben in 2023 elk zes keer vergaderd. De genomen beslissingen door het AB zijn voorbereid in het DB en vooraf met ambtenaren besproken.



Belangrijke besluiten in 2023 betroffen het vaststellen van de begroting 2024, twee begrotingswijzigingen 2023, de jaarstukken 2022 (incl. resultaatbestemming) en de Kadernota 2025. Tevens heeft het AB een nieuwe DPG benoemd (die per 1 april 2024 in dienst treedt), de rol van de GGD in het kader van IZA & GALA bepaald, het nieuwe inkoopbeleid vastgesteld, en het klachtenjaarverslag 2022 vastgesteld. Voorts is de controleverordening geactualiseerd (n.a.v. nieuwe rechtmatigheidsregels) en heeft het AB ingestemd met de uitgangspunten van het toekomstige spreidingsplan voor de ambulanceposten (zorgverzekeraars bepalen dat uiteindelijk), met de nieuwe toekomstvisie op JGZ en met het meerjarig vernieuwingsplan voor JGZ (Generatie Gezond). Ook is ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst tussen GGD Brabant-Zuidoost en de GGD Hart voor Brabant op het gebied van Forensische Geneeskunde (centrummodel), het verbeterplan m.b.t. informatieveiligheid, archiefbeheer en risicomanagement en met de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost aan de nieuwe wettelijke bepalingen in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De aangepaste gemeenschappelijke regeling is ter vaststelling voorgelegd aan de 21 colleges.

### Openbaarheid

De GGD is gehouden aan de Wet Open Overheid (WOO). Deze wet regelt de openbaarheid van bestuur door openbaarmaking van informatie door overheidsinstanties. Volgens de WOO dient informatie vallende onder een 17-tal categorieën actief openbaar te worden gemaakt. Voor het gros van deze categorieën is dit nu al verplicht. Naast het actief openbaar maken kunnen belanghebbenden ook een beroep doen op de WOO om informatie openbaar te maken (de zgn. passieve informatieplicht).

De belangrijkste bestuurlijke informatie maakt de GGD actief openbaar via haar website. Daarop zijn in 2023 onder andere de begroting 2024, de kadernota 2025 en de jaarstukken 2022 gepubliceerd. Ook alle stukken die aan de orde komen in de vergadering van het Algemeen Bestuur worden een week voor de vergadering op de website gepubliceerd. Overigens zijn vergaderingen van het Algemeen Bestuur openbaar en te volgen voor eenieder die dit wil. In de praktijk wordt hier echter nauwelijks gebruik van gemaakt.

Verder zijn de toezichtrapporten van de GGD met betrekking tot kinderopvang voor iedereen toegankelijk via het landelijk register kinderopvang: [Informatie over kinderopvanglocaties | Landelijkregisterkinderopvang.nl](#)

Daarnaast publiceert de GGD de daarvoor in aanmerking komende besluiten van zowel het Algemeen als het Dagelijks Bestuur op [www.officielebekendmakingen.nl](http://www.officielebekendmakingen.nl).

In 2023 zijn twee verzoeken bij de GGD ingediend voor openbaarmaking van informatie. Het ging om informatie over MPOX en risicoprofielen kinderopvang. Beide verzoeken zijn gehonoreerd. Op de website van GGD zijn de besluiten op deze WOO-verzoeken gepubliceerd, net als de inventarisatielijst en alle documenten die volgend uit beide WOO-verzoeken openbaar zijn gemaakt. Dit alles is terug te vinden op de pagina [Wet open overheid op de website van GGD Brabant-Zuidoost](#).

## Organisatieontwikkeling

### Zelforganisatie en continu verbeteren

Zelforganisatie en continu verbeteren (Lean) zijn kernelementen van onze sturingsfilosofie omdat we erin geloven dat dit meer ruimte voor de professionals en betere zorg voor de inwoners oplevert. Zo worden we wendbaarder en maken we meer maatschappelijke impact.

Ook in 2023 heeft de organisatie belangrijke vervolgstappen gezet in het kader van de Wendbare GGD (onderdeel van de bestuursopdracht). Door middel van een programmatische aanpak zijn managers en teams gefaciliteerd om meer en meer zelf organiserend te kunnen werken.

Er is een leiderschapsprogramma 'Effectief leiderschap bij zelforganiserende teams' opgezet waarin managers en directie de vaardigheden van leiderschap bij zelforganisatie ontwikkelen.

Om teams te helpen bij de beweging naar zelforganisatie zetten we diverse werkvormen, methodieken en tools in.

Dankzij de inzet van halfjaarlijkse teamscans voor 55 teams binnen de GGD hebben we dashboards die inzage geven in de groei, de kwaliteiten en de ontwikkelthema's van teams én de organisatie t.a.v. zelforganisatie.

Teams kunnen gebruik maken van een zgn. Action Kit Zelforganisatie en zij kunnen met behulp van interne teamcoaches ondersteund worden op verschillende ontwikkelthema's.

In 2023 zijn vanuit de organisatie 8 medewerkers gecertificeerd op Disc- en drijfveren. Daarmee hebben we zelf ook trainers in huis die teams d.m.v. workshops begeleiden op het thema 'elkaars talenten beter leren kennen en benutten', onderdeel van zelforganisatie.

Lean blijft een belangrijke pijler in onze cultuurverandering. Het duurt even voordat je iedereen bereikt, en blijft daarom doorlopend aandacht vragen. Het gedachtegoed van continu verbeteren is in 2023 verder verspreid waarbij we gedrag stimuleren om de onderliggende oorzaken in kaart te brengen en blijvend op te lossen in plaats van 'het blussen van brandjes'. Zie ook paragraaf Projectmanagement en Lean continu verbeteren.

## Personeel

De GGD Brabant-Zuidoost had in 2023 gemiddeld 664 fte (824 personen) in dienst. In het onderstaande overzicht is de formatie verdeeld over de Publieke Gezondheidszorg en Ambulancezorg.

<b>Gemiddelde personele bezetting 2023</b>	<b>Aantal personen</b>	<b>Aantal fte</b>
Publieke Gezondheidszorg	581	424
Ambulancezorg	243	220
Totaal	824	644

De GGD kent in 2023 een verlooppercentage van 10%. Dit percentage is gedaald in vergelijking met 2022.

De gemiddelde leeftijd van de medewerkers ligt rond 46 jaar.

### *Loopbaanontwikkeling*

In 2023 hebben 25 medewerkers (vrijwillig) gebruik gemaakt van de diensten van het Loopbaancentrum.

Hiervan lopen twaalf trajecten door in 2024, de overige zijn afgerond.

De begeleiding varieerde van kortdurende trajecten (1 à 2 gesprekken) tot intensieve (3-10 gesprekken).

De loopbaanvragen waren uiteenlopend waaronder:

- Vrijwillige of verplichte oriëntatie op eigen of ander werk binnen of buiten de organisatie.
- Begeleiding naar ander werk.
- Sollicitatie- en netwerkadvies.
- Oriëntatie op passende studie.
- Onderzoek en verdieping eigen functie (POP).
- DISC profiel.

### *Re-integratie*

Onder re-integratie verstaan we de activiteiten die worden uitgevoerd bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid wegens ziekte of gebrek. We maken hierbij onderscheid in re-integratie:

- Spoor 1: re-integratie in eigen of andere (aangepast) functie binnen de GGD.
- Spoor 2: re-integratie in ander werk buiten de GGD.

Er zijn twee re-integratie trajecten 1<sup>e</sup> spoor gestart via het Loopbaancentrum en deze lopen nog door in 2024.

### Social Return/participatiewet

<b>Resultaten 2023</b>	<b>Participatiewet</b>	
Re-integratie- /werkervaringsplaats	Medewerkers van andere werkgevers	0
	Uitkeringsgerechtigden/UWV	8 WW 2 WIA 0 Wajong 0 WWB
Inzet WSW-bedrijf (Ergon, e.d.)	Autopoetsers via Ergon	5
Vrijwilligers	Publieksevenementen 17 Mantelzorg 2 Seniorenvoorlichting 4 Moeders informeren moeders 19	42
Stages (studie)	Stageplaatsen	23

Door het jaar heen investeert de GGD in netwerkgesprekken met werkzoekenden, snuffelstages, sollicitatieadvies, etc.

Ziekteverzuim

2023	Ziekteverzuim (excl. vangnet en excl. zwangerschapsverlof)
Publieke gezondheid	7,3%
Ambulancezorg	5,7%

Arbeidsomstandigheden

In 2023 is er verdere invulling gegeven aan de speerpunten die in overleg met de directie zijn bepaald mede naar aanleiding van de RI&E uit 2022. Deze speerpunten zijn:

BHV-organisatie GGD breed

- Psychosociale Arbeidsbelasting (PSA)
- Opslag gevaarlijke stoffen (voornamelijk AZ)

Op voornoemde onderwerpen zijn inmiddels meerdere acties uitgezet, gepland en/of al deels doorgevoerd. Acties worden structureel gemonitord tijdens meetings van een preventiemedewerker met de verantwoordelijke actiehouders. De gerealiseerde punten en nog te realiseren staan beschreven in het ARBO-jaarverslag 2023 wat met directie en OR is besproken. Voor 2024 ligt er inmiddels een concept ARBO Jaarplan en het meerjarige beleidsplan ARBO 2024 t/m 2027.

Overige ontwikkelingen

Er is gestart om de verschillende onderwerpen van de HR-cyclus meer eigentijds op te stellen. Ook in 2023 zijn we verdergegaan met procesoptimalisatie en zijn meerdere HR-processen geautomatiseerd. Dit geldt ook voor de managementinformatie voor de leidinggevenden.

**Informatie & Automatisering***Structuur*

De afdeling I&A is steeds meer gewend om te werken van een duidelijke visie, die ondersteunend is aan de missie en visie van de organisatie. Deze visie wordt jaarlijks herijkt en in 2023 is de lijn van de vorige jaren dan ook structureel doorgetrokken. Dit zorgt voor een duidelijke ontwikkelagenda en welke prioriteiten er liggen. Het besturingsmodel binnen I&A is succesvol gebleken en dit jaar is een start gemaakt om deze nieuwe structuur ook te borgen in nieuwe functiebeschrijvingen. Deze ontwikkeling zal in 2024 afgerond worden. Binnen het team is zelforganisatie duidelijk geland en waar we al in de fase van een volwassen team zitten, en we minimaal op dit niveau willen blijven, zien we toch ook een langzame groei richting een professioneel team.

### *Data gedreven werken*

Het dataplatform, waar in 2022 de basis voor gelegd is, is in 2023 verder uitgebouwd. Steeds meer bronnen zijn ontsloten, er is een onderzoekplatform gecreëerd en hier ligt nog meer ontwikkelpotentieel. Het data gedreven werken is in ontwikkeling en de noodzakelijke basis die hiervoor nodig is wordt vanuit I&A gestaag opgebouwd.

### *Continuïteit & Beveiliging*

In 2023 hebben we succesvol de laatste on-premise bedrijfsapplicaties naar de Cloud gemigreerd. Dit is conform planning en binnen budget gerealiseerd. De komende jaren zal de focus meer en meer liggen op het uitfasen van de on-premise infrastructuur services. Dit zal in onze ogen nooit volledig gebeuren maar er is nog wel winst te behalen op dit punt. Dit komt de IT-continuïteit en daarmee de bedrijfscontinuïteit ten goede. Er is in 2023 structureel budget toegevoegd om de beveiliging van onze IT-omgeving te verbeteren en aangezien het goed beveiligen een continu proces is en we nu de additionele middelen hebben zien we ook dat we op dit domein continu stappen maken. Het eerst goed benutten van de bestaande mogelijkheden en dan pas uit breiden levert op dat je in de groei van het team eerst tot volwassenheid komt waarmee de additionele investeringen die gedaan zijn tot zijn recht komen.

### *Kwaliteit & dataveiligheid*

De uitdagingen op het gebied van de informatievoorziening zijn groot en om aan alle wet- en regelgeving te kunnen voldoen zal de samenwerking binnen de eigen GGD, maar ook met regionale en landelijke partners verder uitgewerkt moeten worden. De informatiemangers hebben hier vanuit I&A een essentiële rol in en dragen hier in de landelijke setting aan bij. De ingezette ontwikkeling van informatiemanagement is in 2023 minder snel gegaan dan gehoopt maar er is wel een steeds duidelijker beeld op welke domeinen er nog verbeterd moet worden en hoe complex dit daadwerkelijk is. De minder snelle ontwikkeling is dan ook duidelijk verklaarbaar aangezien de complexiteit en benodigde volwassenheid niet alleen binnen de GGD maar ook bij leveranciers en in de publieke sector in het algemeen vergelijkbaar is. De benodigde samenwerking met de functionaris gegevensbescherming, risico management coördinator, kwaliteitsadviseurs, privacy officers en de security officer zijn uitgebouwd. We hebben over de as van informatiebeveiliging, NEN7510 en privacy-inrichting de komende jaren grote ambities op deze gezamenlijke domeinen om ervoor te zorgen dat we aan de AVG, NEN7510 en NIS2 standaarden kunnen voldoen. Hier ligt een grote noodzaak om naar landelijke samenwerkingen te kijken om dit betaalbaar en uitvoerbaar te houden terwijl we als GGD op dit punt zelf verantwoordelijk zullen blijven voor het voldoen aan deze wettelijke normen en kwaliteitskaders.

## **Facilitair, huisvesting, inkoop & informatiehuishouding**

### *Facilitair en huisvesting:*

Na de COVID periode blijft het flexibel werken voor de GGD de norm waarbij de medewerker (indien de functie het toelaat) één of enkele dagen thuis werkt. Het hoofdkantoor de Witte Dame is ingericht voor flexwerken en aangepast aan deze norm. In vergaderruimten is een digitaal vergadersysteem aangebracht.

Het BHV beleidsplan is opgesteld en goedgekeurd, de BHV organisatie is opgeleid voor de Witte Dame. Voor de AZ-locaties en JGZ-locaties wordt de BHV organisatie gevormd en opgeleid in 2024. Er is ingezet op planmatig (huurders)onderhoud en beheer aan de hand van de meerjaren onderhoud plannen (MJOP) voor AZ posten en JGZ-locaties. Het schoonmaakcontract wat sinds 2022 bij de AZ-posten loopt, is in juli ook voor de JGZ-locaties ingezet. Slim schoonmaken met behulp van robots is daar onderdeel van.

De aanbesteding fysieke toegangscontrole is afgerond en in januari start de implementatie van vervanging van de huidige toegangsmiddelen voor alle locaties.

In 2023 is voor de JGZ-locaties een strategisch huisvestingsplan opgesteld waarin onder andere gekeken wordt naar de spreiding en de samenvoeging van 0-18 jaar. De opdracht van de gemeente Helmond om te komen tot een bezuiniging is onderdeel van dit plan. Ook is er een nieuwe huisstijl ontwikkeld. De locaties zullen stap voor stap ingericht worden conform die nieuwe huisstijl.

In vervolg op de opschorting van het bouwplan Helmond en in overleg met de zorgverzekeraars is het besluit genomen om een kleinere ambulancepost in Helmond op locatie Deltaweg te bouwen. Daarnaast zijn grondverwerving en bouwplannen voor Beek en Donk en Hapert opgestart met als doel om eind 2024 drie nieuwe posten in gebruik te nemen. Hiermee worden rijtijden in de regio verbeterd.

Eind december zijn de tijdelijke hoofd vaccinatielocaties in Eindhoven en Helmond gesloten.

#### *Inkoop*

Op het gebied van inkoop zijn in samenwerking met Bizob stappen gezet in 2023. Er is een inkoopbeleidsplan opgesteld en vastgesteld, de implementatie daarvan loopt.

In het afgeleide inkoopplan is bepaald welke inkooptrajecten in 2023 opgepakt zouden worden. Er zijn 11 inkooptrajecten afgerond met een totale contractwaarde van € 11 miljoen. Er zijn 13 nieuwe inkooptrajecten 2023 gestart maar nog niet afgerond. Voor 2024 is wederom een inkoopplan vastgesteld; waarbij de focus op rechtmatigheid ligt.

Ook op operationeel gebied zijn er stappen gezet. De voorbereidingen voor *Purchase to pay* (P2P) zijn getroffen, dit is het proces van bestellen tot betalen inclusief het borgen hiervan in AFAS. De eerste stap van implementatie zal plaatsvinden in Q1 van 2024. Het contractbeheer is verder vormgegeven.

#### *Informatiehuishouding*

In december 2023 heeft het Interbestuurlijk Toezicht van de Provincie Noord-Brabant op basis van het Jaarverslag Archiefbeheer 2022 en het begeleidende verbeterplan voor de derde keer op rij geconstateerd, dat de informatiehuishouding van de GGD Brabant-Zuidoost 'gedeeltelijk voldoet'.

Gedeputeerde Staten heeft daarom besloten het in 2022 gekozen niveau van de escalatieladder te continueren: actief toezicht 3a. Dat betekent dat de GGD onder actief ambtelijk toezicht staat en er niet meer alleen achteraf verantwoording hoeft te worden afgelegd. De provincie heeft in de brief van december 2023 aangegeven, dat als het jaarverslag 2023 en het verbeterplan 2023 geen aanleiding geven tot het oordeel 'voldoet' er een escalatie naar toezichtniveau 3b zal plaatsvinden; hetgeen inhoudt dat over de gang van zaken betreffende de informatiehuishouding voortaan de voorzitter van het Algemeen Bestuur van de GGD Brabant-Zuidoost rechtstreeks verantwoording dient af te leggen aan de gedeputeerde.

Evenwel zijn er in het verslagjaar 2023 enkele voorbereidende en randvoorwaardelijke stappen gezet, welke in 2024 dienen te leiden tot zichtbare resultaten:

- In juli heeft het Algemeen Bestuur besloten tot zowel een structurele als een incidentele kapitaalinjectie ten behoeve van de informatiehuishouding.
- Per 1 juli is er na anderhalf jaar weer een adviseur informatiehuishouding in dienst van de GGD BZO. Deze heeft de eerste maanden gebruikt om zich in te lezen, een goed beeld te vormen van de situatie en de eerste stappen uit te stippelen.
- Met ingang van februari heeft de GGD BZO een Strategisch Informatie Overleg (SIO). Dit adviesorgaan van de directeur komt periodiek bij elkaar om met de directeur te spreken en hem te adviseren over te nemen besluiten met betrekking tot de informatiehuishouding.

### **Kwaliteit**

De externe audit op het gebied van ISO 9001 (GGD breed) en NEN 7510 (AZ) hebben in februari 2023 plaatsgevonden. Beide audits werden met goed gevolg afgelegd, met als gevolg dat beide certificaten behouden werden. Deze audit was de laatste van de driejaarlijkse cyclus. In het najaar van 2023 heeft de GGD de keuze gemaakt om opnieuw in zee te gaan met de certificeerder vanaf 2024.

In mei 2023 is gestart met het project om de GGD voor te bereiden op de NEN7510-certificering. De bedoeling is eind Q2 2024 GGD-breed ook op de NEN 7510 te zijn gecertificeerd. Middels een stuurgroep wordt sinds juli 2023 de voortgang van het project besproken en worden de resultaten gemonitord. Verder zijn voorbereidingen getroffen voor een nieuw kwaliteitssysteem dat in 2024 wordt geïmplementeerd.

### **Projectmanagement en lean continu verbeteren**

Vanuit projectmanagement, onderdeel van team Strategie & Ontwikkeling, worden diverse strategische verandertrajecten binnen de GGD gestructureerd aangepakt. Hierdoor wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan een toekomstgerichte en wendbare organisatie.

Ook in 2023 is de transitie naar wendbare organisatie met zelforganiserende teams die continu verbeteren (Lean) programmatisch ondersteund. Daarnaast waren het verspreiden van het Lean gedachtegoed en procesoptimalisaties wederom belangrijke thema's (zie ook de paragraaf organisatieontwikkeling: zelforganisatie en Lean continu verbeteren).

Het Lean continu verbetersteam, bestaande uit 1 black belt en 13 green belts in Lean, ondersteunt de GGD-teams bij het verbeteren van de primaire klantprocessen en de ondersteunende GGD-processen. Daar waar verbeteringen zijn doorgevoerd, heeft dit een positief effect op zowel medewerkers als klanten. De leden van het Lean continu verbetersteam zijn tevens de aanjagers en verspreiders van het Lean gedachtegoed. Het gedachtegoed van continu verbeteren gaat voor lange-termijn-resultaat en is niet primair bedoeld voor een (eenmalige) kostenreductie.

We constateren dat de cultuur van continu verbeteren en het nadenken over klantbeleving is gestegen door enerzijds het houden van inspiratiesessies en scholing van (nieuwe) medewerkers in de basisprincipes van Lean en anderzijds door de betrokkenheid van medewerkers bij procesverbeteringen.



In steeds meer teams zijn zgn. dag- en weekstarts geïmplementeerd. Dit leidt tot betere onderlinge communicatie, een betere dagindeling en het verlagen van de vergadertijd. Tevens ontstaat er een grotere betrokkenheid bij elkaar en bij de teamresultaten, helpend in onze weg naar zelforganisatie.

Een greep uit de gerealiseerde LEAN-trajecten in 2023:

- Digitalisering diverse HRM processen > daling administratieve last, efficiëntere bedrijfsvoering.
- Verbetering vaccinatieproces massavaccinaties RVP > versnelling doorlooptijd voor het kind.
- Stijging telefonische bereikbaarheid voor JGZ-klanten met inhoudelijke vragen.
- Stijging telefonische bereikbaarheid Infectieziektebestrijding.
- Beperking privacy risico's door digitale documenten opslag in vak applicaties.
- Verhoging digitale vaardigheden medewerkers.
- Daling fysieke postverzending > daling kosten.

### **Klachtenmanagement**

Klachtenmanagement is met de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) ingebed in de GGD. In 2023 zijn er voor de sectoren AZ en PG (inclusief Corona) in totaal 152 klachten/signalen en enkele complimenten behandeld.

We zien, net als in 2022, vooral veel klachten rondom bejegening, interpersoonlijke communicatie, verleende zorg, procedures en ambulancevervoer (vervoersindicatie maar ook rijgedrag en wachttijden).

In 2022 is 1 klager in hoger beroep gegaan bij het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg; deze zaak is in 2023 afgerond. Ook is er via de klachtenfunctionaris 7 keer informatie verstrekt aan klagers over het indienen van een aansprakelijkheidsstelling. De klachtenfunctionaris is daarnaast 3 keer ingezet bij (vooronderzoek van) calamiteiten als procesbegeleider en coördinator en 5 keer als procesbegeleider en gespreksleider bij nabestaandengesprekken. Klachtenmanagement wordt bij de GGD ook gezien als startpunt voor het creëren van draagvlak voor continue verbeteren waarbij kwaliteit van zorg voorop staat.

Bij het afhandelen van klachten is geprobeerd om de ontevredenheid van de klant, we stellen daarbij het gevoel van de klant. Het management is waar nodig actief betrokken geweest. Tot slot hadden de werk gerelateerde en persoonlijke complimenten positieve gevolgen voor de medewerkers.

Verder is in 2023 weer kritisch naar de werkprocessen gekeken en zijn waar nodig aanpassingen gedaan.

### **Klant Contact Centrum**

Het KCC was tijdens de Coronaperiode verhuist naar De Lage Landen (vanwege opschaling meer ruimte nodig) en is in 2023 weer teruggekomen naar de Witte Dame. Het KCC werkt met een dagstart waarin belangrijke informatie wordt besproken en taken worden verdeeld. Door het aanwijzen van een contactpersoon per afdeling zijn er korte lijntjes.

Daarnaast zijn we flexibel en wordt er ook thuis gewerkt zonder verlies van kwaliteit of snelheid. Een mooi succes is de start van het JGZ-adviesteam. Lean hebben we succesvol en concreet toegepast met de afdeling Infectieziekten. Hierdoor is de samenwerking met het KCC wederzijds verduidelijkt en zijn er concrete verbeteringen doorgevoerd bijvoorbeeld met diverse sjablonen.

Het KCC staat in contact met klanten via telefonie, WhatsApp, Facebook, Instagram en LinkedIn. Met de Chatbot beantwoorden we steeds meer vragen en geven we begrijpelijke en betrouwbare informatie.

In 2023 waren er 126.356 binnenkomende telefoontjes en 2.007 contacten via de sociale mediakanalen, waarvan 90,4% via WhatsApp. Afgelopen jaar hebben we ook gezien dat de chatbot een steeds belangrijker communicatiemiddel is geworden. Zo hebben er 4.869 chatbot gesprekken plaatsgevonden met klanten. Interessant hierbij is dat ruim 29.5% hiervan tussen 17.00 en 8.00 uur gebeurt. Als we dit specifiek bekijken zien we dat 60% van deze vragen in het tijdsblok komt tussen 17.00 en 20.00 en het tijdsblok tussen 7.00 en 8.00 uur en 40% de chatondersteuning dus gebruikt in de nachtelijke uren.

## **Communicatie**

### *We kennen onze inwoners*

In 2023 zijn we gestart met datagedreven werken. We bespreken regelmatig omgevingsanalyses, statistieken van de website, social media en de webcare om te weten waar inwoners behoefte aan hebben, wat er leeft en speelt.

Op basis van deze data ontwikkelen en vullen we de bestaande middelen in.

Voor 2024 maken we een volgende stap; actieve feedback organiseren via een sociaal intranet, en onderzoek naar directe feedback via de website. Daarnaast werken we actief met onze inwoners samen om onze dienstverlening te toetsen.

### *Herkenbaar & klantgericht*

Door het creëren van een GGD stijlboek is de basis gelegd waardoor inwoners onze dienstverlening nog beter gaan kennen, herkennen en inzetten. We treden vanaf nu als 1 GGD naar buiten. Zetten een herkenbaar beeld weg in al onze uitingen en gebruiken een toegankelijke en begrijpelijke schrijfstijl. Hiervoor hebben we een stijlboek gerealiseerd, inclusief uitwerking van een kernverhaal, een video, een praktische vertaling van onze kernwaarden en een schrijfwijzer. In 2024 werken we aan de implementatie hiervan in alle bedrijfsonderdelen.

### *Mensen maken de GGD -> voor de kwetsbaren zetten we een stapje extra*

Om de hele GGD communicatiever te maken trainen we onze medewerkers in het gebruiken van het stijlboek.

Daarmee zorgen we in de basis voor het professionaliseren van het aanbod aan communicatiemiddelen en de manier van communiceren. En daarmee kunnen we in 2024 de volgende stap zetten; meer aandacht en tijd voor communicatie met kwetsbare doelgroepen.

In 2023 hebben we het team uitgebreid met een content creator om hiermee in te spelen op meer communicatie via video, beeld en sociale mediakanalen om daarmee beter te voldoen aan de behoefte van diverse doelgroepen.

### *Hier wil je werken*

Naast het naar buiten treden als 1 GGD wordt het steeds belangrijker om de GGD ook als aantrekkelijk werkgever te profileren, zodat potentiële kandidaten weten dat we een ontzettend breed en interessant werkveld bieden.

Hiervoor hebben we een start gemaakt binnen Ambulancezorg door het opzetten van voorlichtingsteam online & offline en het creëren van standaard vacaturesjablonen en exposure op sociale media. De aanpak binnen Ambulancezorg geldt als blauwdruk voor overige teams. Deze aanpak gaan we in 2024 dan ook verder uitbreiden binnen de GGD.

### Planetaire gezondheid en duurzaamheid

Eind 2022 heeft de GGD de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 getekend.

Een aantal hoogtepunten/ontwikkelingen in 2023 op het duurzaamheidsvlak:

- Koffiebekers: er is een eind gekomen aan de grote stroom aan wegwerpbekers. Dat heeft een direct effect op de dagelijkse hoeveelheid afval. Ook naar andere vormen van afvalinzameling en -scheiding wordt gekeken.
- Doppenproject: onze organisatie verzamelt de naalddoppen van het vaccineren en doneert de opbrengt aan een goed doel.
- Inkoopbeleid: duurzaamheid heeft nadrukkelijker een plek gekregen binnen ons nieuwe inkoopbeleid en maakt daarmee een groter onderdeel uit van inkoop van producten en diensten.
- Duurzaam te bouwen ambulancepost in Helmond: in navolging van de ambulancepost in Leende wordt ook in Helmond gewerkt aan een nieuwe ambulancepost, met veel oog voor duurzaamheid.
- Mobiliteit: in samenwerking met Brainport Bereikbaar, gemeente en gebouwenbeheerder Profinn wordt gewerkt aan het uitbreiden van fietsenstallingsmogelijkheden om het fietsen naar het werk te bevorderen. Verder zijn voorbereidingen getroffen voor de CO2-registratie die m.i.v. 2024 verplicht wordt.
- Planetaire gezondheid als ontwikkelthema: binnen team beleid en preventie is planetaire gezondheid voor komend jaar benoemd als ontwikkelthema. Ook JGZ laat zich hierdoor inspireren. In het najaar 2023 stond de refereravond van PAO-JGZ in Brabant in het teken van planetaire gezondheid, zijn inspirerende voorbeelden gedeeld en is gesproken over hoe dit binnen het vakgebied van JGZ verder toegepast kan worden. Planetaire gezondheid en duurzaamheid staan ook op de agenda bij GGDGHOR en bij de DPG-tweedaagse. Er komt een landelijke position paper aan op dit thema.
- De omgevingswet treedt per 1 januari 2024 in werking. In onze advisering zullen wij planetaire gezondheid en duurzaamheid meenemen.

### Toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het verslagjaar 2023 is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk om een rechtmatigheidsverantwoording af te geven en deze op te nemen in de jaarrekening. In deze verklaring verantwoordt het Dagelijks Bestuur zich direct tot het Algemeen Bestuur over het (financieel) rechtmatig handelen van de organisatie.

Het Dagelijks Bestuur verantwoordt zich aan het Algemeen Bestuur in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat afwijkingen wel/niet in overeenstemming zijn met door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en interne verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Het Algemeen Bestuur bepaalt vanaf het begrotingsjaar 2023 de verantwoordingsgrens en de spelregels. De uitgangspunten waaraan het Dagelijks Bestuur moet voldoen zijn vastgelegd in de door Commissie BBV uitgegeven Kadernota Rechtmatigheid 2023.

Daar waar de Commissie BBV recent (april 2024; na totstandkoming en controle van deze jaarrekening) verduidelijkt heeft dat zij voor het vaststellen van de begrotingsrechtmatigheid uitgaat van het totaal van de bruto afwijkingen, blijft het Dagelijks Bestuur bij de toegepaste zogenaamde netto benadering voor vaststelling van de begrotingsrechtmatigheid. Dit betekent dat het Dagelijks Bestuur bij vaststelling rekening houdt met acceptabele afwijkingen en uitgaat van het netto saldo van begrotingsonrechtmatigheden.

In hoofdstuk 6.7 van dit jaarverslag is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen over het boekjaar 2023. De uitkomst is dat naar oordeel van het Dagelijks Bestuur de geconstateerde afwijkingen, **op basis van het resterende saldo van vastgestelde begrotingsonrechtmatigheden (netto benadering)**, onder de verantwoordingsgrens blijven (1% van de lasten) en daarmee sprake is van een 'schone' rechtmatigheidsverantwoording.

Op basis van de spelregels gesteld door het Algemeen Bestuur moeten individuele afwijkingen groter dan € 50.000 aanvullend worden toegelicht in deze paragraaf bedrijfsvoering. In onderstaande tabel zijn alle afwijkingen opgenomen die gedurende het jaar zijn geconstateerd.

<b>Begrotingscriterium</b>	<b>Bedrag</b>
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door het algemeen bestuur vastgesteld autorisatieniveau)	-
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 136.000
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid	€ 1.361.000
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	€ 1.497.000
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd en vermeld en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid	€ 1.204.000
<b>5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden</b>	<b>€ 293.000</b>
<b>Voorwaardencriterium</b>	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 504.000
Overige bevindingen inzake voorwaardencriterium	-
<i>Totaal onrechtmatigheden voorwaardencriterium</i>	<b>€ 504.000</b>
<b>M&amp;O criterium</b>	
Overige bevindingen inzake M&O criterium	-
<i>Totaal onrechtmatigheden M&amp;O criterium</i>	-
<b>Totaal van onrechtmatigheden</b>	<b>€ 797.000</b>

Op basis van de bepalingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 worden de afwijkingen hieronder individueel toegelicht.

### **1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)**

De GGD heeft in 2023 geïnvesteerd in de aanpassing van aangeschafte voertuigen om te kunnen voldoen aan de vereisten voor een Rapid Responder. De totale investering van deze ombouw van voertuigen was € 136.000 wat als zodanig niet in de investeringsbegroting was meegenomen. Daarmee is sprake van een overschrijding van investeringsbudgetten. Mocht een soortgelijke situatie zich in de toekomst opnieuw voordoen dan zal tijdig een nieuw krediet worden aangevraagd.

### 3. en 4. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid

Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid volgens de netto benadering blijkt dat voor zowel Publieke Gezondheid als Ambulancezorg sprake is van afwijkingen van begrote baten en lasten. Het Algemeen Bestuur autoriseert de begroting op het saldo van baten en lasten; in bovenstaande analyse is daarmee rekening gehouden.

Per saldo resteert een afwijking van € 157.000 als overschrijding op de baten Ambulancezorg die het gevolg is van rentebaten die worden toegerekend aan de activiteiten van Ambulancezorg. Deze aan het programma Ambulancezorg gealloceerde rentebaten zijn niet meegenomen in een tussentijdse begrotingswijziging en niet tijdig aan het Algemeen Bestuur gecommuniceerd. Met het Algemeen Bestuur zullen nadere afspraken worden gemaakt vanaf boekjaar 2024 op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, het Algemeen Bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over onderschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten.

#### Voorwaardencriterium

De GGD heeft een zogeheten 'SPEND-analyse' uitgevoerd waarmee tevens de rechtmatigheid van aanbestedingen wordt getoetst. Op basis van regelgeving is hierbij uitsluitend een analyse gemaakt ten opzichte van de wettelijke bepalingen in de Aanbestedingswet. Uit deze analyse blijken een aantal onrechtmatigheden die hieronder, voor zover boven de rapportagegrens van € 50.000 uitkomend, nader worden toegelicht.

Categorie	Bedrag	Toelichting
Telefonie oplossing	€ 248.000	Het contract met de bestaande provider is in 2022 afgelopen, echter heeft de GGD die dienstverlening doorgezet in afwachting van een onderzoek naar alternatieve telefonie voorzieningen. Tot die tijd wordt de dienstverlening bij de huidige leverancier gecontinueerd. De uitkomst van het onderzoek vormt de basis voor een nieuwe aanbesteding, gepland voor 2024.
Invaliditeits- en arbeids-ongeschiktheids-verzekering	€ 127.000	De verlenging van een bestaand contract met een verzekeraar had vooraf Europees moeten worden aanbesteed, echter is deze aanbesteding niet uitgevoerd. Dit betekent dat gedurende de looptijd van de verlenging uitgaven onrechtmatig zullen zijn. Aanbesteding is gepland om voor afloop van de verlengde contractperiode (ultimo 2025) te worden uitgevoerd.
Ambulance-kleding incl. wassen	€ 68.000	De GGD heeft in 2023 een nieuwe aanbesteding voor het leveren en wassen van kleding van ambulance medewerkers uitgevoerd en gegund. Echter tijdens de gunningsfase is bezwaar aangetekend door een partij, waarna besloten is om het aanbestedingsproces (deels) opnieuw uit te gaan voeren. Dit staat gepland voor 2024 en gedurende dit proces wordt het leveren en wassen van kleding gecontinueerd door de huidige leverancier.
Overige	€ 61.000	Betreft onrechtmatigheden die individueel onder de rapportagedrempel van € 50.000 blijven en derhalve niet verder worden toegelicht.

### **3.5. Verbonden partijen**

In deze paragraaf besteden wij aandacht aan verbonden partijen waarmee de GGD BZO een bestuurlijk en/of financieel belang heeft. Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het financieel belang is gedefinieerd als: "Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt". Het bestuurlijk belang is gedefinieerd als: "Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht".

Aan de GGD zijn onderstaande 2 stichtingen en 1 vereniging gelieerd.

GGD Brabant-Zuidoost heeft daarnaast een tweetal samenwerkingsverbanden met Brabantse GGD'en. Formeel zijn dit geen verbonden partijen, maar gezien de aard en omvang worden deze hier toch vermeld en kort toegelicht.

- In het samenwerkingsverband met GGD Hart voor Brabant en GGD West Brabant onder de naam Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid (GMV), worden op basis van dienstverleningsovereenkomsten gezamenlijk activiteiten uitgevoerd op het gebied van medische milieukundige zorg. De kosten worden verdeeld over de aangesloten GGD-en; deze kosten bedragen circa € 1,75 miljoen waarvan circa € 300.000 gedekt wordt door baten van derden. Het financiële risico voor de GGD BZO betreft haar aandeel (ca. 30%) in een evt. tekort van het bureau. De bijdrage van BZO bedraagt jaarlijks ca. € 420.000. Over 2022 heeft GMV een positief exploitatiesaldo gerealiseerd van € 13.000. Dit saldo is toegevoegd aan de egalisatievoorziening van het samenwerkingsverband en dat bedroeg eind 2022 € 350.000 positief.
- In het samenwerkingsverband met GGD Hart voor Brabant, effectief met ingang van 1 januari 2024, worden de forensische geneeskundige activiteiten voor de politieregio Brabant Oost ondergebracht in het Centrummodel Forensische Geneeskunde waarvan GGD Brabant-Zuidoost de centrum rol in de dienstverlening vervuld. Aanleiding hiertoe is de is een landelijke opdracht voor bovenregionale samenwerking Forensische Geneeskunde waarvoor de 25 GGD'en en 10 politie-eenheden staan. De verwachte totale omvang van deze activiteiten bedraagt ca. € 2.400.000 waarvan ca. € 800.000,- (zowel baten als lasten) betrekking heeft op forensische activiteiten die voorheen door GGD Hart voor Brabant werden uitgevoerd. Conform samenwerkingsovereenkomst zullen eventuele resultaatverdelingen plaatsvinden op basis van vooraf vastgestelde verdeelsleutels (in beginsel: inwoneraantallen). De samenwerkingsconstructie heeft geen invloed op de hoogte van de inwonersbijdrage en de besturen van de twee GGD'en blijven ieder bestuurlijk verantwoordelijk voor de aan haar opgedragen taken. Iedere GGD blijft formeel zelfstandig bevoegd voor haar eigen taken en blijft derhalve ook volledig financieel verantwoordelijk en aansprakelijk

#### **Stichting Projecten GGD**

De stichting heeft als doelstelling: het bijdragen aan de volksgezondheid door het 'ten behoeve van de GGD' ontwikkelen en uitvoeren van tijdelijke gezondheidsprojecten en overige zaken. Het Dagelijks Bestuur van de GGD fungeert als bestuur en de directeur van de GGD fungeert als directeur (beiden onbezoldigd). De GGD is aansprakelijk voor de financiële resultaten van de stichting en samen vormen ze tevens een fiscale eenheid. De stichting neemt evt. personeel in dienst en detacheert dat bij de GGD voor het uitvoeren van tijdelijke werkzaamheden; de kosten en evt. baten worden integraal doorberekend aan de GGD. De stichting leidt al jaren een 'slapend' bestaan; er vinden geen activiteiten plaats en ook het vermogen is nihil.



**Brabant-Zuidoost**

#### **Stichting Bureau Inkoop & Aanbestedingen Zuidoost-Brabant**

De stichting heeft ten doel het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor gemeenten en GR'en, o.a. door het faciliteren van het regionaal inkoopbureau. GGD heeft een dienstverleningsovereenkomst (ca. € 270.000) met Bizob en is middels een AB-lid vertegenwoordigd in de Vergadering van Aangeslotenen Bizob.

De aangesloten gemeenten en GR'en delen in eventuele exploitatietekorten en overschotten. Het rekeningresultaat 2022 bedroeg ca. € 614.000 positief en het Eigen Vermogen ultimo 2022 bedroeg ca. € 977.000.

#### **Vereniging GGD GHOR Nederland**

De vereniging verzorgt als koepelorganisatie van GGD'en en GHOR-bureau's belangenbehartiging op landelijk niveau en voert (gezamenlijke) projecten uit. De directeur van de GGD is vertegenwoordigd in de Algemene Leden Vergadering. De GGD betaalt een jaarlijkse contributie (ca. € 100.000,-) gebaseerd op het aantal inwoners. De aangesloten GGD'en delen in eventuele exploitatietekorten en -overschotten.

Het rekeningresultaat 2022 bedroeg ca. € 7.000 negatief en het Eigen Vermogen ultimo 2022 bedroeg ca € 997.000.

## 4. Programmarekening over begrotingsjaar

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

### 4.1. Grondslagen voor resultaatbepaling

Het resultaat wordt gewaardeerd op basis van historische kosten. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De opbrengsten en winsten worden vastgelegd in het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het boekjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De personeelskosten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen of schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele kosten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij wordt gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

### 4.2. Algemene waarderingsgrondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dit betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
  - De financiële rechtmatigheid waaronder het Voorwaardencriterium, het Begrotingscriterium en het Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) criterium, omvat:
    - \* Voor het Voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 13 december 2023 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld;
    - \* Voor het Begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het Algemeen Bestuur zijn gemeld;
    - \* Ten aanzien van het Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium is de beleidsnotitie M&O van de organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.



- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede de eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 1% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
  - Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

#### 4.3. Grondslagen voor waardering

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

##### Materiële vaste activa met economisch nut

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikname lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

<b>Activa</b>	<b>Lineair</b>
Verbouwing gebouw Eindhoven	20
Inrichting gebouw Eindhoven	7-20
Gebouwen ambulancezorg	40-50
Installaties en beveiligingen gebouwen ambulancezorg	10-20
Verbouwingen	10-20
Installaties	5-10
Inventaris	5-15
Medische inventaris	5-11
Ambulances	6
Dienstauto	5
Piketvoertuigen	6
Hardware	3-5
Software	3-6

Afschrijvingstermijnen van de ambulancezorg zijn conform voorschriften van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa).

#### Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

#### Vlottende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien noodzakelijk wordt een voorziening voor verwachte oninbaarheid gevormd. Deze voorziening wordt in mindering gebracht op de nominale waarde van de vorderingen. De voorziening wordt bepaald op basis van geschatte inningkansen. Liquide middelen en overlopende posten worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

#### Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op contante waarde of het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

#### Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

#### Vlottende passiva

De vlottende passiva, bestaande uit de netto vlottende schulden met een rente typische looptijd van korter dan een jaar en de overlopende passiva, worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

## 5. Balans en de toelichting

### 5.1 Balans 31-12-2023 (in Euro's)

<b>ACTIVA</b>	<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>Saldo per 31-12-2022</b>
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa:</i>		
<i>Investerings met economisch nut:</i>		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	1.285.357	1.445.684
Vervoermiddelen	4.922.973	3.626.382
Machines, apparaten en installaties	970.515	1.174.674
Overige materiële vaste activa	1.303.049	1.635.045
	8.481.894	7.881.785
<i>Financiële vaste activa:</i>		
Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar	750.000	750.000
	750.000	750.000
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>9.231.894</b>	<b>8.631.785</b>
Vlottende activa		
<i>Voorraden:</i>		
Gereed product en handelsgoederen	53.708	45.747
	53.708	45.747
<i>Uitzettingen met een rente looptijd &lt;1 jaar:</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	6.954.803	5.092.010
Uitzettingen in 's Rijksschatkist	18.240.443	14.141.275
Overige vorderingen	3.894.296	4.083.556
	29.089.542	23.316.841
<i>Liquide middelen:</i>		
Kassaldi	2.287	1.595
Banksaldi	259.574	194.817
	261.861	196.412
<i>Overlopende activa:</i>		
Van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met specifiek bestedingsdoel	249.169	745.815
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.107.110	2.306.824
<b>Overlopende activa</b>	<b>3.356.279</b>	<b>3.052.639</b>
<b>Totaal vlottende activa</b>	<b>32.761.390</b>	<b>26.611.639</b>
<b>Totaal generaal</b>	<b>41.993.284</b>	<b>35.243.424</b>



	Saldo per 31-12-2023	Saldo per 31-12-2022
<b>PASSIVA</b>		
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen:</i>		
Algemene reserve	3.049.724	2.920.286
Bestemmingsreserves	2.643.504	2.132.868
Nog te bestemmen resultaat	1.263.307	412.439
	<u>6.956.535</u>	<u>5.465.592</u>
<i>Voorzieningen:</i>		
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.986.651	1.503.645
	<u>1.986.651</u>	<u>1.503.645</u>
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	1.477.557	1.532.063
	<u>1.477.557</u>	<u>1.532.063</u>
<b>Totaal vaste passiva</b>	<b>10.420.743</b>	<b>8.501.300</b>
Vlottende passiva		
Overige schulden	31.001.652	26.123.076
	<u>31.001.652</u>	<u>26.123.076</u>
<i>Overlopende passiva:</i>		
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	361.200	475.158
Overige vooruit ontvangen bedragen	209.689	143.890
<i>Overlopende passiva</i>	<u>570.889</u>	<u>619.048</u>
<b>Totaal vlottende passiva</b>	<b>31.572.541</b>	<b>26.742.124</b>
<b>Totaal generaal</b>	<b>41.993.284</b>	<b>35.243.424</b>

## 5.2 Toelichting op de balans

### Vaste activa

De vaste activa zijn activa met een rente typische looptijd langer dan één jaar.

### Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa omvat investeringen met economisch nut en wordt onderscheiden in:

- Bedrijfsgebouwen
- Vervoermiddelen
- Machines, apparaten en installaties
- Overige materiële vaste activa

In het onderstaand overzicht 'Boekwaarde materiële vaste activa' staat de boekwaarde van de materiële activa ultimo 2022 en 2023.

Boekwaarde materiële vaste activa	31-12-2022	31-12-2023
Bedrijfsgebouwen	1.445.684	1.285.357
Vervoermiddelen	3.626.382	4.922.973
Machines, apparaten en installaties	1.174.674	970.515
Overige materiële vaste activa	1.635.045	1.303.049
<b>Totaal</b>	<b>7.881.785</b>	<b>8.481.894</b>

Het verloop van de boekwaarde van materiële vaste activa gedurende het boekjaar 2023 komt tot uitdrukking in het onderstaande overzicht 'verloop materiële vaste activa'.

Verloop materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringe n	Afschrijvinge n	Boekwaarde 31-12-2023
Bedrijfsgebouwen	1.445.684			160.326	1.285.357
Vervoermiddelen	3.626.382	2.411.343	107.489	1.007.264	4.922.973
Machines, apparaten en installaties	1.174.674	21.850	16.786	209.223	970.515
Overige materiële vaste activa	1.635.045	270.795		602.791	1.303.049
<b>Totaal</b>	<b>7.881.785</b>	<b>2.703.989</b>	<b>124.275</b>	<b>1.979.604</b>	<b>8.481.894</b>

*Vervoermiddelen:*

De investering in vervoermiddelen van circa € 2,4 miljoen betreft de geplande vervanging van 12 ambulances en 5 piket auto's / rapid responders. De desinvestering bestaat uit de afboeking van de restwaarde van 12 vervangen ambulances.

*Machines, apparaten en installaties:*

In 2023 is voor ca. € 22.000 geïnvesteerd in instrumentarium en installaties. Dit betreft de aanschaf van een medische afzuigpomp voor de ambulancedienst en een airconditioner voor het kantoorpand Witte Dame. De desinvestering van circa € 17.000 betreft verkoop van een medicatie (uitgifte)systeem.

*Overige materiële vaste activa:*

De investeringen in overige materiële vaste activa bestaan voor € 271.000 uit investeringen in hardware en inventaris. Dit betreft onder andere investeringen in (hybride) werkplekken, vergaderapparatuur, telefonie en investeringen voor JGZ onderzoekslocaties.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in het volgende overzicht weergegeven:

<b>Verloop financiële vaste activa</b>	<b>Boekwaarde 31-12-2022</b>	<b>Vermeerdering</b>	<b>Vermindering</b>	<b>Boekwaarde 31-12-2023</b>
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	750.000			750.000
<b>Totaal</b>	<b>750.000</b>			<b>750.000</b>

De post financiële vaste activa bestaat uit de verstrekking van een waarborgsom aan de verhuurder van het pand aan De Callenburgh te Helmond. Deze waarborg dient uitsluitend als waarborg voor de betaling van huurpenningen door de GGD aan de verhuurder. De waarborg wordt conform een overeengekomen staffel gedurende de looptijd van de overeenkomst van 21 jaar gerestitueerd aan de GGD. De eerste restitutie vindt plaats na afloop van 9 jaar van de overeenkomst (2024); dit deel van de uitzetting ad. € 250.000 is als kortlopende vordering opgenomen in de balans per ultimo 2023. De daaropvolgende restitutie van € 250.000 vindt conform overeenkomst plaats na 12 jaar en wordt verwacht in 2027.

*Vlottende activa*

De vlottende activa bestaan uit activa met rente-typische looptijd korter dan één jaar, namelijk:

- Voorraden
- Uitzettingen korter dan één jaar
- Liquide middelen
- Overlopende activa

In onderstaande tekst worden de vlottende activa per punt toegelicht.

Vorraden

De post voorraden bestaat uit de voorraad vaccins voor Reizigerszorg.

Vorraden	Saldo	Saldo
	31-12-2023	31-12-2022
Gereed product en handelsgoederen	53.708	45.747
<b>Totaal voorraden</b>	<b>53.708</b>	<b>45.747</b>

Uitzettingen korter dan één jaar

De post vorderingen is te onderscheiden in:

- Vorderingen op openbare lichamen
- Overige vorderingen
- Voorziening oninbare vorderingen

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Uitzettingen korter dan één jaar	Saldo	Saldo
	31-12-2023	31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen:		
Debiteuren algemeen	6.954.803	5.092.010
<b>Totaal vorderingen op openbare lichamen</b>	<b>6.954.803</b>	<b>5.092.010</b>
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	18.240.443	14.141.275
Overige vorderingen:		
Debiteuren ambulancehulpverlening	3.676.725	4.018.673
Debiteuren algemeen	323.219	168.956
Waarborgsommen	29.603	29.603
Voorziening oninbare vorderingen	-135.251	-133.676
<b>Totaal overige vorderingen</b>	<b>3.894.296</b>	<b>4.083.556</b>
<b>Totaal uitzettingen korter dan één jaar</b>	<b>29.089.542</b>	<b>23.316.841</b>

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen hebben grotendeels betrekking op de vooruit gefactureerde gemeentelijke bijdrage voor 2024 die ultimo 2023 nog niet ontvangen zijn.

*Uitzettingen in 's Rijks schatkist*

GGD Brabant-Zuidoost is verplicht de overtollige liquide middelen boven een bepaald drempelbedrag aan te houden bij het ministerie van Financiën in 's Rijks schatkist.

Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 mln. is het drempelbedrag gelijk aan 2% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1.000.000 bedraagt.

Het begrotingstotaal op 1 januari 2023 was € 67.960.000. Op basis van dit bedrag is het drempelbedrag € 1.359.200. Het gemiddelde van aangehouden liquide middelen per kwartaal wordt in onderstaand overzicht weergegeven voor het jaar 2023.

<b>Kwartaal</b>	<b>Gemiddelde bedrag aan middelen buiten de schatkist</b>
1 <sup>e</sup> kwartaal 2023	254.000
2 <sup>e</sup> kwartaal 2023	239.000
3 <sup>e</sup> kwartaal 2023	230.000
4 <sup>e</sup> kwartaal 2023	184.000

Het drempelbedrag voor het jaar 2023 is € 1.359.200, waarmee is voldaan aan de norm.

*Voorziening oninbare vorderingen*

De vorderingen zijn verminderd met het saldo van de voorziening dubieuze debiteuren.

De voorziening dubieuze debiteuren wordt aangehouden ter dekking van vorderingen die in de toekomst oninbaar blijken te zijn. Deze voorziening wordt uitsluitend gebruikt voor oninbare bedragen voor ambulancevervoer.

Jaarlijks wordt op basis van geschatte inningskansen een gedeelte van de omzet toegevoegd aan deze voorziening.

Het verloop van de voorziening ziet er als volgt uit:

<b>Voorziening dubieuze debiteuren</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	133.676
Toevoeging: storting in de voorziening	+149.071
Onttrekking: oninbare vorderingen	-147.496
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>135.251</b>

*Liquide middelen*

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

- Banken
- Deposito's
- Kas



De saldi van de liquide middelen in het boekjaar 2023 komen tot uitdrukking in onderstaand overzicht.

Liquide middelen	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Kassaldi	2.287	1.595
Banksaldi	259.574	194.817
<b>Totaal</b>	<b>261.861</b>	<b>196.412</b>

#### Overlopende activa

De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

- Vooruitbetaalde bedragen
- Nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen
- Nog te ontvangen bedragen

De saldi van de overlopende activa in het boekjaar 2023 komen tot uitdrukking in onderstaand overzicht.

Overlopende activa	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen	249.169	745.815
Vooruitbetaalde bedragen	1.196.549	1.152.896
Overige nog te ontvangen bedragen	1.910.561	1.153.928
<b>Totaal</b>	<b>3.356.279</b>	<b>3.052.639</b>

De nog te ontvangen doeluitkeringen zijn per ultimo 2023 circa € 0,5 miljoen lager vergeleken met 2022. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de afwikkeling van de subsidie 2022 voor het mantelzorgcompliment voor de gemeente Eindhoven (circa € 0,6 miljoen) die ultimo 2022 nog niet was ontvangen. Voor de subsidie 2023 is het bedrag (circa € 0,6 miljoen) opgenomen in het debiteurensaldo voor openbare lichamen.

De stijging van het saldo van de overige nog te ontvangen bedragen van ruim € 0,8 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door een hoger te ontvangen bijdrage van het ministerie van VWS voor de FLO-kosten 2023 voor Ambulancezorg waarvoor het voorschot gedurende 2023 niet is aangepast (circa € 0,4 miljoen). Daarnaast omvat dit een stijging als gevolg van nog te ontvangen rentebaten over het 4e kwartaal 2023 (circa € 0,2 miljoen).

In onderstaande tabel wordt het verloop over het boekjaar 2023 van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen weergegeven. Alle uitkeringen zijn gerelateerd aan lokale overheden (overige Nederlandse overheidslichamen).

<b>Van overheidslichamen te ontvangen voorschotten</b>	<b>Saldo 31-12-2022</b>	<b>Toevoeging</b>	<b>Ontvangen bedrag</b>	<b>Saldo 31-12-2023</b>
Eindhoven Sociaal Domein en VVE	36.048	40.760	36.048	40.760
Boer en verstand	4.596	-	4.596	-
Mantelzorgcompliment 2022	584.005	-	584.005	-
Seksuele diversiteit	2.000	-	2.000	-
Steunpunt Mantelzorg Valkenswaard	25.000	-	25.000	-
Cliëntervaringsonderzoek	20.000	-	-	20.000
Maatwerk JGZ Asten	1.017	-	1.017	-
Maatwerk JGZ Laarbeek	5.195	-	5.195	-
Maatwerk JGZ Helmond	67.955	123.036	67.955	123.036
Maatwerk JGZ Oirschot	-	60.515	-	60.515
M@zl Nuenen	-	4.858	-	4.858
<b>Totaal</b>	<b>745.815</b>	<b>229.169</b>	<b>725.816</b>	<b>249.169</b>

**Vaste passiva**
Eigen vermogen

Het verloop van de reserves gedurende het boekjaar 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

<b>Reserve</b>	<b>Saldo 31-12-2022</b>	<b>Toevoe- ging</b>	<b>Onttrek- king</b>	<b>Bestem. Resultaat</b>	<b>Vrijval</b>	<b>Saldo 31-12-2023</b>
<b>Algemene reserves:</b>						
Algemene Reserve PG	1.526.348			160.223		1.686.571
Algemene Reserve AZ	1.393.938			-30.784		1.363.153
<b>Bestemmingsreserves:</b>						
Beschikbare middelen gezondheidsprojecten	12.586					12.586
Egalisatiereserve	455.747					455.747
Scholingskosten AZ						
Monitoringscyclus	171.295	77.405	113.700			135.000
Uitkeringskosten ZW/WGA	579.803	180.000	190.000			569.803
Verbetering bedrijfsvoering	483.437		401.661			81.776
Uitgestelde scholing PG	60.000					60.000
Uitgestelde ICT-projecten	70.000		35.305			34.695
Meerjarenbeleidsplan	300.000					300.000
Achterstand nieuwkomers JGZ	-		41.000	283.000		242.000
Project Generatie Gezond	-	354.897				354.897
Infoveiligheid/Archiefbeheer	-	397.000				397.000
<b>Resultaat nog te bestemmen:</b>						
Resultaat nog te bestemmen 2022	412.439			-412.439		-
Resultaat nog te bestemmen 2023	-			1.263.307		1.263.307
<b>Totaal</b>	<b>5.465.592</b>	<b>1.009.302</b>	<b>781.666</b>	<b>1.263.307</b>	<b>-</b>	<b>6.956.535</b>

**Algemene reserves**
*Algemene Reserve PG*

De algemene reserve PG staat ter beschikking van de organisatie. Het Algemeen Bestuur dient te besluiten over de eventuele bestedingen. Daarnaast wordt deze reserve gebruikt om de fluctuaties in het exploitatieresultaat van het programma Publieke Gezondheid op te vangen.

In het boekjaar 2023 is een deel van het 'resultaat nog te bestemmen 2022' van circa € 160.000 toegevoegd aan de algemene reserve PG.

In onderstaand overzicht staan de mutaties op de algemene reserve.

<b>Algemene Reserve PG</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	1.526.348
Resultaatbestemming 2022	160.223
Saldo per 31-12-2023	1.686.571

#### *Algemene Reserve AZ*

De algemene reserve AZ zal gebruikt worden om fluctuaties in het exploitatieresultaat van het programma Ambulancezorg op de vangen. Aanwending van deze reserve is de bevoegdheid en verantwoordelijkheid van het GGD-bestuur.

<b>Algemene Reserve AZ</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	1.393.938
Resultaatbestemming 2022	-30.784
Saldo per 31-12-2023	1.363.153

In het boekjaar 2023 is conform bestuursbesluit het resultaat 2022 onttrokken aan de algemene reserve AZ.

#### **Bestemmingsreserves**

##### *Reserve beschikbare middelen gezondheidsprojecten:*

De reserve beschikbare middelen gezondheidsprojecten is een bestemmingsreserve. Deze reserve is gevormd ter ondersteuning van gezondheidsprojecten. Deze bestemmingsreserve is gevormd uit verdiensten van de stichting huisartsenvervoer, de voorganger van Care 4 Mobility. Het bedrag is door de stichting aan de GGD overgedragen onder voorwaarde dat het enkel en alleen wordt besteed aan gezondheidsprojecten.

In onderstaand overzicht staan de mutaties op de 'Reserve beschikbare middelen gezondheidsprojecten'.

<b>Reserve beschikbare middelen gezondheidsprojecten</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	12.586
Geen mutaties	-
Saldo per 31-12-2023	12.586

In 2023 zijn er geen mutaties geweest op deze reserve.

*Reserve egalisatie Scholingskosten Ambulance:*

De egalisatiereserve Scholingskosten AZ is gevormd om de kosten voor de scholing van de ambulancedienst, waarin jaarlijks grote schommelingen kunnen voorkomen, te egaliseren.

In 2023 zijn er geen bovenmatige opleidingskosten geweest voor ambulancezorg. Hierdoor hebben er geen mutaties op deze reserve plaatsgevonden.

<b>Reserve Egalisatie Scholingskosten AZ</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	455.747
Geen mutaties	-
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>455.747</b>

*Reserve Monitoringscyclus:*

De cyclus van de gezondheidsonderzoeken omvat 4 jaren waarbij de werkelijke kosten per jaar sterk fluctueren. Om het beschikbare budget binnen de begroting jaarlijks geen grote schommelingen te laten vertonen is berekend wat de gemiddelde kosten per jaar zijn. Jaarlijks wordt dit bedrag in de begroting opgenomen en het verschil tussen de werkelijke kosten en het beschikbare budget wordt verrekend met een egalisatiereserve onderzoek. Daarnaast is er sprake geweest van een hogere onttrekking in 2023 als gevolg van kosten voor het inhalen van achterstanden ontstaan gedurende de Covid-19 crisis, waarvoor in het boekjaar 2022 een bedrag aan de reserve was toegevoegd. Per saldo heeft dit geleid tot een mutatie van de reserve van ca. € 36.000.

<b>Reserve Monitoringscyclus</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	171.295
Onttrekking	-113.700
Toevoeging	77.405
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>135.000</b>

*Reserve Egalisatie uitkeringskosten ZW/WGA:*

Vanaf 1 juli 2017 is de GGD eigen risicodragers voor de uitkeringskosten ZW/WGA. Jaarlijks wordt daarom een bedrag toegevoegd aan de reserve, zodat in de toekomst kosten hiervoor uit deze reserve gedekt kunnen worden.

<b>Reserve egalisatie uitkeringskosten ZW/WGA</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	579.803
Onttrekking	-190.000
Toevoeging	180.000
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>569.803</b>

De onttrekking van ruim € 190.000 is ter dekking van de kosten van uitkeringen inzake de ZW/WGA. Daarnaast is op basis van een meerjarige kostenprognose € 180.000 toegevoegd aan de reserve.

*Reserve verbetering bedrijfsvoering*

In 2020 is een éénmalige gemeentelijke bijdrage voor het verbeteren van de bedrijfsvoering ontvangen. Het restant van deze middelen ultimo 2020 van € 773.000 is destijds toegevoegd aan de reserve verbetering bedrijfsvoering.

In 2023 is een bedrag van ruim € 401.000 onttrokken aan deze reserve. Hiervan is € 250.000 onttrokken ten behoeve van éénmalige kosten voor het verbeteren van de informatieveiligheid en het op orde brengen van het archiefbeheer. Daarnaast is ruim € 151.000 onttrokken in het kader van leiderschapsontwikkeling en het begeleiden van teams naar zelforganisatie.

<b>Reserve verbetering bedrijfsvoering</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	483.437
Onttrekking éénmalige kosten infoveiligheid/archiefbeheer	-250.000
Onttrekking begeleiden teams naar zelforganisatie/leiderschapsontwikkeling	-151.662
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>81.776</b>

*Reserve uitgestelde scholing Publieke Gezondheid*

In 2020 is als gevolg van de Covid-19 crisis scholing van personeel niet uitgevoerd conform de initiële verwachtingen.

In de resultaatbestemming van 2020 is besloten om een reserve van

€ 150.000 te vormen om de extra kosten voor de verwachte toekomstige inhaalslag te kunnen dekken. In 2023 zijn geen extra activiteiten ondernomen om de achterstand weg te werken. Hierdoor hebben er geen onttrekkingen plaatsgevonden uit deze reserve; onttrekkingen worden wel voorzien in 2024.

<b>Reserve uitgestelde scholing Publieke Gezondheid</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	60.000
Geen mutaties	-
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>60.000</b>

*Reserve uitgestelde ICT-projecten*

In 2020 zijn als gevolg van de Covid-19 crisis een aantal ICT-projecten niet tot uitvoering gekomen. Omdat deze projecten in de jaren na 2020 alsnog uitgevoerd zullen worden, is in de resultaatbestemming van 2020 besloten om een reserve van € 180.000 te vormen om de extra kosten die daarmee samenhangen in de toekomst te kunnen dekken. In 2023 is uit deze reserve ruim € 35.000 aangewend voor uitvoering van een aantal van deze projecten.

<b>Reserve uitgestelde ICT-projecten</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	70.000
Onttrekking	-35.305
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>34.695</b>

#### *Reserve Meerjarenbeleidsplan*

Conform bestuursbesluit is ten behoeve van het ontwikkelen van 6 uitvoeringsprogramma's zoals benoemd in het Meerjarenbeleidsplan van de GGD in 2022 een bedrag van € 300.000 aan de bestemmingsreserve Meerjarenbeleidsplan toegevoegd. In 2023 zijn nog geen activiteiten uitgevoerd voor de betreffende uitvoeringsprogramma's. Dit als gevolg van de overlap van een aantal van de uitvoeringsprogramma's met regionale/gemeentelijke GALA/IZA projecten die zijn begonnen of nog gaan beginnen. Gezien deze overlap, het nog verder uitkristalliseren van de diverse GALA/IZA projecten en het vaststellen van de rol van de GGD hierin, zal de organisatie in 2024 een voorstel aan het bestuur voorleggen voor een (gedeeltelijke) vrijval en/of alternatieve aanwending van deze bestemmingsreserve in 2024 en/of volgende jaren.

<b>Reserve Meerjarenbeleidsplan</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	300.000
Geen mutaties	-
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>300.000</b>

#### *Reserve Achterstand nieuwkomers JGZ*

Conform bestuursbesluit is uit het resultaat 2022 een bestemmingsreserve van € 283.000 gevormd voor het inhalen van opgelopen achterstanden bij JGZ ontstaan als gevolg van de hoge instroom van nieuwkomers in de regio (w.o. kinderen uit de Oekraïne). In 2023 is slechts een deel van de achterstand ingelopen, mede als gevolg van het relatief hoge ziekteverzuim onder het JGZ-personeel en de doorgaande stroom nieuwkomers, waarop een beperkt bedrag van € 41.000 is onttrokken uit de reserve. De verwachting is dat de achterstandsreserve in 2024 verder zal worden aangewend.

<b>Reserve Achterstand nieuwkomers JGZ</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	-
Resultaatbestemming 2022	283.000
Onttrekking	-41.000
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>242.000</b>

#### *Reserve Project Generatie Gezond/Samen Verder Groeien*

In 2023 is € 735.000 vrijgemaakt voor het project Generatie Gezond / Samen Verder Groeien uit het Wendbaarheidsbudget. Als gevolg van de latere aanvang, het opstarten van een dergelijk omvangrijk project, het werven van benodigde vervangende formatie, is niet het volledige budget besteed en schuiven activiteiten door naar 2024. In 2023 is ca. € 380.000 besteed.

Conform bestuursbesluit is ultimo 2023 een reserve gevormd en is het onbenutte deel van het Wendbaarheidsbudget 2023 aan deze reserve toegevoegd om daarmee de naar 2024 doorgeschoven activiteiten te kunnen uitvoeren.

<b>Reserve Project Generatie Gezond/Samen Verder Groeien</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	-
Toevoeging	354.897
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>354.897</b>

*Reserve Inveiligheid/Archiefbeheer*

In 2023 is € 1.265.000 vrijgemaakt, waarvoor o.a. de gemeenten extra middelen hebben verstrekt middels een verhoging van de inwonersbijdrage, om de achterstanden op het gebied van informatieveiligheid en archivering in te lopen en deze structureel op orde te brengen. Van de uit te voeren activiteiten lopen een aantal (deel)projecten door in 2024. Hiertoe zal in 2024 naar verwachting nog € 397.000 aan voornamelijk incidentele kosten voor de diverse (deel)projecten gemaakt worden en is hiervoor in 2023, conform bestuursbesluit, een bestemmingsreserve gevormd.

<b>Reserve Inveiligheid/Archiefbeheer</b>	<b>Bedrag</b>
Saldo per 31-12-2022	-
Toevoeging	397.000
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>397.000</b>

*Resultaat nog te bestemmen 2023:*

<b>Resultaat nog te bestemmen 2023</b>	<b>Bedrag</b>
Resultaat programma Publieke Gezondheid 2023	885.819
Resultaat programma Ambulancezorg 2023	377.488
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>1.263.307</b>

*Resultaat 2022 (reeds bestemd):*

Het resultaat over 2022 is conform bestuursbesluit als volgt toegevoegd aan de reserves.

<b>Resultaat nog te bestemmen 2022</b>	<b>Bedrag</b>
Beginstand per 31-12-2022	412.439
Bestemming resultaat programma Publieke Gezondheid 2022	-443.223
Bestemming resultaat programma Ambulancezorg 2022	30.784
<b>Saldo per 31-12-2023</b>	<b>-</b>



Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen gedurende het boekjaar 2023 wordt weergegeven in het onderstaande overzicht 'voorzieningen'.

Voorzieningen	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12-2023
Herplaatsingskosten personeel PLB-uren	102.736		8.639		94.097
ambulancezorg	1.248.574	221.714	33.847		1.436.441
Spaarverlof	152.335	418.617	114.839		456.113
<b>Totaal</b>	<b>1.503.645</b>	<b>640.331</b>	<b>157.325</b>	<b>-</b>	<b>1.986.651</b>

*Voorziening herplaatsingskosten personeel*

Vanwege verwachte toekomstige betalingsverplichtingen in verband met (externe) herplaatsing van personeel, is conform BBV-regelgeving een voorziening gevormd. In 2023 is voor circa € 9.000 aan outplacement en salariskosten onttrokken uit deze voorziening.

*Voorziening PLB-uren*

Met ingang van 2011 zijn in de cao voor Ambulancezorg de zogenaamde Persoonlijk Levensloop Budget-uren (PLB-uren) opgenomen. Deze uren mogen worden opgespaard om op een later tijdstip op te nemen. Het aantal opgespaarde uren zal geleidelijk toenemen en op termijn mogelijk tot aanzienlijke en niet jaarlijks gelijkblijvende vervangingskosten leiden. Hiervoor dient volgens BBV-richtlijnen een voorziening getroffen te worden. De toevoeging over 2023 bedroeg circa € 222.000. Daarnaast is voor ongeveer € 34.000 onttrokken voor medewerkers waarvoor het PLB-saldo is uitbetaald of waarvoor het PLB-saldo is overgenomen door een nieuwe werkgever.

*Spaarverlof*

In de cao's voor zowel SGO als Ambulancezorg zijn met ingang van 2022 regelingen opgenomen voor spaarverlof. Daarnaast is er een aanzienlijke toename in aangekocht verlof door personeel. Het aantal gespaarde uren zal jaarlijks fluctueren en op termijn mogelijk tot aanzienlijke en niet jaarlijks gelijkblijvende vervangingskosten leiden. Hiervoor dient volgens BBV-richtlijnen een voorziening getroffen te worden. In 2023 is voor circa € 419.000 aan verlofuren aan deze voorziening toegevoegd. Hier tegenover staat een onttrekking van bijna € 115.000 uit het saldo ultimo 2022.

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar

De post langlopende schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar bestaat uit één onderhandse lening van de Bank Nederlandse Gemeenten.

Het verloop van de langlopende schulden met een rente typische looptijd van langer dan één jaar gedurende het boekjaar 2023 komt tot uitdrukking in het overzicht 'Onderhandse leningen'.

De totale rente last over het boekjaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 62.222.

Onderhandse leningen	Hoofdsom	Saldo 31-12-2022	Aflossing	Afgesloten lening	Saldo 31-12-2023	Rente kosten
<b>Leningnr:</b>						
40.92604.01	2.187.015	1.532.063	54.506	-	1.477.557	62.222
<b>Totaal</b>	<b>2.187.015</b>	<b>1.532.063</b>	<b>54.506</b>	<b>-</b>	<b>1.477.557</b>	<b>62.222</b>

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar.

De post kortlopende schulden met een rente typische looptijd van korter dan één jaar bestaat uit een aantal posten, zoals wordt weergegeven in onderstaand overzicht 'Kortlopende schulden'.

Kortlopende schulden	31-12-2023	31-12-2022
Crediteuren	3.993.456	3.834.354
Nog te betalen BTW	96.903	93.131
Nog te verrekenen voorschot meerkosten Covid-19 2022	5.644.205	5.644.205
Nog te verrekenen voorschot meerkosten Covid-19 2023	266.328	-
Nog te verrekenen voorschot SPUK-Covid 2023	4.218.846	-
Nog te verrekenen voorschot SPUK-VIP 2023	258.987	-
Nog te betalen loonheffing en sociale lasten	3.844.584	3.170.500
Nog te betalen pensioenfondsen	702.594	660.753
Vooruit gefactureerde gemeentelijke bijdragen	8.059.846	7.091.481
Overige nog te betalen posten	3.656.251	4.258.955
Ambulancedienst nog in tarieven te verrekenen	259.652	1.369.697
<b>Totaal</b>	<b>31.001.652</b>	<b>26.123.076</b>

De totale kortlopende schulden ultimo 2023 zijn met € 4,9 miljoen gestegen ten opzichte van de positie eind 2022.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door nog af te rekenen voorschotten voor Covid-19. De afrekening over 2022 heeft pas begin 2024 plaatsgevonden. Hierdoor staan zowel het terug te betalen bedrag over 2022 als het bedrag over 2023 op de balans per ultimo 2023 waarbij het af te rekenen bedragen over 2023 een stijging van circa € 4,5 miljoen verklaart. Daarnaast stijgen de nog te betalen sociale lasten per jaareinde als gevolg van de gestegen lonen en toegenomen formatie (circa € 0,7 miljoen), is een schuld opgenomen voor het teveel ontvangen voorschot voor SPUK-VIP (circa € 0,3 miljoen) en is het vooruit gefactureerde bedrag voor de gemeentelijke bijdrage hoger als gevolg van indexering en toegenomen inwoneraantallen (circa € 1,0 miljoen). Hier staan tegenover gedaalde saldi voor nog te verrekenen bedragen met verzekeraars (circa € 1,1 miljoen) en een afname in overige nog te betalen posten (circa € 0,6 miljoen).

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

- Vooruit ontvangen doeluitkeringen van overheidslichamen
- Overige vooruit ontvangen bedragen

<b>Overlopende passiva</b>	<b>31-12-2023</b>	<b>31-12-2022</b>
Overige vooruit ontvangen bedragen	209.689	143.890
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	361.200	475.158
<b>Totaal</b>	<b>570.889</b>	<b>619.048</b>

Het verloop van de van overheidslichamen vooruit ontvangen doeluitkeringen over het boekjaar 2023 is als volgt:

<b>Vooruit ontvangen bedragen overheidslichamen</b>	<b>Saldo 31-12-2022</b>	<b>Vermeer- dering</b>	<b>Vermin- dering</b>	<b>Saldo 31-12-2023</b>
@ease	-	19.579		19.579
Geldrop Mierlo Sociaal Domein	10.000		4.618	5.382
Kansrijke Start	8.939		8.939	-
M@zl	60.546	120.041		180.587
NPO middelen Best	35.712			35.712
Nu Niet Zwanger	-	46.689		46.689
Oirschot extra contactmoment	-	5.871		5.871
Onderzoek MEE	3.037		3.037	-
Seksuele diversiteit	26.131	27.065		53.196
SOA testen ondersteuningsmaatregel	30.000		30.000	-
Thematafel rookvrij	22.500		8.316	14.184
Zorgbonus	278.293		278.293	-
<b>Totaal</b>	<b>475.158</b>	<b>219.245</b>	<b>333.203</b>	<b>361.200</b>

Voor bovenstaande projecten is in of voor 2023 financiering ontvangen terwijl de uitvoering deels of geheel zal plaatsvinden in 2024 of later. Het nog niet aangewende deel van de ontvangen voorschotten is opgenomen onder vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De GGD is een aantal langlopende contractuele verplichtingen aangegaan zoals huurverplichtingen en contracten voor ICT. In onderstaand overzicht is een opsomming van langlopende verplichtingen weergegeven.

Soort	Looptijd	Jaarlijks bedrag
Huur locatie De Witte Dame	Tot en met 31 december 2031	805.000
Q-Park parkeerfaciliteit WD	Tot en met 31 mei 2032	70.000
Huur locatie Callenburgh	Tot en met 30 september 2035	108.000
Huur ambulancepost Aalsterweg	Tot en met 19 september 2070	153.000
Huur ambulancepost Avignonlaan	Tot en met 30 juni 2025	113.000
Huur ambulancepost Helmond	Tot en met 31 december 2024	68.000
Huur ambulancepost Leende	Tot en met 29 februari 2060	63.000
Huur onderzoekslocaties	Diverse einddata	1.161.000
ICT (licentie-)overeenkomsten	Diverse einddata	1.632.000
<b>Totaal</b>		<b>4.173.000</b>

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum zijn geen nieuwe gebeurtenissen ontstaan die een materiele invloed hebben op de in de jaarrekening 2023 gepresenteerde baten, lasten en/of balansposities.

## 6. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

Onderstaande exploitatierekening geeft de baten, lasten en het resultaat over het boekjaar 2023 van beide programma's op hoofdlijnen weer. De lasten en baten worden in paragraaf 6.3 en 6.4 per programma uitgesplitst in kostencategorieën.

### 6.1. Exploitatierekening totaal

GGD exploitatierekening 2023	Realisatie 2023	Raming 2023 na wijziging	Raming 2023 voor wijziging	Verschil Raming vs Realisatie
	€	€	€	€
Publieke Gezondheid	55.182.264	56.465.000	37.990.000	-1.282.736
Ambulancezorg	31.982.982	31.240.000	29.575.000	742.982
<b>Baten</b>	<b>87.165.246</b>	<b>87.705.000</b>	<b>67.565.000</b>	<b>-539.754</b>
Publieke Gezondheid	54.197.069	56.550.000	38.210.000	2.352.931
Ambulancezorg	31.536.494	30.950.000	29.650.000	-586.494
<b>Lasten</b>	<b>85.733.563</b>	<b>87.500.000</b>	<b>67.860.000</b>	<b>1.766.437</b>
Publieke Gezondheid	-59.259	75.000	25.000	134.259
Ambulancezorg	-	-	-	-
Venootschapsbelasting	-59.259	75.000	25.000	134.259
Publieke Gezondheid	1.044.454	-160.000	-245.000	1.204.454
Ambulancezorg	446.488	290.000	-75.000	156.488
<b>Totaal saldo van baten en lasten</b>	<b>1.490.942</b>	<b>130.000</b>	<b>-320.000</b>	<b>1.360.942</b>
Publieke Gezondheid	940.302	715.000	75.000	-225.302
Ambulancezorg	69.000	90.000	-	21.000
Toevoeging aan reserve (-)	1.009.302	805.000	75.000	-204.302
Publieke Gezondheid	781.667	875.000	320.000	-93.333
Ambulancezorg	-	-	75.000	-
Onttrekking aan reserve (+)	781.667	875.000	395.000	-93.333
Publieke Gezondheid	885.819	-	-	885.819
Ambulancezorg	377.488	200.000	-	177.488
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>1.263.307</b>	<b>200.000</b>	<b>-</b>	<b>1.063.307</b>

Het exploitatieresultaat 2023 bedraagt in zijn totaliteit ca. € 1.263.000 positief, verdeeld over het Programma Publieke Gezondheid € 886.000 positief en het Programma Ambulancezorg € 377.000 positief.

In de volgende paragrafen wordt een analyse van de baten en lasten en de investeringen weergegeven. De mutaties in reserves zijn in paragraaf 5.2 nader toegelicht.

## 6.2. Rechtmatigheid begrotingsafwijking per programma

In de hiernavolgende paragrafen wordt per programma de afwijking met de begroting geanalyseerd.

### Exploitatie Publieke Gezondheid

Voor het programma Publieke Gezondheid zijn de werkelijke baten 2023 exclusief crises gerelateerde baten (Covid-19) in totaal circa € 593.000 (1,3%) hoger dan begroot, de lasten circa € 477.000 (1,0%) lager dan begroot en de vennootschapsbelasting circa € 134.000 lager dan begroot; totaal € 1.204.000.

Na verwerking van de mutaties in de reserves resteert een exploitatie-overschot van circa € 886.000. In paragraaf 6.3 wordt, voor zover van toepassing, per begrotingspost een nadere toelichting gegeven. Bij het aanbieden van de begroting en de tussentijdse wijzigingen in 2023 is het bestuur tijdig en in voldoende mate geïnformeerd over de aard en totstandkoming van een aantal onzekerheden en aannames, waaronder die ten aanzien van de impact van Covid-19 op de begroting. Uit de jaarrekening blijkt dat deze onzekerheden zich ook daadwerkelijk hebben gemanifesteerd tijdens de realisatie en in belangrijke mate het positieve exploitatie-overschot vormen (nader toegelicht in paragraaf 6.3). Dit exploitatie-overschot wordt, onder toepassing van de nieuwe regelgeving ten aanzien van rechtmatigheidsverantwoording, niet meegeteld in de evaluatie van de begrotingsrechtmatigheid in paragraaf 6.7.

### Exploitatie Ambulancezorg

De totale baten van het programma Ambulancezorg waren in 2023 circa € 743.000 (2,4%) hoger dan begroot, met daar tegenover circa € 586.000 (1,9%) hogere lasten ten opzichte van de begroting. Het resultaat is per saldo circa € 157.000 hoger, gedreven door voornamelijk hogere rentebaten die niet aan het bestuur kenbaar zijn gemaakt bij het aanbieden van de begroting. Dit leidt tot een begrotingsonrechtmatigheid van circa € 157.000 op het saldo van baten en lasten, die is toegelicht in paragraaf 6.7. Na verwerking van de mutaties in de reserves, wat een voordeel van € 21.000 ten opzichte van de begroting oplevert, resteert een exploitatieoverschot van circa € 377.000 wat een positief verschil van circa € 177.000 vs. begroting oplevert. In paragraaf 6.4 wordt, voor zover van toepassing, per begrotingspost een nadere toelichting gegeven.

### Kredieten/investeringen

In 2023 is van de in de programmabegroting goedgekeurde kredieten in totaliteit voor circa € 2,7 miljoen geïnvesteerd. Eind 2023 wordt een bedrag van circa € 1,7 miljoen doorgeschoven naar 2024 en volgende jaren. Dit betreft uitgestelde investeringen in aanpassingen van JGZ locaties, hard- en software voor publieke gezondheid en investeringen in hard- en software en instrumentarium voor ambulancezorg.

Uit de analyse op de investeringskredieten blijkt een overschrijding van het krediet binnen de categorie vervoermiddelen van € 136.000. Deze overschrijding is het gevolg van een niet in de begroting opgenomen ombouw van nieuwe voertuigen om te voldoen aan de vereisten voor een Rapid Responder.

Deze overschrijding van € 136.000 wordt als een onrechtmatige afwijking van de begroting beschouwd.

Kredieten/investeringen	Investeringskrediet	Investeringsbedrag	Afwijking
Bedrijfsgebouwen	91.000	-	91.000
Vervoermiddelen	2.338.000	2.411.343	-73.343
Machines, apparaten en installaties	953.000	21.850	931.150
Overige materiële vaste activa	1.021.000	270.795	750.205
<b>Totaal</b>	<b>4.403.000</b>	<b>2.703.989</b>	<b>1.699.011</b>

**6.3. Baten en lasten Publieke Gezondheid**

In onderstaand overzicht worden de baten en lasten uitgesplitst in kostencategorieën, de mutaties in de reserves zijn hierin niet opgenomen.

<b>Baten en lasten</b>	<b>Realisatie</b>	<b>Raming 2023</b>	<b>Raming</b>	<b>Verschil</b>
<b>Publieke Gezondheidszorg</b>	<b>2023</b>	<b>na wijziging</b>	<b>2023 voor wijziging</b>	<b>Raming vs Realisatie</b>
<i>Baten:</i>	€	€	€	€
Gemeentelijke bijdrage per inwoner	16.997.796	16.995.000	15.260.000	2.796
JGZ 0-4 bijdrage basispakket	13.899.654	13.900.000	12.930.000	-346
Bijdragen gemeenten	172.354	180.000	175.000	-7.646
Contracttaken gemeenten	7.441.357	7.175.000	5.125.000	266.357
Bijdrage Rijk	5.140.475	4.730.000	1.900.000	410.475
Bijdrage Rijk Covid	7.614.826	9.500.000	-	-1.885.174
Zorgverzekeraars	232.226	150.000	100.000	82.226
Baten instellingen/bedrijven	2.061.295	2.205.000	1.750.000	-143.705
Bijdrage particulieren	1.266.556	1.300.000	750.000	-33.444
Rentebaten	346.740	330.000	-	16.740
Diverse baten Covid	8.985	-	-	8.985
<b>Totaal Baten</b>	<b>55.182.264</b>	<b>56.465.000</b>	<b>37.990.000</b>	<b>-1.282.736</b>
<i>Lasten:</i>				
Personeelskosten	32.691.380	33.595.000	27.810.000	903.620
Personeelskosten Covid	184.613	300.000	-	115.387
Rente en afschrijvingen	742.490	750.000	900.000	7.510
Personeel van derden	2.958.621	2.860.000	625.000	-98.621
Personeel van derden Covid	4.901.281	6.600.000	-	1.698.719
Energie	93.992	130.000	100.000	36.008
Duurzame goederen	85.455	75.000	50.000	-10.455
Overige goederen en diensten	10.842.042	10.425.000	8.975.000	-417.042
Overige goederen en diensten Covid	2.208.317	2.500.000	-	291.683
Overige inkomstenoverdrachten	530.600	570.000	550.000	39.400
Toevoeging aan voorzieningen	342.617	-	-	-342.617
Verrekening overhead	-2.089.000	-2.090.000	-1.750.000	-1.000
Verrekening GGD - naar Covid-organisatie	-329.600	-100.000	-	229.600
Verrekening Covid-organisatie – van GGD	329.600	100.000	-	-229.600
Bestuursopdracht/verbetering bedrijfsvoering	324.557	400.000	200.000	75.443
Wendbaarheid-/ontwikkelingsbudget	380.103	435.000	750.000	54.897
<b>Totaal Lasten</b>	<b>54.197.069</b>	<b>56.550.000</b>	<b>38.210.000</b>	<b>2.352.931</b>
Vennootschapsbelasting	-59.259	75.000	25.000	134.259
<b>Totaal saldo van baten en lasten</b>	<b>1.044.454</b>	<b>-160.000</b>	<b>-245.000</b>	<b>1.204.454</b>

### **Toelichting algemeen:**

Met een tweetal begrotingswijzigingen gedurende het jaar zijn reeds een aantal ontwikkelingen in de begroting 2023 verwerkt, waarmee de verschillen in de jaarrekening bij de meeste posten beoogd werden beperkt van omvang te zijn. Desondanks hebben zich een aantal, voornamelijk positieve afwijkingen voorgedaan waarvan hieronder de belangrijkste verschillen tussen de geactualiseerde raming en de realisatie worden toegelicht.

Kosten en baten in verband met de Covid-19 crisis worden separaat toegelicht. Afwijkingen vs. ramingen worden daarbij niet specifiek toegelicht; enerzijds was de raming daarvan, vanwege de onvoorspelbaarheid van het onzekere verloop van de crises, deels vrij globaal; anderzijds geldt dat de werkelijke kosten integraal vergoed worden en dus per definitie gelijk zijn aan de werkelijke baten. Zo zijn de totale lasten in 2023 in verband met de Covid-19 crisis € 1.876.000 lager dan geraamd (realisatie: € 7.624.000 vs. raming: € 9.500.000), maar wordt dit verschil volledig gecompenseerd door lagere baten (€ 1.876.000 lagere baten vs. raming).

Exclusief deze verschillen op baten en lasten gerelateerd aan de Covid-19 crisis, komt het verschil in baten voor 'reguliere' PG-activiteiten vs. raming op een positieve € 593.000 en het verschil op lasten voor 'reguliere' PG-activiteiten op een positieve € 477.000. De voornaamste verschillen worden hieronder verder toegelicht.

### **Baten – Regulier (exclusief crises)**

Het verschil tussen realisatie en begroting van de totale baten exclusief crises is per saldo ca. € 593.000 positief (hogere baten). Een aantal afwijkingen zijn relatief beperkt en hebben geen specifieke oorzaak.

De positieve afwijking op contracttaken gemeenten (€ 266.000) omvat een circa € 167.000 hogere opbrengst voor de JGZ dienstverlening voor Oekraïense kinderen en circa € 111.000 hogere opbrengsten uit hoofde van GALA ten behoeve van Versterking Regionale Kennis Infrastructuur/Kennis- en Adviesfunctie GGD.

De positieve afwijking op bijdragen van het Rijk (€ 410.000) heeft voor circa € 366.000 betrekking op hogere opbrengsten gemoeid met de inhaalcampagnes HPV en RVP die in 2023 plaatsvonden en voor circa € 111.000 hogere baten met betrekking tot de specifieke uitkering voor Versterking Infectieziektenbestrijding/Pandemische Paraatheid (SPUK VIP) die in 2023 voor het eerst werd toegekend. Deze hogere baten compenseren de hieraan gerelateerde hogere kosten. Tegenover deze hogere baten staat een circa € 50.000 lagere subsidieopbrengst voor PrEP (bescherming tegen HIV) vs. raming.

De hogere baten van zorgverzekeraars (€ 82.000) betreft voornamelijk een hoger dan geraamde vergoeding i.v.m. werkzaamheden omtrent Koemelkallergie.

De lagere baten instellingen/bedrijven (€ 144.000) zijn vooral veroorzaakt door minder inzet op diverse onderzoeks- en preventieprojecten voor derde partijen ten opzichte van de ramingen.



**Lasten – Regulier (exclusief crises)**

Het verschil tussen realisatie en begroting van de totale lasten exclusief Covid-19 is per saldo ca. € 477.000 (lager).

Een aantal afwijkingen zijn beperkt van omvang.

Het voordeel als gevolg van lagere personeelskosten (€ 904.000) dient in samenhang gezien te worden met het

nadelige verschil ontstaan op de post toevoeging aan voorzieningen

(€- 343.000). Deze toevoeging betreft het verhogen van de voorziening voor verlofsparen, waarvan de raming was

opgenomen onder personeelskosten. Per saldo komt de afwijking op personeelskosten/toevoeging voorziening

verlofsparen € 561.000 lager uit dan in de begrotingswijziging was opgenomen. Dit verschil kan voornamelijk worden

verklaard door de volgende ontwikkelingen:

- Niet volledig invullen van formatieplekken zoals opgenomen in de begroting en dan met name het niet of later invullen van vacatures in ondersteunende functies. Totaal verschil van circa € 242.000 lagere personeelskosten t.o.v. de begroting.
- Hogere UWV uitkeringen i.v.m. zwangerschap (circa € 138.000 voordeel).
- Niet aanwenden van een stelpost voor kosten vervanging personeel als gevolg van (langdurig) ziekteverzuim, opgenomen in de begroting voor € 108.000.

De kosten van inhuur van personeel van derden zijn boven raming uitgekomen en veroorzaken een negatief verschil

van € 99.000, voornamelijk verklaard door:

- meer tijdelijke inhuur van personeel ten behoeve van de uitvoering van de extra HPV/RVP inhaalcampagnes voor circa € 103.000; gecompenseerd door hogere baten.
- hogere kosten van inhuur personeel voor het VIP (Versterken Infectieziektenbestrijding / Pandemische Paraatheid) voor circa € 79.000; gecompenseerd door hogere SPUK baten.

Tegenover genoemde hogere kostenposten is er sprake van circa € 83.000 lagere kosten van inhuur personeel verspreid over diverse teams/afdelingen in vergelijking tot de ramingen.

De kosten voor overige diensten en vergoedingen overschrijden de raming met € 417.000, waarvan circa € 125.000

betrekking heeft op hogere huisvestingskosten vs. raming voor de inhaalcampagnes HPV/RVP, welke worden

gecompenseerd door hogere baten. Daarnaast zijn kosten voor huur en klein onderhoud gebouwen circa € 96.000

boven de raming uitgekomen. Hogere contributies en bijdragen (circa € 67.000), hogere werving en selectiekosten

(circa € 38.000) en hogere verzekeringskosten (circa € 25.000) zijn overige te noemen overschrijdingen ten opzichte

van de begroting.

Voor de overschrijding bij toevoeging voorzieningen van circa € 343.000 met betrekking tot de voorziening

verlofsparen wordt verwezen naar de toelichting op personeelskosten hierboven.

Op de doorbelasting van inzet eigen personeel met betrekking tot Covid-19 is een positiever resultaat gerealiseerd van

€ 230.000 vs. raming. Tot en met 30 juni 2023 was de zogenaamde meerkostenregeling Covid-19 van toepassing,

waaronder enkel extra uitgaven (meerkosten) gerelateerd aan de bestrijding van de Covid-19 crisis werden vergoed

door het Ministerie van VWS.



Met ingang van 1 juli 2023 is deze meerkostenregeling beëindigd en is deze vervangen door een SPUK Covid regeling. Onder deze nieuwe SPUK regeling wordt in beperkte mate de inzet van eigen formatie en de daaraan gerelateerde kosten voor vergoeding onder de regeling in aanmerking genomen. Gezien enerzijds de moeilijk te voorspellen omvang en kosten van de extra Covid-19 najaars-campagne en anderzijds het nog verder dienen vast te stellen van de overheadallocaties onder de nieuwe regeling, is ten tijde van opstellen van de begrotingswijziging een conservatieve raming van de doorbelasting opgenomen van € 100.000, die uiteindelijk in de realisatie op € 330.000 is uitgekomen.

De lagere lasten op Bestuursopdracht / Verbetering Bedrijfsvoering van € 75.000 is het gevolg van het niet in 2023 kunnen realiseren van een aantal onderdelen uit het project Informatieveiligheid / Archivering op Orde, die voor uitvoering in 2023 in de ramingen waren opgenomen. Uitvoering hiervan staat gepland voor 2024 en de hieraan gerelateerde bedragen zijn per ultimo 2023 opgenomen in een bestemmingsreserve van € 397.000.

Het verschil in lasten op het Wendbaarheidsbudget van € 55.000 is het gevolg van het niet conform raming kunnen realiseren van alle activiteiten in het project Generatie Gezond / Samen Verder Groeien. Deze activiteiten schuiven door en hiertoe is een bestemmingsreserve per ultimo 2023 gevormd van € 355.000 waarin de kosten voor deze activiteiten zijn opgenomen.

Het positieve verschil op vennootschapsbelasting wordt veroorzaakt door teruggave op de aangifte over 2020 (circa € 41.000), op de aangifte over 2021 (circa € 28.000) en op de aangifte over 2022 (circa € 34.000). Het restant verschil wordt verklaard door een lagere schatting van de vennootschapsbelasting met betrekking tot het resultaat 2023 ten opzichte van de begroting (circa € 31.000).

#### **Verantwoording 2023 Covid-19 crisis**

In bovengenoemde programmaverantwoording zijn de kosten en baten van de Covid-19 crisis opgenomen. Hieronder volgt een verdere toelichting hierop.

In de wet Publieke gezondheid is vastgelegd dat de minister in geval van een pandemie de GGD opdrachten kan geven in verband met de aanpak van deze pandemie. Tevens is vastgelegd dat de kosten in dat geval door het ministerie worden vergoed.

Ter dekking van de kosten die GGD'en maken is de zogenaamde meerkostenregeling vastgesteld, die nog van toepassing was tot en met juni 2023; voor de kosten vanaf juli 2023 is door het ministerie een zgn. SPUK-vergoeding toegekend. In deze regelingen ligt vast dat kosten voor het vaccineren, testen en bron- en contactonderzoek rechtstreeks door het ministerie van VWS aan de GGD'en worden vergoed. Naast deze extra kosten kunnen GGD'en ook bepaalde overige meerkosten uit de reguliere exploitatie als gevolg van de Covid-19 crisis declareren. Onderstaand de specificaties van de kosten en voorschotten die in het kader van beide regelingen met VWS worden verrekend, conform de voorgeschreven VWS-formats.

<b>Verantwoording meerkostenregeling Covid-19 2023</b>	
<b>Kostenspecificatie (kosten incl BTW opgeven)</b>	<b>kosten 2023</b>
<b>Periode 1 januari 2023 tot 1 juli 2023 Meerkosten</b>	<b>€ 4.465.059</b>
BCO regulier	€ 0
Bemonstering regulier	€ 463.919
Vaccinatie	€ 4.001.140
<b>Overige Meerkosten</b>	<b>€ 33.562</b>
Infectieziektebestrijding (IZB)	
Tuberculosebestrijding (TBC)	
Medische Milieukunde (MMK)	
Technische Hygiënezorg (THZ) / Toezicht	
Seksuele Gezondheid (inclusief SOA poli)	
Reizigerszorg	
Gezondheidsbevordering (GB)	
Algemene Gezondheidszorg (AGZ)	
Jeugdgezondheidszorg (JGZ), incl. Rijksvaccinatie	
Openbare GGZ / Sociaal medische advisering	
Veilig Thuis	
Forensische Zorg (For)	
Regionale Ambulance Voorziening (RAV)	
Overig	
Ondersteuning	€ 33.562
<b>Periode 1 juli 2023 tm 31 december 2023 doorlopende verplichtingen</b>	<b>€ 122.034</b>
Salarissen, transitievergoedingen en WW	€ 82.980
Overige personele kosten	
Kosten Locaties	
Activa	
Overige meerkosten	€ 39.054
<b>Periode 1 juli 2023 tm 31 december 2023 kosten Icam-claimen</b>	<b>€ 3.018</b>
Kosten Icam,	
Juridische kosten	€ 3.018
<b>Totaal</b>	<b>€ 4.623.672</b>
<b>Ontvangen voorschotten</b>	<b>-€ 4.890.000</b>
<b>Nog af te rekenen</b>	<b>-€ 266.328</b>

Opgave realstatiecijfers SPUK GGD'en			
Periode	2e halfjaar 2023		
	Realisatiecijfers		
	basisinfrastructuur	Inzet campagne	Totaal
Aantal gezette vaccinaties	119	132.936	133.055
	kosten	kosten	kosten
	(bedragen * 1.000)	(bedragen * 1.000)	(bedragen * 1.000)
Personeelskosten	109	1.743	1.852
huisvestings/locatie kosten	496	67	562
Overige materiele kosten	47	22	69
personeel overhead/progr. Organisatie	258	55	312
overige overheadkosten	36	160	196
<b>Totaal</b>	<b>945</b>	<b>2.046</b>	<b>2.991</b>
<b>Ontvangen Voorschot</b>	<b>3.045</b>	<b>4.165</b>	<b>7.210</b>
<b>Terug te betalen</b>	<b>2.100</b>	<b>2.119</b>	<b>4.219</b>

Het relatief hoge bedrag aan te veel ontvangen voorschotten over het 2e halfjaar 2023 wordt veroorzaakt door het feit dat VWS daarvoor beschikkingen afgegeven heeft op basis van eerste globale berekeningen; de omvang van de uit te voeren activiteiten bleek lager en bovendien is de uitvoering gecombineerd met andere vaccinatiecampagnes, waardoor bepaalde kosten gedeeld konden worden. De te veel ontvangen voorschotten zijn als terugbetalingsverplichting in de balans per ultimo 2023 onder kortlopende schulden opgenomen.

#### Verantwoording 2023 Oekraïne crisis

In 2023 zijn er geen kosten gemaakt die onder de meerkostenregeling van het ministerie konden worden geclaimd. De uitgevoerde, en in omvang beperkte activiteiten zijn binnen de reguliere capaciteit gerealiseerd.

#### 6.4. Baten en lasten Ambulancezorg

In onderstaand overzicht worden de baten en lasten uitgesplitst in kostencategorieën, de mutaties in de reserves zijn hierin niet opgenomen.

Baten en lasten Ambulancezorg	Realisatie 2023	Raming 2023 na wijziging	Raming 2023 voor wijziging	Verschil begroting vs Realisatie
<i>Baten:</i>	€	€	€	€
Bijdragen gemeenten	8.711	5.000	25.000	3.711
Bijdrage Rijk	1.232.629	820.000	1.150.000	412.629
Zorgverzekeraars	30.353.530	30.270.000	28.300.000	83.530
Baten instellingen/bedrijven	88.687	80.000	50.000	8.687
Rentebaten	239.910	-	-	239.910
Diverse baten	59.515	65.000	50.000	-5.485
<b>Totaal Baten</b>	<b>31.982.982</b>	<b>31.240.000</b>	<b>29.575.000</b>	<b>742.982</b>
<i>Lasten:</i>				
Personeelskosten	21.137.044	20.510.000	19.875.000	-627.044
Rente en afschrijvingen	1.303.141	1.310.000	1.375.000	6.859
Personeel van derden	800.690	840.000	1.000.000	39.310
Energie	677.918	645.000	500.000	-32.918
Overige goederen en diensten	5.120.100	5.150.000	4.900.000	29.900
Toevoeging aan voorzieningen	408.601	405.000	250.000	-3.601
Verrekening overhead	2.089.000	2.090.000	1.750.000	1.000
<b>Totaal Lasten</b>	<b>31.536.494</b>	<b>30.950.000</b>	<b>29.650.000</b>	<b>-586.494</b>
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-
<b>Totaal saldo van baten en lasten</b>	<b>446.488</b>	<b>290.000</b>	<b>-75.000</b>	<b>156.488</b>

Hierna worden de belangrijkste verschillen tussen de raming en realisatie toegelicht.

#### Baten

De hogere *Bijdrage Rijk* heeft hoofdzakelijk betrekking op de compensatie voor hogere personeelskosten als gevolg van extra inleg in de netto pensioenregeling voor medewerkers met functioneel leeftijdsontslag.

De hogere *baten zorgverzekeraars* worden grotendeels veroorzaakt door een hogere gerealiseerde bonus op basis van de gemaakte afspraken met verzekeraars over ritprestaties.

De hogere rentebaten worden veroorzaakt door een niet begrote toerekening van rentebaten aan het programma Ambulancezorg. De toerekening van deze incidenteel hoge bate is gebaseerd op een verdeelsleutel bestaande uit enerzijds de verdeling in totale baten Publieke Gezondheid vs. Ambulancezorg, anderzijds op de verdeling in reserves en voorzieningen Publieke Gezondheid vs. Ambulancezorg.

Lasten

De hogere *personeelskosten* worden voor een groot deel veroorzaakt door een hogere inleg in de netto pensioenregeling voor medewerkers met functioneel leeftijdsontslag Deze kosten worden overigens door het Ministerie van VWS vergoed.

De lagere kosten voor *personeel van derden* worden veroorzaakt door een lagere benodigde capaciteit inhuurkrachten als gevolg van het beter kunnen invullen van de diensten door eigen personeel in de laatste maanden van het jaar.

De hogere kosten voor *energie* worden veroorzaakt door gestegen kosten voor brandstoffen voor voertuigen. Deze stijging van de kosten wordt grotendeels gecompenseerd door een hogere bijdrage van verzekeraars.

Voor de lagere kosten voor *overige goederen en diensten* is niet één specifieke oorzaak te benoemen. Dit wordt veroorzaakt door diverse kostenposten die onder het budget blijven.

**6.5. Overzicht en analyse incidentele baten en lasten**

Conform BBV regelgeving dient in de jaarrekening en begroting inzicht gegeven te worden in de omvang van de incidentele baten en lasten. Doelstelling hiervan is om inzichtelijk te maken of sprake is van een structureel evenwicht in de exploitatie, waarbij met name aandacht is voor de vraag of structurele kosten gedekt worden met incidentele baten, omdat dat een bedreiging is voor eerstgenoemde evenwicht. Aangezien gedurende een boekjaar een veelheid aan eenmalige kosten (en vaak ook baten) ontstaan, is bij de specificatie van incidentele kosten en baten met name dat uitgangspunt gehanteerd. Het BBV adviseert onderstaand model te hanteren voor de presentatie van het structureel begrotingssaldo; mutaties in de reserves zijn daarbij standaard incidenteel, m.u.v. mutaties in de algemene reserve m.b.t. resultaatbestemming en mutaties in egalisatiereserves omdat die nu juist een egalisatie van structurele kosten en baten beogen.

<b>Berekening structureel exploitatiesaldo</b>	<b>PG</b>	<b>AZ</b>	<b>Totaal GGD</b>	
Saldo van baten en lasten	1.044.454	446.488	1.490.942	
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-158.635	-69.000	-227.635	
<i>Begrotingssaldo na bestemming</i>	<i>885.819</i>	<i>377.488</i>	<i>1.263.307</i>	
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-862.980	-299.425	-1.162.405	
<b>Structureel begrotingssaldo</b>	<b>22.839</b>	<b>78.063</b>	<b>100.902</b>	
<b>Specificatie van incidentele lasten en baten</b>	<b>lasten</b>	<b>baten</b>	<b>lasten</b>	<b>baten</b>
<b>PG</b>				
Meerkosten Corona (inclusief SPUK-Covid)	7.623.811	7.623.811		
Eenmalige kosten bestuursopdracht	151.662	151.662		
Eenmalige kosten infoveiligheid/archief op orde	545.000	600.000		
Incidenteel deel toevoeging voorziening verlofsparen	159.508			
Extra RVP/HPV (inhaal)campagnes	1.478.368	1.857.970		
Teruggaaf vennootschapsbelasting mbt voorgaande jaren	-103.374			
Hogere uitkeringen UWV	-137.772			
Rentebaten		346.740		
	<b>9.717.203</b>	<b>10.580.183</b>		
<b>AZ</b>				
Boekwinst verkochte afgeschreven ambulances				59.515
Eenmalige kosten infoveiligheid/archief op orde			150.000	150.000
Doorberekening door verhuurder reeds gemaakte kosten voor nieuwbouwplannen Lage Dijk in Helmond			61.944	61.944
Rentebaten				239.910
			<b>211.944</b>	<b>511.369</b>

## 6.6. Toelichting en specifieke directe kosten en overhead

Conform BBV regelgeving dient bij de kosten een onderscheid gemaakt te worden in de directe kosten van een taakveld en de overhead van de organisatie. Toerekening van overhead aan de taakvelden hoeft niet meer plaats te vinden. In onderstaand overzicht wordt een nadere specificatie van de kosten naar direct en overhead weergegeven. Volgens de BBV wordt onder overhead verstaan: het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Uitgangspunt van deze definitie is ook dat kosten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten. Alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/producten die gericht zijn op de externe klant, moeten in de betreffende taakvelden worden geregistreerd.

Hoewel beoogd wordt een eenduidige uitleg van het begrip overhead te hanteren, blijft er ten aanzien hiervan de nodige ruimte voor interpretatie. Dit geldt met name ook voor de GGD omdat zij een organisatie is die zich ook bij veel van haar ondersteunende activiteiten direct richt op de burger als externe klant. Dit betekent bijvoorbeeld dat onze website nagenoeg volledig gericht is op het verstrekken van informatie over gezondheid en aanverwante zaken die direct gericht zijn op de externe klant; dit is dan derhalve geen overhead maar onderdeel van onze primaire taak. Het planbureau JGZ en het klantcontactcentrum voeren nagenoeg alleen activiteiten uit die gericht zijn op direct klantcontact met de burger en deze zijn ook direct toe te rekenen aan de uitvoerende taken (en zo is tot nu ook de praktijk), maar zijn tegelijkertijd ook te duiden als ondersteunend aan de medewerkers in het primaire proces. Medewerkers bedrijfsbureau Ambulancezorg zijn daarentegen wel duidelijk overhead, zij hebben geen direct klantcontact. Omdat over dit soort activiteiten verschillende interpretaties mogelijk blijven, worden deze in onderstaande toelichting afzonderlijk benoemd, om daarmee een adequate interpretatie van de omvang van de overhead mogelijk te maken.

Volgnr.	Cat.	Omschrijving	Publieke Gezondheid			Ambulancezorg			Totaal GGD		
			directe kosten	overhead	totaal	directe kosten	overhead	totaal	directe kosten	overhead	totaal
4	1.0	Personele kosten	26.114.567	7.123.256	33.237.823	18.147.129	2.989.915	21.137.044	44.261.696	10.113.171	54.374.867
6	2.0	Rente en afschrijvingen	183.543	558.947	742.490	1.247.586	55.555	1.303.141	1.431.129	614.502	2.045.631
8	3.0	Inhuur personeel van derden	6.832.840	1.154.044	7.986.884	583.376	217.314	800.690	7.416.216	1.371.358	8.787.574
10	3.1	Energie	68.915	25.077	93.992	677.918	0	677.918	746.833	25.077	771.910
12	3.3	Duurzame goederen	29.468	55.987	85.455	555	0	555	30.023	55.987	86.010
14	3.4	Overige goederen en diensten	7.711.307	5.554.901	13.266.208	4.412.852	706.694	5.119.546	12.124.159	6.261.595	18.385.754
16	6.0	Toevoeging voorzieningen	189.817	152.800	342.617	260.601	148.000	408.601	450.418	300.800	751.218
18	4.2	Inkomensoverdrachten	530.600	0	530.600	0	0	0	530.600	0	530.600
		Verrekening overhead	0	-2.089.000	-2.089.000	0	2.089.000	2.089.000	0	0	0
		<b>Totaal lasten</b>	<b>41.661.057</b>	<b>12.536.012</b>	<b>54.197.069</b>	<b>25.330.017</b>	<b>6.206.478</b>	<b>31.536.495</b>	<b>66.991.074</b>	<b>18.742.490</b>	<b>85.733.564</b>

### Toelichting:

#### *Personeel:*

Alle managementfuncties zijn conform BBV per definitie overhead, dus ook die uit het primaire proces en ook al zouden die direct toegerekend kunnen worden. Verder zijn hier alle zgn. Ploefach-functies als overhead benoemd. Medewerkers KCC en Bedrijfsbureau JGZ en beheer/onderhoud website zijn als directe kosten opgenomen.

#### *Huisvesting (diverse materiele kosten categorieën):*

Deze kosten worden gezien als overhead behoudens het deel van de kosten dat betrekking heeft op onderzoeksruimtes die alleen gebruikt worden voor klantcontact en op de ambulanceposten.

*Hard en software: (afschrijving en licenties):*

Deze kosten worden gezien als overhead, m.u.v. de kosten van vak-applicaties waarin klantgegevens ten behoeve van de primaire taak worden beheerd; zoals het digitaal dossier JGZ, rittenregistratie AZ en dergelijke.

*Overige materiele kosten pfofach-functies:*

Deze kosten worden in het algemeen gezien als overhead, behoudens de kosten met betrekking tot de website.

*Overige materiele kosten uitvoerende sectoren:*

Deze kosten worden in het algemeen gezien als directe kosten: betreft afschrijving en onderhoud apparatuur en ambulances, verbruiksmaterialen, medicijnen, inhuur derden.

Communicatiekosten (telefonie, dataverkeer en dergelijke) zijn bij PG overhead maar bij AZ directe kosten.

## 6.7. Rechtmatigheidsverantwoording 2023

### Verantwoordelijkheid Dagelijks Bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het Dagelijks Bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen van de GGD en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het Algemeen Bestuur op 13 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het Algemeen Bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 867.000. **De grondslag voor deze verantwoording is de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.**

### Bevinding

**Op basis van het standpunt van de Commissie BBV komt volgens de kadernota rechtmatigheid 2023 de bruto begrotingsafwijking boven de verantwoordingsgrens uit en zijn volgens dit standpunt van de Commissie BBV de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties niet rechtmatig tot stand gekomen.**

**Aangezien het Dagelijks Bestuur van mening is dat acceptabele afwijkingen in de beoordeling meegenomen dienen te worden, blijft de begrotingsonrechtmatigheid volgens de zogenaamde netto benadering (bruto afwijking minus de acceptabele afwijkingen) onder de goedkeuringsgrens.**

**Volgens deze benadering is het Dagelijks Bestuur van mening dat de verantwoorde lasten en baten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.**



De bevindingen betreffen:

<b>Begrotingscriterium</b>	<b>Bedrag</b>
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door het algemeen bestuur vastgesteld autorisatieniveau)	-
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 136.000
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid	€ 1.361.000
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	€ 1.497.000
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd en vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid	€ 1.204.000
<b>5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden</b>	<b>€ 293.000</b>
<b>Voorwaardecriterium</b>	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 504.000
Overige bevindingen inzake voorwaardecriterium	-
<i>Totaal onrechtmatigheden voorwaardecriterium</i>	<b>€ 504.000</b>
<b>M&amp;O criterium</b>	
Overige bevindingen inzake M&O criterium	-
<i>Totaal onrechtmatigheden M&amp;O criterium</i>	-
<b>Totaal van onrechtmatigheden</b>	<b>€ 797.000</b>

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het Algemeen Bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het Dagelijks Bestuur ook beschreven welke actie zij ondernemen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Op basis van bovengenoemde bruto benadering zou conform bovenstaande tabel € 1.497.000 in acht dienen te worden genomen bij het vaststellen van de begrotingsonrechtmatigheid en daarmee de goedkeuringsgrens overschreden worden. Volgens de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde netto benadering komt de begrotingsonrechtmatigheid echter op € 293.000. Samen met de onrechtmatigheid op het voorwaardecriterium van € 504.000 komt het totaal van de onrechtmatigheden (er zijn geen onrechtmatigheden op het M&O criterium vastgesteld) op € 797.000.

## 7. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

De WNT is van toepassing op GGD Brabant-Zuidoost. Het voor GGD Brabant-Zuidoost toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

### 7.1. Bezoldiging topfunctionarissen

#### 7.1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende zonder dienstbetrekking vanaf de 13<sup>de</sup> maand van de functie invulling

<b>Gegevens 2023</b>		
<b>bedragen x € 1</b>	<b>Mevrouw H.E. Jeurissen-Meussen</b>	<b>De heer M.J.A. Smeets</b>
<b>Functiegegevens<sup>5</sup></b>	Directeur Publieke Gezondheid	Directeur
Aanvang <sup>6</sup> en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/08	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) <sup>7</sup>	1,0	1,0
Dienstbetrekking <sup>8</sup>	ja	ja
<b>Bezoldiging<sup>9</sup></b>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.223	133.805
Beloningen betaalbaar op termijn	15.029	21.887
<i>Subtotaal</i>	<i>115.252</i>	<i>155.693</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum <sup>10</sup>	148.463	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag <sup>11</sup>	0	0
<b>Bezoldiging</b>	<b>115.252</b>	<b>155.693</b>
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan <sup>12</sup>	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling <sup>13</sup>	N.v.t.	N.v.t.
<b>Gegevens 2022<sup>14</sup></b>		

bedragen x € 1	Mevrouw H.E. Jeurissen-Meussen	De heer M.J.A. Smeets
<b>Functiegegevens<sup>5</sup></b>	Directeur Publieke Gezondheid	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) <sup>7</sup>	1,0	1,0
Dienstbetrekking <sup>8</sup>	Ja	Ja
<b>Bezoldiging<sup>9</sup></b>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.265	118.250
Beloningen betaalbaar op termijn	22.536	21.105
<i>Subtotaal</i>	<i>163.801</i>	<i>139.355</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum <sup>10</sup>	216.000	216.000
<b>Bezoldiging</b>	<b>163.801</b>	<b>139.355</b>

**7.1b Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12**  
*Niet van toepassing voor GGD Brabant-Zuidoost aangezien er geen inhuur heeft plaatsgevonden op deze functies.*

**7.1c Toezichthoudende topfunctionarissen**  
*Niet van toepassing voor GGD Brabant-Zuidoost.*

**7.1d Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder**

<b>Gegevens 2023</b>	
<b>NAAM TOPFUNCTIONARIS</b>	<b>FUNCTIE</b>
Mevrouw C. Dortmans	voorzitter
De heer E. Beex	vice voorzitter
Mevrouw V. Zeeman	Secretaris
De heer S. Toub	lid DB en AB
De heer H. Driessen	lid DB en AB
Mevrouw M. Sanders	lid DB en AB
Mevrouw M. Slaets	lid DB en AB
De heer C. vd Ven	lid AB
De heer W. vd Berg	lid AB
Mevrouw H. Verhees	lid AB
De heer R. van Rinsum	lid AB
De heer M. van Dalen	lid AB
Mevrouw W. Steeghs	lid AB
Mevrouw M. van Breugel	lid AB
De heer N. Wouters	lid AB
Mevrouw C. van Overdijk	lid AB
De her M. Maas	lid AB
De heer K. Kusters	lid AB
De heer B. Bots	lid AB
De heer H. Stroeks	lid AB
Mevrouw J. Spoor	lid AB
De heer S. Grevink	lid AB
De heer K. Voortman	lid AB

**7.1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900**

*Niet van toepassing voor GGD Brabant-Zuidoost*

**7.1f Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is**

*Niet van toepassing voor GGD Brabant-Zuidoost*

**7.1g Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is**

*Niet van toepassing voor GGD Brabant-Zuidoost*



**7.2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen**

*Niet van toepassing voor GGD Brabant-Zuidoost*

**7.3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT**

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

# Verantwoording Sisa 2023



Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties



Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontwanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JenV	A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (Sisa tussen medeoverheden)  Sisa tussen medeoverheden	Naam veiligheidsregio	Naam kostensoort	Besteding per kostensoort (jaar T)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: A18B/03</i>			
			1 50639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Meerkosten coördinerende	€ 0			
			2 50639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Hotels/centra	€ 0			
			3 50639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Overige specifieke meerkosten	€ 0			
4 50639 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Overige Meerkosten	€ 0						
		Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld					
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A18B/05</i>					
		Ja						
WVS	H29	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en	Naam van de pijler	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – Inclusief verantwoording tussen medeoverheden	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee)	Toelichting - verplicht als bij H29/04 "Nee" is ingevuld	Zelfstandige uitvoering? (Ja/ Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H29/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H29/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H29/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H29/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H29/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H29/06</i>
			1 Kwetsbaarheden wegnemen	€ 594.893	€ 594.893	Nee	later gestart dan 1 januari	Ja
			2 Versterken (boven) regionale monitoring en surveillance	€ 0	€ 0	Ja		Nee
			3 Versterken wetenschappelijke kennisinfrastructuur	€ 0	€ 0	Ja		Nee
4 Samenwerking bovenregionaal niveau	€ 0	€ 0	Ja		Nee			
5 Versneld opleiden	€ 91.469	€ 91.469	Nee	later gestart dan 1 januari	Ja			
WVS	H29B	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en  Sisa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die GGD invullen	Naam van de pijler	Besteding (jaar T)	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee)	Toelichting - verplicht als bij H29B/04 "Nee" is ingevuld	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H29B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H29B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H29B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H29B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H29B/05</i>	
			1	Kwetsbaarheden wegnemen				
			2 50520 Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg	Versterken (boven) regionale	€ 39.282	Ja		
			3	Versterken wetenschappelijke				
4	Samenwerking bovenregionaal							
5 50444 Gemeentelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht		€ 33.857			t/m doorlooptijd opleiding wordt € 69.438 aangewend in 2024 /2025			
		Versneld opleiden			Nee			
WVS	H33	Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie	Besteding (jaar T) voor het in stand houden van een infrastructuur t.b.v. een basiscapaciteit voor het zetten van COVID-19 vaccinaties daarbij rekening houdend met mogelijke opschaling	Besteding (jaar T) voor opschaling van de basisinfrastructuur voor het zetten van COVID-19 vaccinaties in het kader van een vaccinatiecampagne.	Heeft u (met toestemming van de minister van VWS) de infrastructuur voor basiscapaciteit voor alternatieve doeleinden ingezet? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) ten behoeve van alternatieve doeleinden (verplicht als bij voorgaande indicator 'Ja' is geselecteerd)		
			<i>Aard controle R Indicator: H33/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H33/02</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: H33/03</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: H33/04</i>		
		€ 945.481	€ 2.045.673	Ja	€ 412.423			

## Bijlage 1 Gemeentelijke bijdrage en bijzondere bijdrage per gemeente

Gemeente	Inwoners per 1-1-2022	Kinderen per 1-1-2023	Inwoner bijdrage per inwoner	Info Veiligheid aanpassing Inwoner bijdrage		Inwoner bijdrage puber cm	Inwoner-bijdrage per kind 0-4	Inwoner bijdrage totaal	Bijdrage onderzoekslocaties JGZ	Bijdrage uitloopschalen	Totaal
				structureel	eenmalig						
				19,558	0,651 0,316						
Asten	17.068	662	333.815	11.112	5.394	15.929	304.282	670.532			670.532
Bergeijk	18.875	690	369.157	12.289	5.965	17.340	317.152	721.902			721.902
Best	30.606	1.223	598.591	19.926	9.673	30.585	562.140	1.220.915			1.220.915
Bladel	20.717	756	405.183	13.488	6.548	18.905	347.488	791.611			791.611
Cranendonck	20.668	689	404.224	13.456	6.532	18.785	316.692	759.689			759.689
Deurne	32.602	1.212	637.629	21.226	10.304	31.040	557.084	1.257.283			1.257.283
Eersel	19.822	752	387.678	12.905	6.265	16.641	345.649	769.138			769.138
Eindhoven	238.305	8.906	4.660.761	155.150	75.316	234.182	4.093.554	9.218.963	55.315	97.941	9.372.219
Geldrop-Mierlo	40.116	1.550	784.588	26.118	12.679	39.453	712.442	1.575.279			1.575.279
Gemert-Bakel	31.037	1.290	607.020	20.207	9.809	28.483	592.936	1.258.454			1.258.454
Heeze-Leende	16.478	598	322.277	10.728	5.208	14.200	274.865	627.278			627.278
Helmond	93.470	3.715	1.828.083	60.854	29.541	105.517	1.707.563	3.731.557	27.810		3.759.367
Laarbeek	22.945	933	448.757	14.939	7.252	21.069	428.844	920.861			920.861
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	23.827	928	466.007	15.513	7.530	20.866	426.546	936.463			936.463
Oirschot	19.061	664	372.795	12.410	6.024	17.210	305.201	713.640			713.640
Reusel-De Mierden	13.273	590	259.593	8.641	4.195	11.557	271.188	555.174			555.174
Someren	19.701	880	385.312	12.826	6.226	17.057	404.483	825.904			825.904
Son en Breugel	17.775	745	347.643	11.573	5.618	16.474	342.432	723.739			723.739
Valkenswaard	31.231	1.091	610.814	20.333	9.870	28.044	501.467	1.170.529			1.170.529
Veldhoven	45.813	1.674	896.009	29.827	14.479	41.870	769.437	1.751.623			1.751.623
Waalre	17.631	692	344.826	11.479	5.572	16.826	318.071	696.774			696.774
<b>Totaal</b>	<b>791.021</b>	<b>30.240</b>	<b>15.470.762</b>	<b>514.999</b>	<b>250.000</b>	<b>762.033</b>	<b>13.899.514</b>	<b>30.897.307</b>	<b>83.125</b>	<b>97.941</b>	<b>31.078.373</b>
Begroting	791.021	29.924	15.470.761	515.000	250.000	762.032	13.899.514	30.897.307	83.125	95.000	31.075.432
Afrekening			1	(1)	(0)	1	(0)	(0)	-	2.941	2.941

## Bijlage 2 Staat van baten en lasten per taakveld

### Lasten

Taakveld	Realisatie	Raming na wijziging	Raming voor wijziging	Verschil
0.1 Bestuur	-		-	-
0.4 Overhead	18.678.132	20.825.000	19.620.000	2.146.868
0.5 Treasury	64.358	65.000	66.000	642
0.9 Vennootschapsbelasting	-	75.000	25.000	75.000
0.10 Mutaties reserves	1.009.302	1.210.000	325.000	200.698
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.263.307	200.000	-	-1.063.307
7.0 Volksgezondheid en milieu	66.991.074	66.205.000	51.669.000	-786.074
	<b>88.006.174</b>	<b>88.580.000</b>	<b>71.705.000</b>	<b>573.826</b>

### Baten

Taakveld	Realisatie	Raming na wijziging	Raming voor wijziging	Verschil
0.1 Bestuur	31.078.515	31.075.000	30.930.000	3.515
0.4 Overhead	-	-	-	-
0.5 Treasury	586.650	330.000	-	256.650
0.9 Vennootschapsbelasting	59.259	-	-	59.259
0.10 Mutaties reserves	781.667	875.000	645.000	-93.333
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-
7.0 Volksgezondheid en milieu	55.500.081	56.300.000	40.130.000	-799.919
	<b>88.006.172</b>	<b>88.580.000</b>	<b>71.705.000</b>	<b>-573.828</b>